ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

प्रथमं काण्डं

Version Notes:

This is now the current Version 2.1 dated August 31, 2022.

- 1. This replaces the earlier version 2.0 dated October 31, 2021.
- 2. This version has been updated with the errors found and reported till August 15, 2022.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
- 4. In this version we have newly added a summery of various padams at the end part of this Samhita book.
- Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.1 dated 31st May 2019
2nd	Version Number	1.0 dated 31st March 2020
3rd	Version Number	1.1 dated 30th June 2020
4th	Version Number	1.2 dated 31st Aug 2020
5th	Version Number	2.0 dated 30th June 2021
6th	Version Number	2.0 dated 31st Oct 2021

। कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमंकाण्डं	16
1.1 प्रथमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः दर्शपूर्णमासौ	16
1.2 प्रथमकाण्डेद्वितीयः प्रश्नःअग्निष्टोमे क्रयः	32
1.3 प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः अग्निष्टोमे पशुः	49
1.4 प्रथमकाण्डेचतुर्थः प्रश्नः सुत्यादिने कर्तव्या ग्रहाः	66
1.4.1 Annexure for 1.4	90
1.5 प्रथमकाण्डेपञ्चमः प्रञ्नः पुनराधानं	91
1.5.1 Annexure for 1.5	118
1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्ररुनः याजमानकाण्डं	119
1.7 प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः याजमान–ब्राह्मणं	144
1.8 प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रक्नः राजसूयः	169

_____

Introduction and Notes

This Taittirlya SamhitA book is being compiled for the benefit of Veda Students for learning, with no commercial purpose. There will be seven volumes, one book/volume for each Kandam (Major Section). This book is being published in Sanskrit, Tamil and Malayalam languages.

These books are strictly for learning under the guidance of a qualified Vedic Guru and not meant for self-learning.

We thank our guides, **Shri Ganapathy Sharma and Shri Subramania Sharma**, with our namaskarams, who inspired us to compile this book.

We would also like to thank some well wishers who have provided the Transliterationcoding for this compilation.

Sources of reference:

We have referred the following four books extensively for the compilation:

- Taittirlya SamhitA printed by Mysore Branch Press in 1894. This has the complete Krishna Yayur Veda Taittirlya SamhitA work of great Scholar Shri Bhatta Bhaskara Misra.
- 2. Taittirlya SamhitA printed by Anandashram Press in 1862 containing the work of great Scholar Shri Sayanacharya.
- 3. Taittirlya SamhitA printed by Swadyaya Mandal containing the work of great Vedic Scholar (Padma Bhushan) Shri Damodar Satwalekar. (Fourth Edition year 1983)
- Taittirlya SamhitA printed by Narasimha Priya Trust, Chennai containing the compilation done by great Vedic Scholars Shri Krishnamurthi Sastri and Shri Ganeshwar Dravid. (Second Edition year 2008)

There are very minor differences when we compared these books. The level of details, representation of letters, marking of avagraham and the way padams of the words are joined or split varies as they have been compiled at different period of times and also for different sets of target audience/learners.

Kindly refer to our notes/explanations given below.

Details of Taittirlya SamhitA:

The Taittirlya SamhitA has Seven Kandams (Major Sections), 44 Prasnas (Subjects), 651 Anuvakams (Chapters within a Subject) and a total of 2198 Panchatis. The total Padams are 109287.

The details are given in a table below:

	Prasna	Anuvakam	Panchati	Padams
Kandam 1	8	146	342	16572
Kandam 2	6	75	384	19273
Kandam 3	5	55	206	10622
Kandam 4	7	82	279	14095
Kandam 5	7	120	403	19404
Kandam 6	6	66	333	16981
Kandam 7	5	107	251	12340
Total	44	651	2198	109287

Conventions/Symbols used in this book:

We have used normal conventions for gm, gg, avagraham, Anunaasikam as in other books that have been released.

<u>Panchatis:</u> A Panchati ("Pancha Shati", which means a stanza consists of normally 50 padams, which may vary some times based on the combination of the padams by the composer Rishi), representing a set of Mantras. A Panchati in SamhitA need not end with a Ruk-Stop symbol (|). (Vedic full-stop). The last Padam in a Panchati may be taken together with the first Padam of the following Panchati as per the Vedic Chanting rules/conventions. Panchati end is significant for the purpose of count of the Padams in a Panchati. Each Panchati is given a number, at the beginning, with reference to its Kandam, Prasna, Anuvakam and Panchati as generally represented in four-level numbering in these books.

The end of the Panchati is marked with the symbol '[] ' (square bracket) when it is rendered along with the next Panchati together. Additional '—' hyphen is also added to indicate that the Padam is split for continuous rendering. When a Panchati ends in a Ruk, the normal separator (Ruk-Stop) symbol ' I ' is used. An Anuvaham will always end with a Ruk. Under each of the Prasna (Subject), the Panchati numbers are serially marked at end.

Note: The books containing the works of Bhatta Bhaskaracharya and Sayanacharya end the Panchati with the Padam.

Example: 1.1.7.1 end of the Panchati -10 is चक्षुः ।

This is followed by the first padam of Panchati 11, as বৃ্হ.

Since we need to render it to together, in this book, it is represented as

चक्षु – [ ] at the end of Panchati 10 and the Panchati 11 will start as दूं प्ह.

The visargam of cakshu: becomes 'r'. This 'r' may be retained with cakshu, in Tamil and Malayalam based on the convention used in the languages.

Korvai(Chain) Statement as formula:

Our Rishis, Saints and Scholars have defined methods by which the Veda Mantras are not altered. Then they have created check points/control systems in place so that the student memorises the Veda correctly/accurately. The System is different in its practical implementation in the four Vedas as per Scholars. In (Krishna Yajur Veda) Taittirlya SamhitA, there is a korvai (chain) at the end of each Chapter(Anuvakam). This is represented in brackets in bold letters with the reference number of respective Anuvakam in that Prasna as (A1) (A2) etc. in this book. The Korvai statement helps the students with the count of the Padams in an Anuvakam and how to keep control totals of the total Padams in the Panchatis and Anuvakam.

Korvai for Anuvakam:

How Korvai provides relations of Padams in a Panchati for an Anuvakam:

- 1. If an Anuvakam has only one and one Panchati, the number of Padams may be less than 50 but not more than 75. The count is indicated in the Korvai below the Anuvakam.
  - a) Example of Single Panchati Anuvakam with less than 50 Padams: 1.1.1.1- (इषे−त्रिचत्वारि ्शत्) (A1)

The Korvai indicates that starting with the first Padam "**হুণ**" there are **43** Padams in that single Panchati Anuvakam.

b) Example of Single Panchati Anuvakam with more than 50 Padams:

| । । । | Example: Take 1.1.3.1, the korvai is (सोमे-नाष्ट्रौ च)(A3)

This is a key that indicates that there are eight padams after the word and

सोमेन ; is the 50th Padam (key word). Words in mantra form that come

वfter the key word सोमेन are ( ) त्वा ऽऽतन्द्मीन्द्राय दिधविष्णो ह्व्यं र्

रक्षस्व । The padam for the above part, as per Pada Paatam is

त्वा । आ (एति) । तनच्मि । इन्द्राय ।

दिध । विष्णो (इति) । हव्यम् । रक्षस्व । (eight in number)

Note: when 'आ' is represented distinctly as a Padam, the Pada Paatam gives it as एति which is derived out of आ+इति.

Korvai hints that there should be eight padams, as per pada paatam, after सोमेन. Please note the wording is सोमे-नाष्ट्रौ च (as in korvai) is सोमेन +अष्टौ च, in which न +अ becomes ना'as per vowel Sandhi.

This clearly indicates that there are 58 Padams in that Anuvakam.

- 2. If the Anuvham has more than two Panchatis, the first and succeeding Panchatis will be of the Padam count of 50 only. The Last Panchati may have less than 50 Padams but generally not more than 75.
- 3. If the last Panchati of the Anuvakam has more than 50 Padams, the 50th Padam will be indicated separately, in our book it is represented as () and number of Panchatis after 50 Padams will be indicated in the count with reference to the 50th Padam indicated in the Korvai.

Take the Example of 1.1.9:

This has three Panchatis, first and second has 50 Padams each and the third Panchati has 61.

The Korvai gives the 50th Padam control of Panchati 1,2 and 3 of the

Anuvakam. It Indicates the after विराप्शिन्, 50th Padam of the third Panchati, there are 11 more Padams indicating there are 50+11 = 61 Padams in the third Panchati.

4. If the last Panchati of the Anuvakam has less than 50 Padams, the count is indicated at the end.

Take the Example of 1.1.2 (सहस्रवल्शा-अष्टात्रिण्शच्च) (A2)

This Anuvakam has two Panchatis, first one 50 Padams and the second one 38. The Korvai below clearly gives that there are 38 Padams after the 50th Padam (end of first Panchati) giving a control of 88 Padams in that Anuvakam.

5. If the last Panchati of the Anuvakam has exactly 50 Padams, the 50th Padam is given as reference in the Korvai at the end of the Anuvakam and there will be no count of numbers mentioned.

The first four words represent the 50th Padam of the first four Panchatis as control reference. The last Panchati of the Anuvakam has exactly 50 Padams

ending with "**यच्छिति**". Therefore no count is given but the reference to the 50th

Padam as "यच्छिति" is indicated.

The Check is complete now! The Students in ancient times were compulsorily taught the Pada Paatam. Nowadays it may be restricted to Veda Paatashalas only. The Korvais have their own swarams and the Korvais were memorised by the students. The Korvais will be different for every Anuvakam with reference to different key words and the counts. The Korvai for two or more Anuvakams may be combined. A student can check his own learning in this system.

We have marked () bracket after the key word given in the Korvai,

We have marked () bracket after the key word given in the Korvai, when that word occurs in the middle of the Panchati.

Anuvaka-Korvai for Prasna:

At the end of a Prasna, a Korvai is given with the first padam/word of all the Anuvakams and also indicate how many Anuvakams are there.

e.g. Anuvaka-Korvai for Prasna 1 of Kandam 1, represented as 1.1, is

The Korvai at the end indicates that there are 14 Anuvahams. (highlighted)

A different type of Korvai is given in short, indicating the first and last

Padam of the Prasna, e.g for 1.1 is इषेत्वा – कल्पयाति ।

Special Korvai Type 1:

This korvai gives the first padam of the 1st,11th,21st Panchatis of a Prasna (in increments of ten panchatis). This is not indicated or printed in all books.

The count number of AshtAvigmsati indicates that there are total 28 Panchatis in that Prasna.

Special Korvai Type 2:

Our Rishis/composers have given an additional method of Korvai so that the Students can keep control, memorise a set of Panchatis or Anuvakams or a Prasna. This will have the first padam and last Padam of the Anuvaham/Ruk/Chandas in that Panchati/Anuvaham depending on the coverage of this type of Special Korvai. This Korvai is used mainly when the mantra has repetitive similar statements, similar statements which may per se make it difficult to memorise.

We are giving below an example, with the known Mantra, which will make student understand the concept of this Type of Special Korvai.

The Mantra termed **Mrugaram** appears in Section 1.20 of Udaka Shanti starting with "Agner Manve" and ending with "prataraana AyuH".

This Mantra is from Taittarlya SamhitA Kandam 4 Prasna 7. Panchatis 4.7.15.1 to 4.7.15.7.

There are Ruks/ statements ending with "Munjatvam(gm)hasaH, MunjatamaagasaH, MunchantvenasaH and Munchatama(gm)hasaH.

We would have definitely had our own difficulties to memorise this!

This Prasna has a normal Anuvaka Korvai. But a Special Korvai as explained above, follows at the end of Anuvakam for control. It is reproduced below:

Special Korvai for Anuvaakam A-15
(अग्नेर्मन्वे – यस्येद – मिन्द्रस्य – यः सं ग्राममिन्द्र्ण् – स नो मुञ्च त्वण् हसः । मन्वे वान्ता नो मुञ्चतमागसः ।

यो वां – वायो – रुप – रथीतमौ – यदयात – मश्चिनौ – तौ नो मुञ्चत — मागसः । मरुतान् – तिग्मं – मरुतो – देवानां – यदिदं विश्वान् – ते नो मुञ्चन्त्वेनसः । अनु न – उर्वी – द्यावापृथिवी — ।

ते नो मुञ्चतमण्हसो यतौ । चतुर्ण् हसः षाडागसश्चतुरेनसो दिर्ण्हसः ।

The Korvai gives the first part of the Ruk/Chandas that end with मुञ्चत्व ए हसः, मुञ्चतमागसः, मुञ्चन्त्वेनसः and मुञ्चतम एहसः.

Please refer to Mrugara Mantra in Udaka Shanti. At the end it understand it gives a control that मुञ्चत्व ए हसः appears four times, understand in understan

If a Student understands this Korvai it becomes easy for his learning and also gets a control of "how to memorise". This type of Korvai may apply differently at different situations based on the

complexity and the subject matter contained in that

Anuvakam/Prasnam.

Kanda Korvai:

This Korvai gives first padam of all Prasnams in that Kandam. For Example, in First Kandam there are Eight Prasnams. The Korvai is starting padam of all the eight Prasnams is as follows:-

Please observe from the above korvai that each word represents first padam of each prasnam till all the 8 Prasnas. This Korvai comes only after the End of the Kandam.

The various types of korvai mantras are given in a box at the end of the Prasna/Kandam clearly indicating what type of korvai it is.

Representaion of Avagraham(5) in the Book:

We find that the Avagraham symbol has been used with different meaning/indications in our source books of reference. This may not match strictly with the grammar rules that one studies; but the authors try to indicate

that there is a Padam with 3T by marking 55, sometimes there is no perceived need for double avagraham since the previous letter is extended to a Dheerga letter or a single avagraham would suffice. The observations are:

- 1. Bhatta Bhaskaracharya's book uses less avagrahams. When there is a Padam ,317,a marking 55 is being made.
- 2. Book containing works of Sayanacharya and Satwalekar use similar styles of marking Avagraham though there are minor differences in the approach to indicate the **constituent sound.**
- 3. Book by Narasimha Priya Trust uses extra avagraham in some places selectively to indicate the the existence of letter '3F' with extra marking of avagraha symbol 5.

We have marked the Avagraham as per the convention in the books containing the work of Sayanacharya and Satwalekar. We have checked the Pada Padam for places where the extra avagraham indicates the

existence of '37'or'3T' and marked with an* (asterisk mark).

The Student must refer to the Guru for the right extensions or extra rendering of Avagraha as per their Vedic School or branch. Our guides have specifically requested us to mark this difference in the books through an * symbol.

Expansion of Mantras given in Short form:

In certain places of the SamhitA, a full mantra is indicated in a short form, which is normally its first padam. This short form needs to be expanded and rendered while reciting SamhitA as per some Schools of Krishna Yajur Veda. This is similar to the short forms that we have seen in Udaka Shanti. We have indicated the short form with a symbol '>' with a number in a raised font. At the end of Prasna, we have given a separate Annexure where we have provided the SamhitA reference of the short form where it appears as such and its expanded form with reference of the expanded mantra with Source reference in Taittirlya SamhitA.

Example:

In **1.4.46.3** the short mantra form appears as "उदंग्ने शुचयस्तव >ि"

The expanded form of that mantra is "उदंग्ने शुचयस्तव शुक्रा भ्राजन्त

ा

रिते । तव ज्योती ⊌ष्यर्चयः" ।

And this appears in the exapanded form in **(TS 1-3-14-8)** Second example is given for further understanding.

1.4.46.3 -वि ज्योतिषा >²

These are given in the Annexure at the end of 1.4 that is Fourth Prasna of first Kandam. Please note that if any expansion is there, that expansion is given at the end of that Prasnam as Annexure.

Additional Information:

- The Book by Shri Satwalekar provides details of the Rishi, Chandas, Devata for the Taittirlya SamhitA which is rarely found in other books. This book indicates the 50th Padam of Panchatis used in Korvai which is not found in other books.
- 2. The Books containing the works of Shri Bhatta Bhakaracharya and Shri Sayanacharya give the Pada Paatam at the end of each Panchati or sometime the Prasna.
- 3. The Book compiled by Narasimha Priya Trust, Chennai provides the detailed count of Padams, Panchatis, Anuvakams and Prasnam at the end of each Kandam. This book provides easy rendering for students who want to learn the SamhitA. This book marks Dheerga Swaritam distinctly as other books follow Vedic traditional convention of marking Swaritam.

=======

Prarthanaa Mantras:

- ।
  1. यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो वेदान्ते च प्रतिष्ठितः ।
  1. प्राप्तिष्ठितः ।
  1. प्राप्तिष्ठितः ।
  1. प्रकृतिलीनस्य यः परः स महेश्वरः ।
- । । ।

  2. ऋत्र ए सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलं ।

   । । — ।

  ऊर्ध्वरेतंविरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः।(औं नमः परमात्मने)

- 6. सदाशिव समारम्भां शंकराचार्य मध्यमां । अस्मदाचार्य पर्यन्तां वन्दे गुरु परंभरां । (श्री गुरुभ्यो नमः)
- 7. व्यासं विसष्ठ नप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषं । पराशरात्मजं वन्दे शुक तातं तपोनिधिं । व्यासाय विष्णुरूपाय व्यासरूपाय विष्णवे । नमो वै ब्रह्मनिधये वासिष्ठाय नमो नमः । (श्री वेदव्यासाय नमः)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहितायां प्रथमंकाण्डं

1.1 प्रथमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः दर्शपूर्णमासौ

TS 1.1.1.1

इषे त्वो, -र्जे त्वा, वायवः स्थोपायवः स्थ, देवो वः सिवता प्रार्पयतु
श्रेष्ठतमाय कर्मण, आ प्यायद्ध्वमिष्निया देवभाग-मूर्जस्वतीः
पयस्वतीः प्रजावती-रनमीवा अयक्ष्मा मा वः स्तेन ईशत
मा ऽघश्र्सो, रुद्रस्य हेतिः परि वो वृणक्तु, ध्रुवा अस्मिन्
गोपतौ स्यात बह्रीर्, यजमानस्य पुशून् पाहि ॥ 1

(इषे-त्रिचत्वारि ्शत्) (A1)

<u>TS 1.1.2.1</u>

राद्ध्यासमा, —च्छेता ते मा रिषं, देवंबर्.हिः श्वातंवल्.शंँवि रोह, । सहस्रवल्.शा [ ] 2

TS 1.1.2.2

वि वय ए रुहेम, पृथिव्याः संपृचः पाहि, सुसंभृता त्वा
सं भगम्यदित्यै गस्ना उसीन्द्राण्यै सन्नहनं, पूषा ते ग्रन्थिं
गण्यातु, स ते मा ऽऽ स्थादिन्द्रस्य त्वा बाहुभ्यामुद्-यच्छे,
बृहस्पते मूर्द्ध्ना हरा,-म्युर्वन्तरिक्षमन्विहि, देवंगममिस ॥ 3
(सहस्रवल्.शा-अष्टात्रिप्शच्य) (A2)

TS 1.1.3.1

रान्धद्ध्वं दैव्याय कर्मणे देवयज्यायै, मातिरश्चनो घर्मो उसि द्यौरसि

पृथिव्यसि विश्वधाया असि परमेण धाम्ना दृण्हस्व मा ह्वार्, वसूनां

पवित्रमसि शतधारं वसूनां पवित्रमसि सहस्रधारण्, हुतः स्तोको

हुतो द्रफ्सो उग्नये बृहते नाकाय स्वाहा द्यावापृथिवीभ्याण्,

सा विश्वायुः, सा विश्वव्यचाः, सा विश्वकर्मा, सं पृच्यद्ध्व-मृतावरी

-रूर्मिणीर्मधुमत्तमा मन्द्रा धनस्य सातये, सोमेन ()

त्वाऽऽ तनच्मीन्द्राय दिध, विष्णो हव्य 🗸 रक्षस्व ॥ 4

। (सोमे-नाष्टौ च) *(A3)*

TS 1.1.4.1

कर्मणे वां देवेभ्यः शकेयं, वेषाय त्वा, प्रत्युष्ट् रक्षः प्रत्युष्टा

अरातयो, धूरिस धूर्व धूर्वन्तं धूर्व तं यो उस्मान् धूर्वित तं धूर्वयं

वयं धूर्वाम, – स्त्वं देवानामिस सिस्नितमं पिरतमं जुष्टतमं विहितमं
देवहूतम – महुतमिस हिवर्द्धानं, दृण्हस्व मा ह्वार्, मित्रस्य त्वा

चक्षुषा प्रेक्षे मा भेर्मा सं विकथा मा त्वा – [] 5

TS 1.1.4.2

हि एसिष, – मुरु वाताय, देवस्य त्वा सिवतुः प्रस्तवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां,

पूष्णो हस्ताभ्या – मग्नये जुष्टं निर्वपाम्यग्नीषोमाभ्या, – मिदं देवाना, –

मिदमु नः सह, स्फात्ये त्वा नारात्ये, सुवरिभ वि ख्येषं, वैश्वानरं

ज्योतिर, दृ एहन्तां दुर्या द्यावापृथिव्यो, – रुर्वन्तरिक्ष मिन्व, –

ह्यदित्यास्त्वोपस्थे सादयाम्यग्ने ह्व्य ए रक्षस्व ॥ 6

(मा त्वा-षट्चत्वारि⊍्शच्च) (A4)

प्रिमिभ, – रापो देवीरग्रेपुवो अग्रेगुवो ऽग्र इमं यज्ञं नयताग्रे

यज्ञपतिं धत्तयुष्मानिन्द्रो ऽवृणीत वृत्रतूर्ये, यूयमिन्द्रमवृणीद्ध्वं

वृत्रतूर्येप्रोक्षिताः स्था, – रनये वो जुष्टं प्रोक्षाम्य रक्षो ऽवधूता

राज्ञपद्धं दैव्याय कर्मणे देवयज्याया, अवधूत ् रक्षो ऽवधूता

अरातयो, ऽदित्यास्त्वगिस प्रति त्वा –[] ७

TS 1.1.5.2

पृथिवी वैत्त्व,-धिषवणमिस वानस्पत्यं प्रति त्वा

रित्यास्त्वग्-वेत्त्वग्ने-स्तनूरिस वाचो विसर्जनं देववीतये त्वा

गृह्णा,-म्यद्गिरिस वानस्पत्यः स इदं देवेभ्यो हृव्य ए सुशिम शिम,
छ्वेषमा वदोर्जमा वद द्युमद्-वदत वय ए सङ्घातं जैष्म,

वर्.षवृद्धमिस, प्रति त्वा वर्.षवृद्धं वेतु, परापूत ए रक्षः परापूता

अरातयो, रक्षसां भागो () ऽिस, वायुर्वो वि विनक्तु, देवो वः सिवता

हिरण्यपाणिः प्रति गृह्णातु ॥ ८

(त्वा – भाग – एकादश च) (А5)

TS 1.1.6.1 अवधूत ए रक्षो ऽवधूता अरातयो, ऽदित्यास्त्वगसि प्रति त्वा पृथिवी वेतु, दिवः स्कंभनिरसि प्रति त्वा ऽदित्यास्त्वग्–वेतु, धिषणा ऽसि पर्वत्या प्रति त्वा दिवः स्कंभनिवेत्तु, धिषणा ऽसि पार्वतेयी प्रति त्वा पर्वति वैत्तु, देवस्य त्वा सिवतुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णोहस्ताभ्यामधि वपामि धान्यमसि धिनुहि देवान्, प्राणाय त्वा, () ऽपानाय त्वा, व्यानाय त्वा, दीर्घामनु प्रसितिमायुषे धां, देवो वः सविता हिरण्यपाणिः प्रति गृह्णातु ॥ 9 (प्राणाय त्वा - पञ्चदश च) (A6) TS 1.1.7.1 थृष्टिरसि ब्रह्म यच्छा,-पाग्ने ऽग्निमामादं जिह, नि ष्क्रव्याद्र सेधाऽऽ देवयजं वह, निर्दग्ध ए रक्षो निर्दग्धा अरातयो, ध्रुवमसि पृथिवीं दृ्हाऽऽयुर्दृ्ह प्रजां दृ्ह सजातानस्मै यजमानाय पर्यूह, धर्त्रमस्यन्तरिक्षं दृज्ह प्राणं दृज्हापानं दृज्ह सजातानस्मै । । । । । । । यजमानाय पर्यूह धरुणमसि दिवं दृ्ह चक्षुर् –[] 10

TS 1.1.7.2 दृ एह श्रोत्रं दृ एह सजातानस्मै यजमानाय पर्यू ह, धर्मासि दिशो दृ एह योनिं दृ एह प्रजां दृ एह सजातानस्मै यजमानाय पर्यू ह, चितः स्थ प्रजामस्मै रियमस्मै सजातानस्मै यजमानाय पर्यूह, भृगूणा मङ्गिरसां तपसा तप्यद्ध्वं, यानि घर्मे कपालान्युप-चिन्वन्ति वेधसः। पूष्णस्तान्यपि व्रत इन्द्रवायू वि मुञ्चतां ॥ 11 (चक्षुं – रष्टाचत्वारि⊍्शच्च) (A7) TS 1.1.8.1 सं वपामि, समापो अद्भरग्मत समोषधयो रसेनसं ्रेवती र्जगतीभि र्मधुमती र्मधुमतीभिः सृज्यद्ध्व,-मद्भ्यः परि प्रजाताः स्थ समद्भिः पृच्यद्ध्वं, जनयत्यै त्वा सं यौम्यग्नये त्वा उग्नीषोमाभ्यां, मखस्य शिरो ऽसि, घर्मो ऽसि विश्वायु, – रुरु प्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथतां, त्वचं गृह्णी,-ष्वान्तरित ए रक्षो उन्तरिता अरातयो, देवस्त्वा सविता () श्रपयतु वर्.षिष्ठे अधि नाके, ऽग्निस्ते

तनुवं मा ऽति धागग्ने हव्य ए रक्षस्व, सं ब्रह्मणा पृच्य, – स्वैकताय ॥ ॥ ॥ ॥ स्वाहा, द्विताय स्वाहा, त्रिताय स्वाहा ॥ 12

(सविता-द्वाविण्शतिश्च) *(A8)*

त्रा. १ विवयज्ञ वाहुरसि दक्षिणः सहस्रभृष्टिः ञ्चातोजावायुरसि तिग्मतेजाः, पृथिवि देवयज्ञ – न्योषद्ध्यास्ते मूलं मा हिं्सिष्, – मपहतो ऽरुहः पृथिव्यै, व्रजं गच्छ गोस्थानं, वर्ष्य ते द्योर्षधान विवयज्ञ न्योषद्ध्यास्ते मूलं मा हिं्सिष्, – विवयज्ञ न्योषद्ध्यास्ते मूलं मा हिं्सिष्, – मपहतो ऽरुहः पृथिव्यै, व्रजं गच्छ गोस्थानं, वर्ष्य ते द्योर्षधान विवयज्ञ स्वितः प्रमस्यां प्रावित ञ्चातेन पाञ्चैयो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्यस्तमतो मा मौगपहतो ऽरुहः पृथिव्यै – विवयज्ञन्यै, व्रजं – [ ] 13

TS 1.1.9.2

गच्छ गोस्थानं, वर.षतु ते द्यौर्बधान देव सिवतः प्रमस्यां
प्रावित शतेन पाशैर्यो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तमतो मा
मौगपहतो ऽररुः पृथिव्या अदेवयजनो, व्रजं गच्छ गोस्थानं,
वर.षतु ते द्यौ, र्बधान देव सिवतः प्रमस्यां प्रावित शतेन

पाशैर्यो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तमतो मा –[] 14

TS 1.1.9.3 मौ,-गररुस्ते दिवं मा स्कान्., वसंवस्त्वा परि गृह्णन्तु गायत्रेण छन्दसा, रुद्रास्त्वा परि गृह्णन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसा, ऽऽदित्यास्त्वा परि गृह्णन्तु जागतेन छन्दसा, देवस्य सवितुः सवे कर्म कृण्वन्ति वेधस, ऋतम,-स्यृतसदनम,-स्यृतश्रीरिस, धा असि स्वधा अस्युर्वी चासि वस्वी चासि पुरा क्रूरस्य विसृपो विरिष्शिन्, () नुदादाय पृथिवीं जीरदानुर्यामैरयन् चन्द्रमिस स्वधाभिस्तां धीरासो अनुदृश्य यजन्ते ॥ 15 (देवयजन्यै व्रजं - तमतो मा - विरिफ्शन् - नेकांदश च) (A9) TS 1.1.10.1 प्रत्युष्ट ए रक्षः प्रत्युष्टा अरातयो, ऽग्नेर्वस्तेजिष्ठेन तेजसा निष्टपामि, गोष्ठं मा निर्मृक्षं वाजिनं त्वा सपत्रसाह ्सं मार्जिम, वाचं प्राणं, चक्षुः श्रोत्रं, प्रजां योनिं मा निर्मृक्षं वाजिनीं त्वा सपत्नसाही ् सं मार्ज्म्या, शासाना सौमनसं प्रजाण् सौभाग्यं तनूं। अग्नेरनुव्रता भूत्वा सं नहो सुकृताय कं ॥ सुप्रजसस्त्वा वय ए सुपत्नीरुप -[] 16

TS 1.1.10.2

सेदिम। अग्ने सपत्नदंभनमदन्धासो अदाभ्यं ॥ इमं विष्यामि वरुणस्य पाशं यमबद्ध्नीत सिवता सुकेतः। धातुश्च योनौ सुकृतस्य लोके स्योनं मे सह पत्या करोमि ॥ समायुषा सं प्रजया समग्ने वर्चसा पुनः। सं पत्नी पत्या ऽहं गच्छे समात्मा तनुवा मम ॥ महीनां पयो उस्योषधीना ए रसस्तस्य ते उक्षीयमाणस्य निर् –[] 17 TS 1.1.10.3 वपामि, महीनां पयो उस्योषधीना ए रसो उदब्धेन त्वा चक्षुषा उवेक्षे सुप्रजास्त्वाय, तेजों ऽसि, तेजो ऽनु प्रे,-ह्यग्निस्ते तेजो मा वि नै,-दग्नेर्जिह्वा ऽसि सुभूर्देवानां धाम्नेधाम्ने देवेभ्यो यजुषेयजुषे भव, शुक्रमिस, ज्योतिरिस, तेजो ऽिस, देवो वः सिवतोत् पुनात्विच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रिमभिः, शुक्रं () त्वा शुक्रायां धाम्नेधाम्ने देवेभ्यो यजुषेयजुषे गृह्णामि, ज्योतिस्त्वा ज्योति, -ष्यर्चिस्त्वा ऽर्चिषि धाम्नेधाम्ने देवेभ्यो यजुषेयजुषे गृह्णामि ॥ 18

(उप - नि - रिमिभिः शुक्रण् - षोडश च) (A10)

। — — ँ — ।। गच्छतविष्णोः स्तूपो ऽस्यूर्णाम्रदसं त्वा स्तृणामि स्वासस्थं देवेभ्यो

गन्धर्वो ऽसि विश्वावसु र्विश्वस्मादीषतो यजमानस्य परिधिरिङ

। । ईडितइन्द्रस्य बाहुरसि -[] 19

TS 1.1.11.2

दक्षिणो यजमानस्य परिधिरिड ईडितो मित्रावरुणौ त्वोत्तरतः परिधिता धुवेण धर्मणा यजमानस्य परिधिरिड ईडितः सूर्यस्त्वा पुरस्तात् पातु कस्याश्चिदभिशस्त्यावीतिहोत्रं त्वा कवे द्युमन्त्र प्रमिधीमह्यग्ने बृहन्तमद्ध्वरे विशो यन्त्रे स्थो वसूना ए सदिस सीद जुहूरुपभृद् धुवा ऽिस घृताची नाम्ना प्रियेण नाम्ना प्रिये सदिस () सीदैता असदन्थ सुकृतस्य

लोके ता विष्णो पाहि पाहि यज्ञं पाहि यज्ञंपतिंपाहि मां यज्ञनियं ॥ 20 (बाहुरसि - प्रिये सदसि - पञ्चदश च) (A11) TS 1.1.12.1 भुवनमसि वि प्रथस्वाग्ने यष्टरिदं नमः। जुह्नेह्यग्निस्त्वा ह्वयति देवयज्याया उपभृदेहि देवस्त्वा सविता ह्यति देवयज्याया अग्नाविष्णू मा वामव क्रमिषं वि जिहाथां मा मा सं ताप्तं लोकं मे लोककृतौ कृणुतं विष्णोः स्थानमसीत इन्द्रो अकृणोद् वीर्याणि समारभ्योर्द्ध्वो अद्ध्वरो दिविस्पृशमहुतो () यज्ञो यज्ञपते – रिन्द्रावान्थ् स्वाहा बृहद् – भाः पाहि मा उग्ने दुश्चरितादा मा सुचरिते भज मखस्य शिरो ऽसि सं ज्योतिषा ज्योतिरङ्क्तां ॥ 21 । (अहुत – एकवि ्शतिश्च) (A12) TS 1.1.13.1 वाजस्य मा प्रसवेनोद्ग्राभेणो-दग्रभीत्। अथा सपत्नाण् इन्द्रो मे निग्राभेणाधराण् अकः ॥

उद्ग्राभं च निग्राभं च ब्रह्म देवा अवीवृधन् । अथा सपत्नानिन्द्राग्नी मे विषूचीनान् व्यस्यतां ॥ वसुभ्यस्त्वा रुद्रेभ्यस्त्वा ऽऽदित्येभ्यस्त्वा ऽक्तल् रिहाणा वियन्तु वयः ॥ प्रजां योनिं मा निर्मृक्षमा प्यायन्तामाप ओषधयो मरुतां पृषतयः स्थ दिवं -[] 22 TS 1.1.13.2 गच्छ ततों नो वृष्टिमेरय। आयुष्पा अग्ने उस्यायुर्मे पाहि चक्षुष्पा अग्ने उसि चक्षुर्मे पाहि धुवा उसियं परिधिं पर्यधत्था अग्ने देव पणिभिर्वीयमाणः । तं त एतमनु जोषं भरामि नेदेष त्वदपचेतयातैयज्ञस्य पाथ उप समित्र स्थिषा बृहन्तः प्रस्तरेष्ठा . बर्.हिषदश्च-[ ] 23 TS 1.1.13.3 देवा इमां वाचमभि विश्वे गृणन्त आसद्यास्मिन् बर्.हिषि । मादयद्ध्व–मग्ने र्वामपन्नगृहस्य सदसि सादयामि सुंनाय सुंनिनी सुंने मा धत्तं धुरि धुर्यौ पातमग्ने ऽदब्धायो उञ्चीततनो पाहि मा उद्य

दिवः पाहि प्रसित्यै पाहि दुरिष्ट्यै पाहि दुरद्मन्यै पाहि दुश्चरितादविषं नः पितुं कृणु सुषदा योनि स्वाहा देवा गातुविदो गातुं वित्त्वा गातु () -मित मनसस्पत इमं नो देव देवेषु यज्ञ ⊌ स्वाहा वाचि स्वाहा वाते थाः ॥ 24 (दिवं – च – वित्त्वा गातुं – त्रयोदश च) (A13) TS 1.1.14.1 उभा वामिन्द्राग्नी आहुवद्ध्या उभा राधसः सह मादयद्ध्यै । उभा दाताराविषा ्रयीणामुभा वाजस्य सातये हुवे वां ॥ अश्रव 🗸 हि भूरिदावत्तरा वां विजामातुरुत वा **घा** स्यालात् । अथा सोमस्य प्रयती युवभ्यामिन्द्राग्नी स्तोमं जनयामि नव्यं ॥ इन्द्राग्नी नवतिं पुरो दासप्लीरधूनुतं । साकमेकेन कर्मणा ॥ ्। श्चिं नु स्तोमं नवजात-मद्येन्द्राग्नी वृत्रहणा जुषेथां । 25 TS 1.1.14.2 उभा हि वाण् सुहवा जोहवीमि ता वाजण् सद्य उशते धेष्ठा ॥ वयमु त्वा पथस्पते रथं न वाजसातये । धिये पूषन्नयुज्महि ॥ पथस्पथः परिपतिं वचस्या कामेन कृतो अभ्यानडर्कं।

स नो रासच्छुरुधश्चन्द्राग्रा धियंधिय ए सीषधाति प्र पूषा ॥ ्र क्षेत्रस्य पतिना वय ्र हितेनेव जयामसि । गामश्वं पोषयित्न्वा स नो -[] 26 TS 1.1.14.3 मृडातीदृशे ॥ क्षेत्रस्य पते मधुमन्तमूर्मिं धेनुरिव पयो अस्मासु धुक्ष्व । मधुश्चतं घृतमिव सुपूतमृतस्य नः पतयो मृडयन्तु ॥ अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्. विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् । युयोद्ध्यस्म-ज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नमउक्तिं विधेम ॥ । । आ देवानामपि पन्थामगन्म यच्छक्नवाम तदनु प्रवोढुं । अग्नि र्विद्वान्थ्स यजाथ् – [ ] 27 TS 1.1.14.4 सेंदु होता सो अद्ध्वरान्थ् स ऋतून् कल्पयाति ॥ यद्-वाहिष्ठं तदग्नये बृहदर्च विभावसो । महिषीव त्वद्-रयि-स्त्वद्-वाजा उदीरते ॥ अग्ने त्वं <mark>पारया</mark> नव्यो अस्मान्थ् स्वस्तिभिरति दुर्गाणि विश्वा ।

प्रथमकाण्डे - प्रथमः प्रश्नः -(TS-1.1)

पृश्च पृथ्वी बहुला न उर्वी भवा तोकाय तनयाय शं योः ॥
त्वमग्ने व्रतपा असि देव आ () मर्त्येष्वा। त्वं यज्ञेष्वीड्यः ॥
यद्-वो वयं प्रमिनाम व्रतानि विद्वषां देवा अविदुष्टरासः।
अग्निष्टद् विश्वमा पृणाति विद्वान्. येभि र्देवा ् ऋतुभिः कल्पयाति ॥ 28

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-। । । । (डुषे – दृ्ह – भुवन – मृष्टावि्रातिः।)

First and Last Padam of First Prasnam :(इषे त्वा – कल्पयाति ।)

॥ हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

समाप्तः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1.2 प्रथमकाण्डेद्वितीयः प्रश्नःअग्निष्टोमे क्रयः

TS 1.2.1.1

TS 1.2.1.2

मयि धेहि वृत्रस्य क्नीनिका ऽसि चक्षुष्पा असि चक्षुमें पाहि चित्पतिस्त्वा पुनातु वाक्पतिस्त्वा पुनातु देवस्त्वा सिवता । पुनात्विच्छिद्रेण पिवत्रेण वसोः सूर्यस्य रिश्मिभस्तस्य ते पिवत्रपते पिवित्रेण यस्मै कं पुने तच्छकेयमा वो देवास ईमहे सत्यधर्माणो अद्ध्वरे यद्-वो देवास आगुरे यिज्ञियासो हवामह इन्द्राग्नी द्यावा पृथिवी आप ओषधी () स्त्वं दीक्षाणा—मधिपतिरसीह

मा सन्तं पाहि ॥ 2

(वर्च – ओषधीरष्टौ च) (A1)

TS 1.2.2.1

आकूत्यै प्रयुजे उग्नये स्वाहा मेधायै मनसे उग्नये स्वाहा दीक्षायै । तपसे उग्नये स्वाहा सरस्वत्यै पूष्णे उग्नये स्वाहा उऽपो देवीर्बृहती विश्वशंभुवो द्यावापृथिवी उर्वन्तरिक्षं बृहस्पतिनीं हिवषा वृधातु । स्वाहा विश्वे देवस्य नेतुर्मर्तो वृणीत सख्यं विश्वे ग्य इषुद्ध्यसि दुम्नं वृणीत पुष्यसे स्वाहर्ष्य-सामयोः शिल्पे स्थ स्ते वामा । रभे ते मा – [] 3

TS 1.2.2.2

हि ्सी - विष्णोः शर्मासि शर्म यजमानस्य शर्म मे यच्छ नक्षत्राणां मा ऽतीकाशात् पाहीन्द्रस्य योनिरसि - [] 4 TS 1.2.2.3 मा मा हि एसीः कृष्यै त्वा सुसस्यायै सुपिप्पलाभ्य-स्त्वौषधीभ्यः सूपस्था देवो वनस्पतिरूर्द्ध्वो मा पाह्योदूचः स्वाहा यज्ञं मनसा स्वाहा द्यावापृथिवीभ्या स्वाहोरो - रन्तरिक्षाथ् स्वाहा यज्ञं ँवातादा रभे ॥ **5** (मा - योनिरसि - त्रिण्शच्चं) (A2) **TS 1.2.3.1** दैवीं धियं मनामहे सुमृडीका-मभिष्टये वर्चोधां यज्ञवाहस ए स्पारा नो असद् वशे । ये देवा मनोजाता मनोयुजः सुदक्षा दक्षपितारस्ते नः पान्तु ते नो उवन्तु तेभ्यो नमस्तेभ्यः स्वाहा उग्ने त्व ए सु जागृहि वय ए सु मन्दिषीमहि गोपाय नः स्वस्तये प्रबुधे नः पुनर्ददः । त्वमंग्ने व्रतपा असि देव आ मर्त्येष्वा । त्वं - [] 6

TS 1.2.3.2

यूजेष्वीड्यः ॥
विश्वे देवा अभि मामा ऽववृत्रन् पूषा सन्या सोमो राधसा देवः
सिविता वसोर्वसुदा वा रास्वेयथ् सोमा ऽऽभूयो भर मा पृणन् पूर्त्या
वि राधि मा ऽहमायुषा चन्द्रमिस मम भोगाय भव वस्त्रमिस मम
भोगाय भवोस्रा ऽसि मम भोगाय भव हयो ऽसि मम
भोगाय भव-[] 7

TS 1.2.3.3

छागो ऽसि मम भोगाय भव मेषो ऽसि मम भोगाय भव वायवे त्वा वर्रणाय त्वा निर्. ऋत्यै त्वा रुद्राय त्वा देवीरापो अपां नपाद् – य ऊर्मिर्. हिविष्य इन्द्रियावान् – मदिन्त मस्तं वो मा ऽव क्रमिषमच्छिन्नं तन्तुं पृथिव्या अनु गेषं भद्रादिभ श्रेयः प्रेहि बृहस्पितः पुरएता ते अस्त्वथेमव स्य () वर आ पृथिव्या आरे शत्रून् कृणुहि सर्ववीर एदमगन्म देवयजनं पृथिव्या विश्वे देवा यदजुषन्त पूर्व ऋख्सामाभ्यां यजुषा सन्तरन्तो ग्रयस्पोषेण सिम्षा मदेम ॥ 8

(आ त्व ्-हयोऽसि मम भोगाय भव-स्य-पञ्चवि ्शतिश्च) (A3)

TS 1.2.4.1

इयं ते शुक्र तनूरिदं वर्चस्तया सं भव भ्राजं गच्छ जूरिस धृता
मनसा जुष्टा विष्णवे तस्यास्ते सत्यसवसः प्रस्तवे वाचो यन्त्रमशीय
स्वाहा शुक्रमस्य – मृतमिस वैश्वदेव ए हिवः सूर्यस्य
चक्षुरा ऽरुहमग्ने – रक्षणः कनीनिकां यदेत शेभिरीयसे भ्राजमानो
विपश्चिता चिदिस मना ऽसि धीरिस दक्षिणा – [] 9

TS 1.2.4.2

ऽसि यज्ञिया ऽसि क्षित्रिया ऽस्यदिति-रस्युभयतः शीर्ष्णी सा नः
सुप्राची सुप्रतीची सं भव मित्रस्त्वा पिद बद्ध्नातु पूषा ऽद्ध्वनः
पात्विन्द्राया-द्ध्यक्षायानु त्वा माता मन्यतामनु पिता ऽनु भ्राता
सग्भ्यो ऽनु सखा सयूथ्यः सा देवि देवमच्छेहीन्द्राय सोम
्
रद्रस्त्वाऽऽ वर्तयतु मित्रस्य पथा स्वस्ति सोम सखा ()
पुनरेहि सह रय्या ॥ 10 (दक्षिणा-सोमसखा-पञ्च च) (A4)

TS 1.2.5.1

वस्व्यसि रुद्रा ऽस्यदिति-रस्यादित्या ऽसि शुक्रा ऽसि चन्द्रा ऽसि बृहस्यितिस्त्वा सुम्ने रण्वतु रुद्रो वसुभिरा चिकेतु पृथिव्यास्त्वा मूर्द्धन्ना जिघमि देवयजन इडायाः पदे घृतवित स्वाहा परिलिखित ए रक्षः परिलिखिता अरातय इदमह ए रक्षसो ग्रीवा अपि कृन्तामि यो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म इदमस्य ग्रीवा – [ ] 11

TS 1.2.5.2

अपि कृन्ताम्यस्मे रायस्त्वे रायस्तोते रायः सं देवि देव्योर्वश्या पश्यस्व त्वष्टीमती ते सपेय सुरेता रेतो दधाना वीरं विदेय तव संदृशिमा ऽह्ण रायस्पोषेण वि योषं ॥ 12

(अस्य ग्रीवा-एकान्न त्रिण्शच्च) (A5)

TS 1.2.6.1

अण्शुना ते अण्शुः पृच्यतां परुषा पर्रगन्धस्ते काममवतु मदाय रसो अच्युतो ऽमात्यो ऽसि शुक्रस्ते ग्रहो ऽभि त्यं देवण् सवितारमूण्योः कविक्रतुमर्चामि सत्यसवसण् रत्नधामभि प्रियं मतिमूर्द्ध्वा यस्यामतिर्भा अदिद्युतथ् सवीमनि हिरण्य पाणिरमिमीत

सुक्रतुः कृपा सुवः। प्रजाभ्यस्त्वा प्राणायं त्वा व्यानायं त्वा प्रजास्त्वमनु () प्राणिहि प्रजास्त्वामनु प्राणन्तु ॥ 13 (अनु – सप्त च)(A6) TS 1.2.7.1 सोमं ते क्रीणाम्यूर्जस्वन्तं पयस्वन्तं वीर्यावन्तमभि मातिषाह ् शुक्रं ते शुक्रेण क्रीणामि चन्द्रं चन्द्रेणा-मृतममृतेन सम्यत् ते गोरस्मे चन्द्राणि तपसस्तनूरिस प्रजापते वर्णस्तस्यास्ते सहस्रपोषं पुष्यन्त्याश्चरमेण पशुना क्रीणाम्यस्मे ते बन्धुर्मयि ते रायः श्रयन्तामस्मे ज्योतिः सोमविक्रयिणि तमो मित्रो न एहि सुमित्रधा इन्द्रस्योरु- () -मा विश दक्षिण-मुशत्रुशन्त हे स्योनः स्योन ह स्वान भ्राजाङ्घारे बंभारे हस्त सुहस्त कृशानवेते वः सोम क्रयणास्तान् रक्षध्वं मा वो दभन्न् ॥ 14 (ऊरुं-द्वाविण्शतिश्च) (A7) TS 1.2.8.1 उदायुषा स्वायुषोदोषधीना ए रसेनोत् पर्जन्यस्य शुष्मेणो दस्थाममृता 💇 अनु ।

उर्वन्तरिक्षमन्विह्यदित्याः सदो ऽस्यदित्याः सद आसीदास्तभ्नाद्-द्यामृषभो अन्तरिक्षमिमीत वरिमाणं पृथिव्या आ ऽसीदद् विश्वा भुवनानि सम्राड् विश्वेत् तानि वरुणस्य व्रतानि वनेषु व्यन्तरिक्षं ततान वाजमर्वथ्सु पयो अघ्नियासु हथ्सु – [ ] 15 TS 1.2.8.2 क्रतुं वरुणो विक्ष्वंग्निं दिवि सूर्यमदधाथ् सोममद्रावुदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यं ॥ उस्रावेतं धूर्.षाहावनश्रू अवीरहणौ ब्रह्मचोदनौ वरुणस्य स्कंभनमसि वरुणस्य स्कंभसर्जनमसि प्रत्यस्तो वरुणस्य पार्शः ॥ 16 (हथ्स्-पञ्चत्रिण्शच्च) *(A8)* TS 1.2.9.1 प्र च्यवस्व भुवस्पते विश्वान्यभि धामानि मा त्वा परिपरी विदन्मा त्वा परिपन्थिनो विदन्मा त्वा वृका अघायवो मा गन्धर्वो विश्वावसुरा दघच्छ्येनो भूत्वा परा पत यजमानस्य नो गृहे देवैः स स्कृतं ँयजमानस्य स्वस्त्ययन्यस्यपि पन्थामगस्महि स्वस्ति गामनेहसां ँयेन

विश्वाः परि द्विषो वृणिके विन्दते वसु नमो मित्रस्य () वर्रणस्य चक्षसे महो देवाय तदृत्र सपर्यत दूरेदृशे देवजाताय केतवे दिवस्पुत्राय सूर्याय श्राप्सत वर्रणस्य स्कंभनमिस वर्रणस्य स्कंभसर्जन-मस्युन्मुको वर्रणस्य पाशः॥ 17

(मित्रस्य-त्रयोविं ्शतिश्च) (A9)

TS 1.2.10.1

अग्ने-रातिथ्यमिस विष्णवे त्वा सोमस्या ऽऽतिथ्यमिस विष्णवे त्वा-ऽतिथेरातिथ्यमिस विष्णवे त्वा ऽग्नये त्वा रायस्पोषदाव्हे विष्णवे त्वा इयेनाय त्वा सोमभृते विष्णवे त्वा या ते धामानि हृविषा यजन्ति ता ते विश्वा परिभूरस्तु यज्ञं गयस्फानः प्रतरणः सुवीरो ऽवीरहा प्र चरा सोम दुर्यानदित्याः सदो ऽस्यदित्याः सद आ – [] 18

TS 1.2.10.2

सींद्र वर्रणो ऽसि धृतव्रतो वारुणमसि शुम्ँयोर्देवाना ए सुख्यान्मा देवाना — मपसि इछथ्रम् ह्यापतये त्वागृह्णामि परिपतये त्वा गृह्णामि तनूनप्त्रे त्वागृह्णामि शाक्वराय त्वा गृह्णामि शक्मन् — नोजिष्ठाय त्वा गृह्णाम्य — नाधृष्टमस्य — नाधृष्ट्यं देवानामोजो ऽभिशस्तिपा

अनिभशस्तेन्य-मनु मे दीक्षां दीक्षापति र्मन्यतामन् तपस्तपस्पति रञ्जसा सत्यमुप गेष्ण सुविते मा ( ) धाः ॥ 19 (अमै-कं च) (A10) TS 1.2.11.1 अण्शुरण्शुस्ते देव सोमाऽऽ प्यायता-मिन्द्रायैकधनविद आ तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्राय प्यायस्वाऽऽ प्यायय सखीन्थ् सन्या मेधया स्वस्ति ते देव सोम सुत्यामशीयेष्टा रायः प्रेषे भगायर्तमृतवादिभ्यो नमो दिवे नमः पृथिव्या अग्ने व्रतपते त्वं ँव्रतानां व्रतपतिरसि या मम तनूरेषा सा त्वयि – [] 20 TS 1.2.11.2 या तवं तनूरिय एं सा मियं सह नौ व्रतपते व्रतिनोर्वतानि या ते अग्ने रुद्रिया तनूस्तया नः पाहि तस्यास्ते स्वाहा या ते अग्ने ऽयाशया रजाशया हराशया तनूर्वर्षिष्ठा गह्नरेष्ठोग्रं ँवचो अपावधीं त्वेषं ँवचो अपावधी « स्वाहा ॥ **21** (त्वयि-चत्वारि एशच्च) (A11)

TS 1.2.12.1

वित्तायनी मे ऽसि तिक्तायनी मे ऽस्यवतान्मा नाथितमवतान्मा व्यथितं निवेदरिग्निमी नामाग्ने अङ्गिरो यो ऽस्यां पृथिव्यामस्यायुषा नाम्नेहि यत् ते ऽनाधृष्टं नाम यज्ञियं तेन त्वाऽऽ दधे ऽग्ने अङ्गिरो यो द्वितीयस्यां तृतीयस्यां पृथिव्या—मस्यायुषा नाम्नेहि यत् ते ऽनाधृष्टं नाम — [ ] 22

TS 1.2.12.2

यज्ञियं तेन त्वाऽऽ दधे सि ्हीरसि महिषीरस्युरु प्रथस्वोरु
ते यज्ञपितः प्रथतां ध्रुवा ऽसि देवेभ्यः शुन्धस्व देवेभ्यः
शुंभस्वेन्द्रघोषस्त्वा वसुभिः पुरस्तात् पातु मनोजवास्त्वा पितृभि
दक्षिणतः पातु प्रचेतास्त्वा रुद्रैः पश्चात् पातु विश्वकर्मा
त्वा ऽऽदित्यैरुत्तरतः पातु सि ्हीरसि सपलसाही स्वाहा
सि ्हीरसि सुप्रजाविनः स्वाहा सि ्ही – [ ] 23

TS 1.2.12.3

रिस रायस्पोषविनः स्वाहा सिश्हीरस्या-दित्यविनः स्वाहा । । । । । । । । सिश्हीरस्या वह देवान् देवयते यजमानाय स्वाहा भूतेभ्यस्त्वा विश्वायुरिस पृथिवीं दृण्ह धुविक्षिदस्यन्तरिक्षं दृण्हाच्युतिक्षिदिस दिवं दृ ्हाग्ने भस्मास्यग्नेः पुरीषमसि ॥ 24 (नाम-सुप्रजावनिः स्वाहा सि एही:-पञ्चत्रि एशच्च) (A12) TS 1.2.13.1 युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः । वि होत्रा दधे वयुना विदेक इन्मही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः ॥ सुवाग्-देव दुर्या ् आ वद देवश्रुतौ देवेष्वा घोषेथामा नो वीरो जायतां कर्मण्यो य ् सर्वे ऽनु जीवाम यो बहूनामसद्-वञ्ची। इदं विष्णुर्वि चक्रमे त्रेधा नि दधे पदं। स मूढमस्य - [ ] 25 TS 1.2.13.2 पा एसुर इरावती धेनुमती हि भूत ए सूयवसिनी मनवे यशस्ये । व्यस्कभ्नाद्रोदसी विष्णुरेते दाधार पृथिवीमभितो मयूखैः ॥

प्राची प्रेतमद्ध्वरं कल्पयन्ती ऊर्द्ध्वं यज्ञं नयतं मा जीह्नरतमत्र

रमेथां वर्.ष्मन् पृथिव्या दिवो वा विष्णवृत वा पृथिव्या महो वा

विष्णवृत वा उन्तरिक्षा द्धस्तौ पृणस्व बहु भिर्वसव्यैरा प्र यच्छ- [ ] 26 TS 1.2.13.3 दक्षिणादोत सव्यात्। विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्र वोचं यः पार्थिवानि विममे रजा ्सि यो अस्कभायदुत्तरण् सधस्थं विचक्रमाण स्त्रेधोरुगायो विष्णो रराटमसि विष्णोः पृष्ठमसि विष्णोः उनप्त्रे स्थो विष्णोः स्यूरिस विष्णो ध्रुवमिस वैष्णवमिस विष्णवे त्वा ॥ 27 (अस्य-यच्छै-कान्न चत्वारि ्शच्च) (A13) TS 1.2.14.1 कृणुष्व पाजः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजे वामवा ए इभे न। तृष्वीमनु प्रसितिं-द्रणानो उस्ता उसि विद्ध्य रक्षस स्तपिष्ठैः ॥ ा । । । । । तव भ्रमास आश्र्या पतंत्यनु स्पृश धृषता शोशुचानः । तपू ७ ष्यग्ने जुह्वा पतङ्गानसन्दितो वि सृज विष्व गुल्काः ॥ प्रतिस्पशो विसृज-तूर्णितमो भवा पायुर्विशो अस्या अदब्धः । यो नो दूरे अघरा ्सो - [] 28

TS 1.2.14.2

यो अन्त्यग्ने मािकेष्टे व्यथिरा देधर्षीत् ॥

उदग्ने तिष्ठ प्रत्याऽऽ तनुष्व न्यमित्रा ् ओषतात् तिग्महेते ।

यो नो अराति ् समिधान चक्रे नीचा तं धक्ष्यतसं न शुष्कं ॥

ऊर्द्ध्वो भव प्रति विद्ध्याद्ध्यस्मदा विष्कृणुष्व दैव्यान्यग्ने ।

अव स्थिरा तनुहि यातु जूनां जािममजािमं प्र मृणीिह शत्रून् ॥

स ते - [] 29

TS 1.2.14.3

TS 1.2.14.4

मियंगीः । — ॥ ॥ ॥ स्वश्वास्त्वा सुरथा मर्जये—मास्मे क्षत्राणि धारयेरनु द्यून् ॥ इह त्वा भूर्या चरेदुप त्मन् दोषांवस्त दीदिवा एस - मनु द्यून्। क्रीडन्तस्त्वा सुमनसः सपेमाभि द्युम्ना तस्थिवा एं सो जनानां ॥ यस्त्वा स्वश्नः सुहिरण्यो अग्न उपयाति वसुमता रथेन । तस्य त्राता भविस तस्य सखा यस्त आतिथ्य मानुषग् जुजोषत् ॥ महो रुजामि - [ ] **31** TS 1.2.14.5 बन्धुता वचोभिस्तन्मा पितुर्गोतमाद-न्वियाय। त्वं नो अस्य वचस-श्चिकिन्धि होतर्यविष्ठ सुक्रतो दमूनाः॥ अस्वप्नजस्तरणयः सुशेवा अतन्द्रा सो ऽवृका अश्रमिष्ठाः । ते पायवः सद्धियञ्चो निषद्या उग्ने तव नः पान्त्वमूर ॥ ये पायवो मामतेयंते अग्ने पश्यन्तो अन्धं दुरिताद रक्षन्न्। ररक्षतान्थ् सुकृतो विश्ववेदा दिफ्सन्त इद्–रिपवो ना ह – [] 32 TS 1.2.14.6 देभुः॥ त्वया वय ए संधन्य-स्त्वोता-स्तव प्रणीत्य इयाम वाजान् । उभा राण्सां सूदय सत्यताते उनुष्ठुया कृणुह्यह्रयाण ॥

अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रति स्तोम 🔆 शस्यमानं गृभाय । दहाशसो रक्षसः पाह्यस्मान् दृहो निदो मित्रमहो अवद्यात् ॥ रक्षोहणं वाजिनमाजि धर्मि मित्रं प्रथिष्ठ-मुप यामि शर्म । शिशानो अग्निः क्रतुभिः-समिद्धः-सनो दिवा - [] 33 TS 1.2.14.7 स रिषः पातुनक्तं ॥ । । । विज्योतिषा बृहता भात्यग्निराविर्विश्वानि कृणुतेमहित्वा । प्रादेवीर्मायाः सहते दुरेवाः शिशीते शृङ्गे रक्षसे विनिक्षे ॥ उत स्वानासो दिवि षन्त्वग्ने स्तिग्मायुधा रक्षसे हन्त वा उ। मदे चिदस्य प्र रुजन्ति भामा न वरन्ते परिबाधो अदेवीः ॥ 34 (अघराएंसः-स ते-जरताए-रुजामि-ह - दिवै-कचत्वारि एशच्च) (A14)

प्रथमकाण्डे - द्वितीयः प्रश्नः - (TS-1.2)

 Prasna Korvai with starting Padamsof 1 to 14 Anuvaakams :

 ा
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।</t

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :- (आपो । –वस्व्यस्ति या तवे–यङ्गी–श्चतुस्त्रिण्शत् ।)

First and Last Padam of Second Prasnam :-। (आप उन्दन्–त्वदेवीः ।)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे

द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1.3 प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः अग्निष्टोमे पशुः

TS 1.3.1.1

देवस्य त्वा सिवतुः प्रस्तवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामा
ददे ऽभ्रिरिस् नारिरिस् परिलिखित्र ्रक्षः परिलिखिता अरातय
इदमह ्रक्षसो ग्रीवा अपि कृन्तामि यो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं
द्विष्म इदमस्य ग्रीवा अपि कृन्तामि दिवे त्वा ऽन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै
त्वा शुन्धतां लोकः पितृषदनो यवो ऽसि यवयास्मद्देषो – [] 1

प्रवारातीः पितृणां सदनमस्युद्-दिवं स्तभाना उन्तरिक्षं पृण
पृथिवीं दृं एहं द्युतानस्त्वा मारुतो मिनोतु मित्रावरुणयो ध्रुवेण धर्मणा
ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिं सुप्रजावनिं रायस्पोषवनिं पर्यूहामि ब्रह्म
दृं एहं क्षत्रं दृं एहं प्रजां दृं एहं ग्रायस्पोषं दृं एहं घृतेन द्यावापृथिवी
आ पृणेथामिन्द्रस्य सदो ऽसि विश्वजनस्य छाया परि त्वा गिर्वणो

गिर इमा () भवन्तु विश्वतो वृद्धायुमनु वृद्धयो जुष्टा भवन्तु जुष्टय इन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य धुवमस्यैन्द्रमसीन्द्राय त्वा ॥ 2 (द्वेष – इमा – अष्टादश च) (A1)

TS 1.3.2.1

रक्षोहणो वलगहनो वैष्णवान् खनामीदमहं तं वलगमुद्-वपामि

यं नः समानो यमसमानो निचखानेदमेनमधरं करोमि यो नः समानो

यो उसमानो उरातीयति गायत्रेण छन्दसा ऽवबाढो वलगः किमत्र भद्रं

तत्रौ सह विराडिस सपलहा सम्राडिस भ्रातृव्यहा

स्वराडस्यभिमातिहा विश्वाराडिस विश्वासां नाष्ट्राणा ् हन्ता – [] 3

रक्षोहणो वलगहनः प्रोक्षामि वैष्णवान् रक्षोहणो वलगहनो ऽव नयामि वैष्णवान्. यवो ऽसि यवयास्मद् द्वेषो यवयाराती रक्षोहणो वलगहनो ऽव स्तृणामि वैष्णवान् रक्षोहणो वलगहनो ऽभि जुहोमि वैष्णवान् रक्षोहणौ वलगहनावुप दधामि वैष्णवी रक्षोहणौ वलगहनौ पर्यूहामि वैष्णवी रक्षोहणौ वलगहनौ परि स्तृणामि वैष्णवी रक्षोहणौ वलगहनौ वैष्णवी बृहन्नसि बृहद्ग्रावा बृहतीमिन्द्राय () वाचं वद ॥ 4 (हन्ते-न्द्राय द्वे च) *(A2)* TS 1.3.3.1 विभूरिस प्रवाहणो विहरिस हव्यवाहनः श्वात्रो ऽसि प्रचेतास्तुथो ऽसि विश्ववेदा उशिगसि कविरङ्घारिरसि बंभारिखस्युरसि दुवस्वाञ्छुन्ध्यूरिस मार्जालीयः सम्राडिस कृशानुः परिषद्यो ऽसि पवमानः प्रतक्वा ऽसि नभस्वानसंमृष्टो ऽसि हव्यसूद ऋतधामा ऽसि सुवर्ज्योतिर्बह्मज्योतिरसि सुवर्द्धामा ऽजो ऽस्येकपादहिरसि बुद्ध्नयो रौद्रेणानीकेन () पाहि मा उग्ने पिपृहि मा मा मा हि ्सीः ॥ 5 (अनीकेना-ष्टौ चं) (A3) TS 1.3.4.1 त्व एं सोम तनू कृद्भ्यो द्वेषोभ्यो उन्यकृतेभ्य उरु यन्ता उसि वरूथ ॥ स्वाहा जुषाणो अप्तुराज्यस्य वेतु स्वाहा ऽयं नो अग्निर्वरिवः

TS 1.3.4.2

देवानामेति निष्कृतमृतस्य योनिमासदमदित्याः सदो ऽस्यदित्याः सद आ सीदैष वो देव सिवतः सोमस्त्रण् रक्षद्ध्वं मा वो दभदेतत्त्वण् सोम देवो देवानुपागा इदमहं मनुष्यो मनुष्यान्थ् सह प्रजया सह ग्यस्पोषेण नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्य इदमहं निर्वरुणस्य पाञाथ् सुवरिभ – [] 7

TS 1.3.4.3

वि ख्येषं वैश्वानरं ज्योतिरग्ने व्रतपते त्वं व्रतानां व्रतपतिरसिया मम

तनूस्त्वय्यभूदिय ् सा मिय या तव तनू र्मय्यभूदेषा सा त्विययथायथं

नौ व्रतपते व्रतिनो र्वृतानि ॥ 8

(गातुविद-भ्ये-कन्निण्शच्च) (A4)

TS 1.3.5.1

अत्यन्यानगां नान्यानुपां गामर्वाक् त्वा परैरविदं परो ऽवरैस्तं त्वा जुषे
वैष्ण्वं देवयज्यायै देवस्त्वा सिवता मद्ध्वा उनक्त्वोषधे त्रायस्वैन्
स्विधते मैन ए हि एसी र्दिवमग्रेण मा लेखीरन्तरिक्षां मद्ध्येन मा
हि एसीः पृथिव्या सं भव वनस्पते ञ्चतवल् ञो वि रोह
सहस्रवल् ञा वि वयण् रुहेम यं () त्वा ऽयण् स्विधितिस्तेतिजानः
प्रिणनाय महते सौभगायाच्छिन्नो रायः सुवीरः ॥ 9
(यं-दशं च) (८५)

TS 1.3.6.1

पृथिव्यै त्वा उन्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वा शुन्धतां लोकः पितृषदेनो यवो उसि यवयास्मद्द्वेषो यवयागतीः पितृणा ए सदनमसि स्वावेशो उस्यग्रेगा नेतृणां वनस्पतिरिध त्वा स्थास्यति तस्य विताहेवस्त्वा सिवता मद्ध्वा उनकु सुपिप्पलाभ्यस्त्वौषधीभ्य उद्-दिव स्तभाना उन्तरिक्षं पृण पृथिवीमुपरेण दृष्ह ते ते । धामान्युरुमसी - [] 10

TS 1.3.6.2

गमद्ध्ये गावो यत्र भूरिशृङ्गा अयासः ॥ अत्राह तदुरुगायस्य विष्णोः परमं पदमव भाति भूरेः ॥ विष्णोः कर्माणि पश्यत यतो व्रतानि पस्पशे ॥ इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥ तद्-विष्णोः परमं पद्ण् सदा पश्यन्ति सूरयः। दिवीव चक्षुराततं ॥ ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिं सुप्रजावनिं रायस्पोषवनिं पर्यूहामि ब्रह्म दृ्ह क्षत्रं दृ्ह प्रजां दृ्ह रायस्पोषं () दृ्ह परिवीरिस परि त्वा दैवीर्विशो व्ययन्तां परीम ए रायस्पोषो यजमानं मनुष्या अन्तरिक्षस्य त्वा सानाववं गूहामि ॥ 11 (उरुमसी-पोषमे-कान्नवि एरातिश्च) (A6) TS 1.3.7.1 इषे त्वोपवीरस्युपो देवान् दैवीर्विशः प्रागु र्वह्रीरुशिजो बृहस्पते धारया वसूनि हव्या ते स्वदन्तां देव त्वष्टर्वसु रण्व रेवती रमद्ध्व-मग्ने जिनित्रमिस वृषणौ स्थ उर्वश्यस्यायुरिस पुरूरवा घृतेनाके

वृषणं दधाथां गायत्रं छन्दो ऽनु प्र जायस्व त्रैष्टुभं जागतं छन्दो ऽनु प्र जायस्व भवतं - [ ] 12

TS 1.3.7.2

नः समनसौ समोकसावरेपसौ । मा यज्ञ एं हि एसिष्टं मा यज्ञपतिं जातवेदसौ शिवौ भवतमद्य नः ॥ अग्नावग्निश्चरति प्रविष्ट ऋषीणां पुत्रो अधिराज एषः । स्वाहाकृत्य ब्रह्मणा ते जुहोमि मा देवानां मिथुया कर्भागधेयं ॥ 13

. (भवत-मेकत्रि श्राच्च) (A7)

TS 1.3.8.1 ा । आ दद ऋतस्य त्वा देवहविः पाशेनाऽऽ रभे <mark>धर्.षा</mark> मानुषानद्भ्यस्त्वौषधीभ्यः प्रोक्षाम्यपां पेरुरसि स्वात्तं चिथ् सदेव 🗸 हव्यमापो देवीः स्वदतैन एं सं ते प्राणो वायुना गच्छता एं सं ्यजत्रैरङ्गानि सं यज्ञपतिराशिषा घृतेनाकौ पशुं त्रायेथा 🗸 रेवतीर्यज्ञपतिं प्रियधा ऽऽ विश्वतोरों अन्तरिक्ष सजूर्देवेन – [ ] 14

न्य त्रि १ विष स्त्मना यज समस्य तनुवा भव वर्षियो वर्षियसि यज्ञे यज्ञपतिं धाः पृथिव्याः संपृचः पाहि नमस्त आतानानर्वा प्रेहि पृत्यस्य कुल्यामनु सह प्रजया सह ग्यस्पोषेणाऽऽपो देवीः शुद्धायुवः शुद्धा यूयं देवा उज्जव र शुद्धा वयं परिविष्टाः परिवेष्टारो वो भूयास्म ॥ 15

(देवेन-चतुश्चत्वारिण्शच्च) *(A8)*

TS 1.3.9.1

वाक्त आ प्यायतां प्राणस्त आ प्यायतां चक्षुस्त आ प्यायता ॥ श्रोत्रं त आ प्यायतां या ते प्राणाञ्छुग्-जगाम या चक्षुर्या श्रोत्रं यत्ते क्रूरं यदास्थितं तत्त आ प्यायतां तत्त एतेन शुन्धतां नाभिस्त आ प्यायतां पायुस्त आ प्यायतां राज्यदास्थितं तत्त आ प्यायतां राज्यदास्थितं तत्त आ प्यायतां राज्यदास्थितं तत्त आ प्यायतां राज्य एतेन शुन्धतां नाभिस्त आ प्यायतां पायुस्त आ प्यायतां राज्यदाश्वरित्राः शमद्भ्यः – [] 16

TS 1.3.9.2

घृतेन द्यावापृथिवी प्रोण्वाथा-मच्छिन्नो रायः सुवीर उर्वन्तरिक्षमन्विहि वायो वीहि () स्तोकाना स्वाहोर्द्ध्वनभसं मारुतं गच्छतं ॥ 17 (अद्भ्यो-वीहि-पञ्च च) (A9) TS 1.3.10.1 सं ते मनसा मनः सं प्राणेन प्राणो जुष्टं देवेभ्यो हव्यं घृतवथ् स्वाहैन्द्रः प्राणो अङ्गेअङ्गे नि देद्ध्यदैन्द्रो ऽपानो अङ्गेअङ्गे वि बोभुवद्-देव त्वष्टभूरि ते सर्समेतु विषुरूपा यथ् सलक्ष्माणो भवथ देवत्रा यन्तमवसे सखायो उनु त्वा माता पितरो मदन्तु भीरस्यग्निस्त्वा श्रीणात्वापः समरिणन् वातस्य – [ ] **18** TS 1.3.10.2 त्वा ध्रज्यै पूष्णो र७ह्या अपामोषधीना ुरोहिष्यै घृतं घृतपावानः पिबत वसां वसापावानः पिबतान्तरिक्षस्य हिवरसि स्वाहा त्वा उन्तरिक्षाय दिशः प्रदिशं आदिशो विदिशं उद्दिशः स्वाहा दिग्भ्यो नमो दिग्भ्यः ॥ 19 (वातस्या-ष्टावि ्शतिश्च) (A10)

TS 1.3.11.1 समुद्रं गच्छ स्वाहा उन्तरिक्षं गच्छ स्वाहा देव ए सवितारं गच्छ स्वाहा उहोरात्रे गच्छ स्वाहा मित्रावरुणौ गच्छ स्वाहा सोमं गच्छ स्वाहा यज्ञं गच्छ स्वाहा छन्दा एसि गच्छ स्वाहा द्यावापृथिवी गच्छ स्वाहा नभो दिव्यं गच्छ स्वाहा उग्निं वैश्वानरं गच्छ स्वाहा ऽद्भ्यस्त्वौषधीभ्यो मनो मे हार्दि यच्छ तनूं त्वचं पुत्रं नप्तारमशीय शुगिस () तमभि शोच यो उस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मो धाम्नोधाम्नो राजन्नितो वरुण नो मुञ्च यदापो अध्निया वरुणेति शपामहे ततो वरुण नो मुञ्च ॥ 20 । (असि-षड्विं ्शतिश्च) (A11) TS 1.3.12.1 हविष्मतीरिमा आपो हविष्मान् देवो अद्ध्वरो हविष्मा 🗹 आ ा विवासति हविष्मां ुः अस्तु सूर्यः ॥

हावजातारमा आपा हावज्यान् द्वा अद्ध्वरा हावज्याण् आ विवासित हविष्माण् अस्तु सूर्यः॥ अग्नेर्वो ऽपन्नगृहस्य सदिस सादयामि सुम्नाय सुम्निनीः सुम्ने मा धत्तेन्द्राग्नियो र्भागधेयीः स्थ मित्रावरुणयो र्भागधेयीः स्थ विश्वेषां ॥ ॥ ॥ ॥ देवानां भागधेयीः स्थ यज्ञे जागृत॥ 21

(हविष्मती-श्रतुस्त्रिण्शत्) (A12) TS 1.3.13.1 हृदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्याय त्वोर्द्ध्वमिममद्ध्वरं कृधि दिवि देवेषु होत्रा यच्छ सोम राजन्नेह्यव रोह मा भेर्मा सं विक्था मा त्वा हि एसिषं प्रजास्त्वमुपावरोह प्रजास्त्वामुपावरोहन्तु शृणोत्विगनः समिधा हवं मे शृण्वन्त्वापो धिषणाश्च देवीः ॥ शृणोतं ग्रावाणो विदुषो नु - [ ] 22 TS 1.3.13.2 यज्ञ राणोतु देवः सविता हवं मे । देवीरापो अपां नपाद्-य ऊर्मिर्.हविष्य इन्द्रियावान्-मदिन्तमस्तं देवेभ्यो देवत्रा धत्त शुक्र 🗸 शुक्रपेभ्यो येषां भागः स्थ स्वाहा कार्.षिरस्यपापां मृद्ध्र एं समुद्रस्य वो ऽक्षित्या उन्नये ॥ यमग्ने पृथ्सु मर्त्यमावो वाजेषु यं जुनाः। स यन्ता शश्वतीरिषः ॥ 23 (नु – सप्तचत्वारि**्**शच्च) *(A13)*

TS 1.3.14.1 त्वमंग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्व ए शर्खी मारुतं पृक्ष ईशिषे। त्वं वातैररुणैर्यासि शंगयस्त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मना ॥ आ वो राजानमद्ध्वरस्य रुद्रण् होतारण् सत्ययजण् रोदस्योः । अग्निं पुरा तनयित्नो रचित्ताब्धिरण्यरूपमवसे कृणुद्ध्वं ॥ अग्निर्.होता नि षसादा यजीयानुपस्थे मातुः सुरभावु लोके । युवा कविः पुरुनिष्ठ – [] 24 ऋतावा धर्ता कृष्टीनामुत मद्ध्य इद्धः ॥ साद्ध्वीमक र्देववीतिं नो अद्य यज्ञस्य जिह्वामविदाम गुह्यां। स आयुरा ऽगाथ्सुरभि र्वसानो भद्रामक र्देवहृतिं नो अद्य ॥ अक्रन्ददग्निः स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्-वीरुधः समञ्जन्न् । सद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धो अख्यदा रोदसी भानुना भात्यन्तः ॥ त्वे वस्ति पूर्वणीक - [] 25

TS 1.3.14.3

होतर्दोषा वस्तोरेरिरे यज्ञियांसः । क्षामेव विश्वा भुवनानि यस्मिन्थ्स ए सौभगानि दिधरे पावके ॥ तुभ्यं ता अङ्गिरस्तम विश्वाः सुक्षितयः पृथक् । अग्ने कामाय येमिरे ॥ अञ्चाम तं काममग्ने तवोत्यञ्चाम रिय् रियवः सुवीरं। अञ्चाम वाजमिभ वाजयन्तो ऽञ्चाम द्युम्नमजराजरं ते ॥ श्रेष्ठं यविष्ठ भारताग्ने द्युमन्तमा भर । 26 TS 1.3.14.4 वसो पुरुस्पृह ए रयिं॥ स श्वितानस्तन्यतू रोचनस्था अजरेभिर् नानदद्भिर्यविष्ठः । यः पावकः पुरुतमः पुरूणि पृथून्यग्निरनुयाति भर्वन्न् ॥ आयुष्टे विश्वतो दधदयमग्नि वरिण्यः । पुनस्ते प्राण आ ऽयति परा यक्ष्म 🔆 सुवामि ते ॥ आयुर्दा अग्ने हिवषो जुषाणो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि ॥ घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि - [ ] 27

```
TS 1.3.14.5
रक्षतादिमं ।
तस्मै ते प्रतिहर्यते जातवेदो विचर्.षणे । अग्ने जनामि सुष्टुतिं ॥
दिवस्परि प्रथमं जज्ञे अग्निरस्मद् द्वितीयं परि जातवेदाः ।
तृतीयमफ्सु नृमणा अजस्रमिन्धान एनं जरते स्वाधीः ॥
शुचिः पावक वन्द्यो ऽग्ने बृहद्–वि रोचसे । त्वं घृतेभिराहुतः ॥
दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौद्-दुर्मर्.षमायुः श्रिये रुचानः ॥
अग्निरमृतो अभवद्-वयोभि - [ ] 28
TS 1.3.14.6
र्यदेनं द्यौरजनयथ्सुरेताः ॥
आ यदिषे नृपतिं तेज आनट्छुचि रेतो निषिक्तं द्यौरभीके ।
अग्निः शर्द्धमनवद्यं युवान ४ स्वाधियं जनयथ्सूदयच्य ॥
स तेजीयसा मनसा त्वोत उत शिक्ष स्वपत्यस्य शिक्षोः ।
अग्ने रायो नृतमस्य प्रभूतौ भूयाम ते सुष्टुतयश्च वस्वः ॥
ा । । । । ।
अग्ने सहन्तमा भर द्युम्नस्य प्रासहा रयिं॥
विश्वा य – [ ] 29
```

```
TS 1.3.14.7
श्चर्.षणीरभ्यासा वाजेषु सासहत् ॥
तमग्ने पृतनासहण् रियण् सहस्व आ भर।
त्व एं हि सत्यो अद्भुतो दाता वाजस्य गोमतः॥
उक्षान्नाय वज्ञान्नाय सोमपृष्ठाय वेधसे ।
स्तोमैर्विधेमाग्नये ॥
वद्मा हि सूनो अस्यद्मसद्घा चक्रे अग्निर्जनुषा ऽज्मान्नं।
स त्वं न ऊर्जसन ऊर्जं धा राजेव जेरवृके क्षेष्यन्तः॥
अग्न आयूं एषि – [ ] 30
TS 1.3.14.8
पवस आ सुवोर्जिमिषं च नः । आरे बाधस्व दुच्छुनां ॥
अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चः सुवीर्यं । दधत्पोष 💇 रियं मिय ॥
ा । । । । । । । । । । अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्नया । आ देवान्. विक्ष यिक्ष च ॥
स नः पावक दीदिवो ऽग्ने देवां एं इहा वह । उप यज्ञ एं हविश्च नः ॥
अग्निः श्चिव्रततमः श्चि विप्रः श्चिः () कविः।
```

प्रथमकाण्डे - तृतीयः प्रश्नः - (TS-1.3)

```
श्ची रोचत आहुतः ॥

उदग्ने शुचयस्तव शुक्रा भ्राजन्त ईरते ।

तव ज्योती अध्यर्चयः ॥ 31

(पुरुनिष्ठः - पुर्वणीक - भरा - ऽभि - वयोभि - र्य -

आयू अप्षि - विप्रः शुचि -श्चतुर्दश च) (A14)
```

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :

 ।
 ।

 (देवस्य – रक्षोहणो – विभू – स्त्वं सोमा – उत्यन्यानगां – पृथिव्या –

 इषे त्वा – ऽऽददे वाके – सन्ते – समुद्र ् हिवष्मतीर् – हृदे –

 ।
 ।

 त्वमग्नेरुद्र – श्चतुर्दश ।)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
। । । ।
(देवस्य-गमद्ध्ये-हविष्मती:-पवस-एकत्रिण्शत्।)

First and Last Padam of Third Prasnam:-। (देवस्या–र्चयः।)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे

तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

प्रथमकाण्डे - चतुर्थः प्रश्नः - (TS-1.4)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1.4 प्रथमकाण्डेचतुर्थः प्रश्नः सुत्यादिने कर्तव्या ग्रहाः

आ ददे ग्रावास्यद्ध्वरकृद् देवेभ्यो-गंभीरिमम-मद्ध्वरं
कृद्ध्युत्तमेन पिवनेन्द्राय सोम् ए सुषुतं मधुमन्तं पयस्वन्तं
वृष्टिविनिमिन्द्राय त्वा वृत्रघ्न इन्द्राय त्वा वृत्रतुर इन्द्राय त्वा
ऽभिमातिष्म इन्द्राय त्वा ऽऽदित्यवत इन्द्राय त्वा विश्वदेव्यावते श्वात्राः
स्थ वृत्रतुरो राधोगूर्ता अमृतस्य प्रतीस्ता देवीर्देवत्रेमं यज्ञं
धत्तोपहूताः सोमस्य पिबतोपहूतो युष्माक् ए – [] 1

TS 1.4.1.2

TS 1.4.2.1

वाचस्पतये पवस्व वाजिन् वृषा वृष्णो अंश्रुभ्यां गर्भस्तिपूतो

प्रेवो देवानां पवित्रमिस येषां भागो ऽसि तेभ्यस्त्वा स्वांकृतो ऽसि

मधुमतीर्न इषस्कृधि विश्वेभ्यस्त्वेन्द्रियेभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यो

मनस्त्वा ऽष्टूर्वन्तरिक्ष-मन्विहि स्वाहा त्वा सुभवः सूर्याय

देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्य एष ते योनिः प्राणाय त्वा ॥ 3

(वाचः – सप्तचत्वारिण्शत्) *(A2)*

TS 1.4.3.1

उपयामगृहीतो ऽस्यन्तर्यच्छ मघवन् पाहि सोममुरुष्य रायः सिमिषो यजस्वान्तस्ते दधामि द्यावापृथिवी अन्तर्रुवन्तरिक्षण् स्रजोषा विवेरवरैः परैश्चान्तर्यामे मघवन् मादयस्व स्वांकृतो ऽसि मधुमतीर्न इषस्कृधि विश्वेभ्यस्त्वेन्द्रियेभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यो मनस्त्वा

```
प्रथमकाण्डे - चतुर्थः प्रश्नः - (TS-1.4)
```

```
ा । । ॥ । । । । । । । । । । । । ऽष्टूर्वन्तरिक्षमन्विहि स्वाहा त्वा सुभवः सूर्याय देवेभ्य ( )
स्त्वा मरीचिपेभ्य एष ते योनिरपानाय त्वा ॥ 4
।
(देवेभ्यः – सप्त च) (A3)
TS 1.4.4.1
आ वायो भूष शुचिपा उप नः सहस्रं ते नियुतो विश्ववार ।
उपो ते अन्धो मद्यमयामि यस्य देव दिधषे पूर्वपेयं ॥
उपयामगृहीतो ऽसि वायवे त्वेन्द्रवायू इमे सुताः।
उप प्रयोभिरा गतमिन्दवो वामुशन्ति हि ॥
उपयामगृहीतो ऽसीन्द्रवायुभ्यां त्वैष ते योनिः सजोषाभ्यां त्वा ॥ 5
।
(आ वायो – त्रिचत्वारिं्शत्) (A4)
TS 1.4.5.1
अयं वां मित्रावरुणा सुतः सोम ऋतावृधा । ममेदिह श्रुत 💛 हवं ।
।
उपयामगृहीतो ऽसि मित्रावरुणाभ्यां त्वैष ते योनिर्.
ग्रः
ऋतायुभ्यां त्वा ॥ 6
(अयं वां - विं्शतिः) (A5)
```

TS 1.4.6.1 या वां कशा मधुमत्यश्विना सूनृतावती । तया यज्ञं मिमिक्षतं । उपयामगृहीतो ऽस्यश्विभ्यां त्वैष ते योनिर्माद्ध्वीभ्यां त्वा ॥ 7 (या वा - मष्टादश) (A6) TS 1.4.7.1 प्रातर्युजौ वि मुच्येथा–मश्चिनावेह गच्छतं । अस्य सोमस्य पीतये ॥ ा ॥ ॥ उपयामगृहीतो ऽस्यश्चिभ्यां त्वैष ते योनिरश्चिभ्यां त्वा ॥ **४** (प्रातर्युजावे – कान्नवि ्शतिः) (A7) TS 1.4.8.1 अयं वैनश्चोदयत् पृश्चिगर्भा ज्योतिर्जरायू रजसो विमाने । इममपा एं संगमें सूर्यस्य शिशुं न विप्रा मतिभी रिहन्ति ॥ उपयामगृहीतो ऽसि राण्डाय त्वैष ते योनिर्वीरतां पाहि ॥ 9 (अयं वैनः - पञ्चवि एशतिः) (A8) TS 1.4.9.1 तं प्रत्नथा पूर्वथा विश्वथेमथा ज्येष्ठतातिं बर्.हिषद्ण् सुवर्विदं

प्रतीचीनं वृजनं दोहसे गिरा ऽऽशुं जयन्तमनु यासु वर्द्धसे ।

उपयामगृहीतो ऽसि मर्काय त्वैष ते योनिः प्रजाः पाहि ॥ 10

(तं प्रत्नथा - षट्वि <mark>ए</mark>शितिः) (A9)

<u>TS 1.4.10.1</u> ये देवा दिव्येकादश् स्थ पृथिव्यामद्ध्येकादश् स्थाफ्सुषदो

महिनैकादश स्थ ते देवा यज्ञमिमं जुषद्ध्व-मुपयामगृहीतो-

ऽस्याग्रयणो ऽसि स्वाग्रयणो जिन्व युज्ञं जिन्व युज्ञपतिम्भि सवना

पाहि विष्णुस्त्वां पातु विशां त्वं पाहीन्द्रियेणैष ते योनि

र्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ 11

। (ये देवा – स्त्रिचत्वारिण्शत्) (A10)

TS 1.4.11.1

त्रिण्शत् त्रयश्च गणिनो रूजन्तो दिवण् रुद्राः पृथिवीं च सचन्ते ।

एकादशासो अफ्सुषदः सुतण् सोमं जुषन्ताण् सवनाय विश्वे ॥

उपयामगृहीतो उस्याग्रयणो उसि स्वाग्रयणो जिन्व यृज्ञं जिन्व

यज्ञपतिमभि सवना पाहि विष्णुस्त्वां पातु विश्वं त्वं पाहीन्द्रियेणैष

ते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ 12

(त्रि<u>ण्</u>रात्रयो - द्विचत्वारिण्रात्) (A11)

TS 1.4.12.1 उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राय त्वा बृहद्वते वयस्वत उक्थायुवे यत्त इन्द्र बृहद्-वयस्तस्मै त्वा विष्णवे त्वैष ते योनिरिन्द्राय त्वोक्थायुवे ॥ 13 (उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय – द्वाविण्शतिः) (A12) TS 1.4.13.1 मूर्द्धानं दिवो अरतिं पृथिव्या वैश्वानरमृताय जातमग्निं। कवि 🗸 सम्राज – मतिथिं जनानामासन्ना पात्रं जनयन्त देवाः ॥ उपयामगृहीतो उस्यग्नये त्वा वैश्वानराय ध्रुवो उसि ध्रुविक्षिति र्धुवाणां ध्रुवतमो उच्युताना-मच्युतक्षित्तम एष ते योनिरग्नये त्वा वैश्वानराय ॥ 14 (मूर्द्धानं - पञ्चत्रिश्रात्) (A13) TS 1.4.14.1 मधुश्च माधवश्च शुक्रश्च शुचिश्च नभश्च नभस्यश्चेषश्चोर्जश्च सहश्च सहस्यश्च तपश्च तपस्यश्चो-पयामगृहीतो ऽसि संज्सपी उस्य ज्हरपत्याय त्वा ॥ 15 (मधुश्च - त्रिण्शत्) (A14)

```
इन्द्राग्नी आ गत्र सुतं गीर्भिर्नभो वरेण्यं । अस्य पातं धियेषिता ॥
उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राग्निभ्यां त्वैष ते योनिरिन्द्राग्निभ्यां त्वा ॥ 16
(इन्द्राग्नी विश्शतिः) (A15)
TS 1.4.16.1
ओमासश्चर्.षणीधृतो विश्वे देवास आगत ।
दाश्वा ्सो दाशुषः सुतं ॥
उपयामगृहीतो ऽसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य एष ते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा
देवेभ्यः ॥ 17 (ओमांसो विज्ञातिः) (A16)
TS 1.4.17.1
मरुत्वन्तं वृषभं वावृधानमकवारिं दिव्य ए शासिमिन्द्रं।
विश्वासाहमवसे नूतनायोग्र् सहोदामिह त् हुवेम ॥
उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय
त्वा मरुत्वते ॥ 18 (मरुत्वन्तर्) – षट्विर्शातिः) (A17)
TS 1.4.18.1
इन्द्र मरुत्व इह पाहि सोमं यथा शार्याते अपिबः सुतस्य ।
तव प्रणीती तव शूर शर्मन्ना-विवासन्ति कवयः सुयज्ञाः ॥
```

```
उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय
त्वा मरुत्वते ॥ 19 (इन्द्रैकान्नत्रि प्रात्) (A18)
TS 1.4.19.1
मरुत्वा ं इन्द्र वृषभो रणाय पिबा सोममनुष्वधं मदाय ।
आ सिञ्चस्व जठरे मद्ध्व ऊर्मिं त्व ए राजा ऽसि प्रदिवः सुतानां ॥
उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय
त्वा मरुत्वते ॥ 20 (मरुत्वानेकान्नत्रि) (A19)
TS 1.4.20.1
महाण् इन्द्रो य ओजसा पर्जन्यो वृष्टिमाण् इव ।
स्तोमैर्वथ्सस्य वावृधे ॥
उपयामगृहीतो ऽसि महेन्द्राय त्वैष ते योनि महिन्द्राय त्वा ॥ 21
(महानेकान्न - विञ्शतिः) (A20)
TS 1.4.21.1
महा एं इन्द्रों नृवदा चर्.षणिप्रा उत द्विबर्.हां अमिनः सहोभिः।
अस्मद्रियंग्वावृधे वीर्यायोरुः पृथुः सुकृतः कर्तृभिर्भूत् ॥
```

उपयामगृहीतो ऽसि महेन्द्राय त्वैष ते योनिर्महेन्द्राय त्वा ॥ 22 (महान् नृवथ् - षड्विं ्शतिः) (A21) TS 1.4.22.1 कदा चन स्तरीरिस नेन्द्र सश्चिस दाश्षे । उपोपेन्नु मघवन् भूय इन्नु ते दानं देवस्य पृच्यते ॥ उपयामगृहीतो ऽस्या-दित्येभ्यस्त्वा ॥ कदा चन प्र युच्छस्युभे नि पासि जन्मनी। तुरीयादित्य सवनं त इन्द्रियमा तस्थावमृतं दिवि ॥ यज्ञो देवानां प्रत्येति सुम्नमादित्यासो भवता मृडयन्तः ॥ आ वो () ऽर्वाची सुमित-र्ववृत्याद्र्होश्चिद्-या न् वरिवोवित्तरा ऽसंत् ॥ विवस्व आदित्यैष ते सोमपीथस्तेन मन्दस्व तेन तृप्य तृप्यास्म ते वयं तर्पयितारो या दिव्या वृष्टिस्तया त्वा श्रीणामि ॥ 23 (वः – सप्तविण्शतिश्च) (A22)

```
TS 1.4.23.1
वाममद्य संवितर्वाममु श्रो दिवेदिवे वाममस्मभ्य 🕹 सावीः ।
वामस्य हि क्षयस्य देव भूरेरया धिया वामभाजः स्याम ॥
उपयामगृहीतो ऽसि देवाय त्वा सवित्रे ॥ 24
(वामं - चतुर्वि ्शतिः) (A23)
TS 1.4.24.1
अदब्धेभिः सवितः पायुभिष्ट्व एं शिवेभिरद्य परि पाहि नो गयं।
। । । । । । हिरण्यजिह्वः सुविताय नव्यसे रक्षा माकिर्नो अघशण्स ईशत ॥
उपयामगृहीतो ऽसि देवाय त्वा सवित्रे ॥ 25
।
(अदब्धेभि – स्त्रियोवि एशतिः) (A24)
हिरण्यपाणिमूतये सवितारमुप ह्वये । स चेत्ता देवता पदं ॥
उपयामगृहीतो ऽसि देवाय त्वा सवित्रे ॥ 26
(हिरण्यपाणिं – चतुर्दश) (A25)
```

```
TS 1.4.26.1
सुशर्मा ऽसि सुप्रतिष्ठानो बृहदुक्षे नम एष ते योनि
विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ २७ (सुर्श्मा – द्वादश) (A26)
TS 1.4.27.1
बृहस्पति-सुतस्य त इन्दो इन्द्रियावतः पत्नीवन्तं ग्रहं
गृह्णाम्यग्ना(3)इ पत्नीवा(3) स्सजूर्देवेन त्वष्ट्रा सोमं पिब स्वाहा ॥ 28
(बृहस्पतिसुतस्य – पञ्चदश) (A27)
TS 1.4.28.1
हरिरसि हारियोजनो हर्योः स्थाता वज्रस्य भर्ता पृञ्ञेः प्रेता तस्य ते
देव सोमेष्टयजुषः स्तुतस्तोमस्य शस्तोक्थस्य हरिवन्तं ग्रहं गृह्णामि
हरीः स्थ हर्योर्द्धानाः सहसोमा इन्द्राय स्वाहा ॥ 29
(हरिरसि - षड़िव ्रातिः) (A28)
TS 1.4.29.1
अग्न आयू ्षि पवस आ सुवोर्जिमिषं च नः।
आरे बाधस्व दुच्छुनां ॥
उपयामगृहीतो उस्यग्नये त्वा तेजस्वत एष ते योनिरग्नये त्वा
ा ।
तेजस्वते ॥ 30 (अग्न आयूं ्षि – त्रयोविं ्शतिः) (A29)
```

```
TS 1.4.30.1
उत्तिष्ठन्नोजसा सह पीत्वा शिप्रे अवेपयः । सोमिमिन्द्र चमू सुतं ॥
उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राय त्वौजस्वत एष ते योनिरिन्द्राय
त्वौजस्वते ॥ 31 (उत्तिष्ठन्नेकवि ्शतिः) (A30)
TS 1.4.31.1
तरिं विश्वदर् शतो ज्योतिष्कृदसि सूर्य । विश्वमा भासि रोचनं ॥
उपयामगृहीतो ऽसि सूर्याय त्वा भ्राजस्वत एष ते योनिः सूर्याय त्वा
भ्राजस्वते ॥ 32 (तरणि – विं्शतिः) (A31)
TS 1.4.32.1
आ प्यायस्व मदिन्तम सोम विश्वाभि–रूतिभिः।
भवा नः सप्रथस्तमः ॥ 33 (आ प्यायस्व – नव) (A32)
TS 1.4.33.1
ईयुष्टे ये पूर्वतरामपञ्चन् व्युच्छन्तीमुषस्ं मर्त्यासः ।
अस्माभिरू नु प्रतिचक्ष्या उभूदो ते यन्ति ये अपरीषु पश्यान् ॥ 34
(ईयु - रेकान्नवि एंशतिः) (A33)
```

TS 1.4.34.1

ज्योतिष्मतीं त्वा सादयामि ज्योतिष्कृतं त्वा सादयामि ज्योतिर्विदं त्वा सादयामि भास्वतीं त्वा सादयामि ज्वलन्तीं त्वा सादयामि मल्मलाभवन्तीं त्वा सादयामि विषयमानां त्वा सादयामि रोचमानां त्वा सादयामि विषयमानां त्वा सादयामि ज्ञामि विषयमानां त्वा सादयामि विषयमानां त्वा सादयामि ज्ञामि विषयमि विषयमि विषयमि ज्ञामि विषयमि विषयमि ज्ञामि विषयमि विष

TS 1.4.35.1

प्रयासाय स्वाहा ऽऽयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहा संँयासाय

्
।
स्वाहोद्यासाय स्वाहा ऽवयासाय स्वाहा शुचे स्वाहा शोकाय स्वाहा

तप्यत्वै स्वाहा तपते स्वाहा ब्रह्महत्यायै स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 36

(प्रयासाय – चतुर्वि एशतिः) *(A35)*

TS 1.4.36.1

चित्तण् सन्तानेन भवं युक्ना रुद्रं तिनम्ना पशुपति । चित्तण् सन्तानेन भवं युक्ना रुद्रं तिनम्ना पशुपति । । । । स्थूलहृदयेनाग्निण् हृदयेन रुद्रं लोहितेन शर्वं मतस्नाभ्यां महादेव-मन्तःपार्श्वेनौषिष्ठहन ् शिङ्गीनिको श्याभ्यां ॥ **37** (चित्त - मष्टादश) (A36) TS 1.4.37.1 आ तिष्ठ वृत्रहन् रथं युक्ता ते ब्रह्मणा हरी। अर्वाचीन एं सु ते मनो ग्रावा कृणोतु वग्नुना ॥ उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राय त्वा षोडिशन एष ते योनिरिन्द्राय त्वा षोडिशने ॥ **38 (आ तिष्ट - षट्विप्शतिः)** (A37) TS 1.4.38.1 इन्द्रमिद्धरी वहतो उप्रतिधृष्टशवस-मृषीणां च स्तुतीरुप यज्ञं च मानुषाणां ॥ उपयामगृहीतो उसीन्द्राय त्वा षोडिशन एष ते योनिरिन्द्राय त्वा षोडिशने ॥ **39 (इन्द्रमित् – त्रयोविर्शतिः) (A38)** TS 1.4.39.1 असावि सोम इन्द्र ते श्विष्ठ धृष्णवा गहि । आ त्वा पृणक्तिन्द्रिय ए रजः सूर्यं न रिमिभेः॥

उपयामगृहीतो उसीन्द्राय त्वा षोडिशन एष ते योनिरिन्द्राय त्वा षोडिशन एष ते योनिरिन्द्राय त्वा षोडिशन एष ते योनिरिन्द्राय त्वा षोडिशन ॥ 40 (असावि – सप्तिविश्रातिः) (A39)

TS 1.4.40.1

सर्वस्य प्रतिशीवरी भूमिस्त्वोपस्थ आ ऽधित ।

स्योना ऽस्मै सुषदा भव यच्छास्मै शर्म सप्रथाः ॥

उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राय त्वा षोडशिन एष ते योनिरिन्द्राय
त्वा षोडशिने ॥ 41 (सर्वस्य षड्विण्शतिः) (A40)

TS 1.4.41.1

महा एं इन्द्रों वज्रबाहुः षोड़ शी शर्म यच्छतु ।
स्वस्ति नो मघवा करोतु हन्तु पाप्मानं यो ऽस्मान् द्वेष्टि ॥
उपयामगृहीतो ऽसीन्द्राय त्वा षोड़िशन एष ते योनिरिन्द्राय
त्वा षोड़िशने ॥ 42 (महान् – षड्विंश्रातिः) (A41)

TS 1.4.42.1

स्जोषा इन्द्र सगणो मुरुद्धिः सोमं पिब वृत्रहञ्छूर विद्वान् । जहि शत्रूथ्रप मृधो नुदस्वाथाभयं कृणुहि विश्वतो नः ॥

TS 1.4.43.1

उदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यं ॥
चित्रं देवाना – मुदगादनीकं चक्षु र्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।

आ उप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्ष्ण सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्. विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।

युयोद्ध्यस्म – ज्जुहुराण मेनो भूयिष्ठां ते नमउिकं विधेम ॥

दिवं गच्छ सुवः पत रूपेण – [ ] 44

TS 1.4.43.2

वो रूपमभ्यैमि वयसा वयः।

तुथो वो विश्व वेदा वि भजतु वर्षिष्ठे अधि नाके॥

एतत्ते अग्ने राध ऐति सोमच्युतं तन्मित्रस्य पथा नयर्तस्य पथा प्रेत

चन्द्रदक्षिणा यज्ञस्य पथा सुविता नयन्ती ब्राह्मणमद्य

गर्थासमृषिमार्षेयं पितृमन्तं पैतृमत्य ए सुधातुदक्षिणं वि सुवः

```
प्रथमकाण्डे - चतुर्थः प्रश्नः - (TS-1.4)
```

पश्य व्यन्तरिक्षं यतस्व सदस्यै () -रस्मद्दात्रा देवत्रा गच्छत मधुमतीः प्रदातारमा विश्वातानवहायास्मान् देवयानेन पर्थत सुकृतां ँलोके सीदत तन्नः स **स्कृतं ॥ 4**5 (रूपेण – सदस्यै – रष्टादश च) *(A43)* TS 1.4.44.1 धाता रातिः सवितेदं जुषन्तां प्रजापति र्निधिपतिर्नो अग्निः। त्वष्टा विष्णुः प्रजया स**्**रराणो यजमानाय द्रविणं दधातु ॥ समिन्द्र णो मनसा नेषि गोभिः सण् सूरिभिर्मघवन्थ् स७ स्वस्त्या। सं ब्रह्मणा देवकृतं यदस्ति सं देवाना ए सुमत्या यज्ञियानां ॥ सं वर्चसा पयसा सं तनूभि – रगन्महि मनसा सण् शिवेन ॥ त्वष्टा नो अत्र वरिवः कृणो - [] 46 TS 1.4.44.2 त्वनु मार्षु तनुवो यद्-विलिष्टं ॥ यदद्य त्वा प्रयति यज्ञे अस्मिन्नग्ने होतारमवृणीमहीह । ऋधगयाङ्धगुताशिमिष्ठाः प्रजानन्. यज्ञमुप याहि विद्वान् ॥

स्वगा वो देवाः सदनमकर्म य आजग्म सवनेदं जुषाणाः ।

जिक्षवा एसंः पिवा एसंश्च विश्वे उस्मे धत्त वसवो वस्त्रीन ॥ याना ऽवंह उशतो देव देवान् तान् – [ ] 47 TS 1.4.44.3 प्रेरय स्वे अग्ने सधस्थे । वहमाना भरमाणा हवी एषि वसुं घर्मं दिवमा तिष्ठतानु ॥ यज्ञ यज्ञं गच्छ यज्ञपतिं गच्छ स्वां योनिं गच्छ स्वाहैष ते यज्ञो । । यज्ञपते सहसूक्तवाकः सुवीरः स्वाहा देवा गातुविदो गातुं वित्त्वा गातुमित मनसस्पत इमं नो देव देवेषु यज्ञ स्वाहा वाचि स्वाहा वाते धाः ॥ **४८ (कृणोतु – तान – ष्टाचत्वारि∀्शच्च) (**A44) TS 1.4.45.1 उरु हि राजा वरुणश्चकार सूर्याय पन्थामन्वेतवा उ। अपदे पादा प्रतिधातवे ऽकरुतापवक्ता हृदयाविधश्चित् ॥ शतं ते राजन् भिषजः सहस्रमुर्वी गंभीरा सुमतिष्टे अस्तु । बाधस्व द्वेषो निर्.ऋतिं पराचैः कृतं चिदेनः प्र मुमुग्ध्यस्मत् ॥

अभिष्ठितो वरुणस्य पाञो उग्नेरनीकमप आ विवेश । - । - - - - । अपां नपात् प्रतिरक्षन्नसुर्यं दमेदमे - [] 49

TS 1.4.45.2

समिधं यक्ष्यग्ने ।

प्रित ते जिह्वा घृतमुच्चरण्येथ् समुद्रे ते हृदयम्पस्वन्तः ।

सं त्वा विञ्चन्त्वोषधी – रुता ऽऽपो यज्ञस्य त्वा यज्ञपते हृविर्भिः ।

सूक्तवाके नमोवाके विधेमावभृथ निचङ्कुण निचेरुरिस

निचङ्कुणाव देवै – र्देवकृतमेनो ऽयाडव मर्त्यैर्मर्त्यकृतमुरोरा नो

देव रिषस्पाहि सुमित्रा न आप ओषधयः – [] 50

TS 1.4.45.3

सन्तु दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्यो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मो
देवीराप एष वो गर्भस्तं वः सुप्रीत् ् सुभृतमकर्म
देवेषु नः सुकृतो ब्रूतात् – प्रतियुतो वरुणस्य पाञः प्रत्यस्तो
वरुणस्य पाञ् एधो ऽस्येधिषीमिह समिदिस तेजो ऽसि तेजो मिय
धेह्यपो अन्वचारिष् ् रसेन् समसृक्ष्मिह ।
पयस्वा ् अग्न आ () ऽगमं तं मा स् ् सृज वर्चसा ॥ 51

(दमेदम - ओषधय - आ - षट्चं) (A45) TS 1.4.46.1 यस्त्वा हृदा कीरिणा मन्यमानो ऽमर्त्यं मर्त्यो जोहवीमि। जातवेदो यशो अस्मासु धेहि प्रजाभिरग्ने अमृतत्वमञ्यां ॥ यस्मै त्व ए सुकृते जातवेद उ लोकमग्ने कृणवः स्योनं । अश्विन एं स पुत्रिणं वीरवन्तं गोमन्त ए रियं नशते स्वस्ति ॥ त्वे सु पुत्र शवसो ऽवृत्रन् कामकातयः । न त्वामिन्द्राति रिच्यते ॥ उक्थउक्थे सोम इन्द्रं ममाद नीथेनीथे मघवान 💛 – [ ] 52 TS 1.4.46.2 सुतासः। यदी ए सबाधः पितरं न पुत्राः समानदक्षा अवसे हवन्ते ॥ अग्ने रसेन तेजसा जातवेदो वि रोचसे । रक्षोहा ऽमीवचातनः ॥ अपो अन्वचारिष एं रसेन समसृक्ष्मिह । पयस्वाण् अग्न आ ऽगमं तं मा सण् सृज वर्चसा ॥ वसुर्वसुपतिर्. हिकमस्यग्ने विभावसुः।

```
स्यामं ते सुमतावपि ॥
त्वामग्ने वसुपतिं वसूनामभि प्र मन्दे - [ ] 53
TS 1.4.46.3
अद्ध्वरेषु राजन् ।
त्वया वाजं वाजयन्तो जयेमाभि ष्याम पृथ्सुती र्मर्त्यानां।
ा । । । । । । । । । । । । त्वामग्ने वाजसातमं विप्रा वर्द्धन्ति सुष्टुतं । स नो रास्व सुवीर्यं ॥
अयं नो अग्निर्वरिवः कृणोत्वयं मृधः पुर एतु प्रभिन्दन्न् ।
अयण् शत्रूञ्जयतु जर्.हृषाणो ऽयं वाजं जयतु वाजसातौ ॥
अग्निना उग्निः समिद्ध्यते कवि गृहपति र्युवा ।
हव्यवाड्-जुह्वास्यः ॥
त्व ७ ह्यंग्ने () अग्निना विप्रो विप्रेण सन्थ्सता ।
।
सखा सख्या समिद्ध्यसे ॥
उदग्ने शुचयस्तव >^1, वि ज्योतिषा >^2॥ 54
(मधवानं – मन्दे – ह्यग्ने – चतुर्दश च) (A46)
```

ि Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 46 Anuvaakams :
अा ददे—वाचस्पतय—उपयामगृहीतोऽस्या वायो — अयं वां —

"या वां—प्रातर्युजा—वयं—तं —ये देवा—स्त्रिण्श— दुपया

मगृहीतोऽसि—मूर्द्धानं—मधुश्चे—न्द्राग्नी ओमासो—मरुत्वन्त—

"मन्द्र मरुत्वो—मरुत्वान्—महान्—महान्युवत्—कदा—वाम—मदब्धेभिर्.

"हिरण्यपाणिण्—सुशर्मा—बृहस्पति सुतस्य — हरिरस्य—ग्न— उ

"तिष्ठन्—तरणि—राप्यायस्वे—युष्टे ये— ज्योतिष्मतीं— प्रयासाय— चित्त—

मातिष्ठे—न्द्र—मसावि—सर्वस्य—महान्थ्—सजोषा—

उद्वत्यं—धातो—रुण् हि—य—स्त्वा षट्चत्वारिण्शत् ।

Special Korvai for this Prasnam:वाच प्राणाय त्वा । उपयामगृहीतोऽस्यपानाय त्वा ।
आ वायो वायवे सजोषाभ्यां त्वा । अयमृतायुभ्यां त्वा ।
या वामश्विभ्यां माद्ध्वीभ्यां त्वा । प्रातर्युजावश्विभ्यामश्विभ्यां त्वा ।
अयण् शण्डाय वीरतां पाहि । तं मर्काय प्रजाः पाहि ।
ये देवा स्त्रिण्शदाग्रयणोऽसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ।

उपयामगृहीतो – उसीन्द्राय त्वोक्थायुवे । मूर्द्धानमग्नये त्वा ओमासो विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः । मरुत्वं तन्त्रीणीन्द्राय त्वा मरुत्वते । महान्द्वे महेन्द्रायं त्वा । कदा चनाऽऽदित्येभ्यस्त्वा । कदा चन स्तरी विवस्व आदित्य । इद्र**ए शुचिरपः । वामन्त्रीणी देवाय** त्वा सवित्रे । सुशर्माऽसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः । बृहस्पति–सुतस्य त्वष्ट्रा सोमं पिब स्वाहा । हरिरसि सहसोमा इन्द्राय स्वाहा । अग्न आयू⊌ष्य ा । । ग्नये त्वा तेजस्वते । उत्तिष्ठन्निन्द्राय त्वौजस्वते । तरणिः सूर्याय त्वा भ्राजस्वते । आ तिष्ठाद्याष्यटिन्द्राय त्वा षोडिशिने । उदु त्यं चित्रं । अग्ने नय दिवं गच्छ । उरूमायुष्टे यद्देवा मुमुग्धि । अग्नाविष्णू सुक्रतू मुमुक्तं । परा वै पङ्क्त्यः । देवा वै ये देवाः पङ्क्त्यो । परा वै स वाचं । भूमिर्व्यतृष्यन्न् । प्रजापति र्व्यक्षुद्ध्यन्न् । भूमिगदिया वै । अग्निहोत्रमादित्यो वै । भूमि र्लेकः सलेकः सुलेकः । विष्णोरुदुत्तमं । अन्नपते पुनस्वाऽऽदित्याः । उरु स्य स्य सृज वर्चसा ।

प्रथमकाण्डे - चतुर्थः प्रश्नः - (TS-1.4)

यस्त्वा सुष्टुतं । त्वमग्ने युक्ष्वा हि सुष्टितिं । । । । । । त्वमग्ने विचर्.षणे । यत्वा वि रोचसे ।

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
(आ ददे—ये देवा—महा—नुत्तिष्टन्थ्—सर्वस्य—सन्तु दुर्मित्रा—

।
श्रतुष्पञ्चाशत्।)

First and Last Padam of Fourth Prasnam :-। (आ ददे–वि ज्योतिषा ।)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

प्रथमकाण्डे - चतुर्थः प्रश्नः - (TS-1.4)

1.4.1 **Annexure for 1.4**

1.4.46.3 -वि ज्योतिषा>²

विज्योतिषा बृहता भात्यग्निग्वि–र्विश्वानि कृणुतेमहित्वा ।

प्रादेवी–र्मायाः सहते–दुरेवाः शिशीते शृङ्गे रक्षसे विनिक्षे ।

(TS 1-2-14-7)

_____

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1.5 <u>प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः पुनराधानं</u>

TS 1.5.1.1

देवासुराः संयता आसन् ते देवा विजयमुपयन्तो उग्नौ वामं वसु सं न्यदधतेदम् नो भविष्यति यदि नो जेष्यन्तीति तदग्निर्न्यकामयत ॥ त्रेनापाक्रामत् तद्–देवा विजित्यावरुरुथ्समाना अन्वायन् तदस्य सहसाऽऽ *दिथ्सन्त सो ऽरोदीद्–यदरोदीत् तद् रुद्रस्य रुद्रत्वं यदश्वशीयत तद् – [ ] 1

TS 1.5.1.2

रजत्र हिरण्यमभवत् तस्माद् रजत्र हिरण्य-मदक्षिण्य-मश्रुज्र हिरण्य-मदक्षिण्य-मश्रुज्र हिरण्य-मदक्षिण्य-मश्रुज्ञ हिरण्य-मदक्षिण्य-मश्रुज्ञ हिरण्य-मदक्षिण्य-मश्रुज्ञ हिरण्य-मदक्षिण्य-मश्रुज्ञ हिर्ये ब्रू.हिषि ददाति पुरा उस्य साँवथ्सराद् गृहे रुदन्ति तस्माद्बर्.हिषि न देय सो उग्निरब्रवीद्-भाग्यसान्यथ व इदमिति
पुनराधेयं ते केवलमित्यब्रुवन्-नृद्ध्नवत् खलु स इत्यब्रवीद्-यो
पनराधेयं ते केवलमित्यब्रुवन्-नृद्ध्नवत् खलु स इत्यब्रवीद्-यो
महेवत्यमग्नि-मादधाता इति तं पूषा ऽऽ क्ष्यत्त तेन - [] 2

TS 1.5.1.3

पूषा ऽऽर्द्ध्नोत् तस्मात् पौष्णाः पशव उच्यन्ते तं त्वष्टाऽऽ *धत्त तेन त्वष्टा ऽऽर्द्ध्नोत् तस्मात् त्वाष्ट्राः पश्चव उच्यन्ते तं मनुरा ऽधत्त तेन मनुरार्द्ध्नोत् तस्मान्मानव्यः प्रजा उच्यन्ते तं धाता ऽऽ *धत्त तेन धाता ऽऽर्द्ध्नोथ् संवथ्सरो वै धाता तस्माथ् संवथ्सरं प्रजाः पशवो उनु प्र जायन्ते य एवं पुनराधेयस्यर्द्धि वैद – [] 3 TS 1.5.1.4 ध्नोत्येव यो ऽस्यैवं बन्धुतां वेद बन्धुमान् भवति भागधेयं वा अग्निराहित इच्छमानः प्रजां पशून्. यजमानस्योप दोद्रावोद्वास्य पुनरा दधीत भागधेयेनैवैन एं समर्द्धयत्यथो ज्ञान्तिरेवास्यैषा पुनर्वस्वोरा दधीतैतद्-वै पुनराधेयस्य नक्षत्रं यत् पुनर्वस् स्वायामेवैनं देवतायामाधाय ब्रह्मवर्चसी भवति दभैं-()-रा दधात्ययातयामत्वाय दर्भैरा दधात्यद्भ्य एवैनमोषधीभ्यो ऽवरुद्ध्याऽऽ धत्ते पञ्चकपालः पुरोडाशो भवति पञ्च वा ऋतव ऋतुभ्य एवैनमवरुद्ध्याऽऽ धत्ते ॥ ४ (अशीयत तत् तेन-वेद दर्भैः पञ्चवि एशतिश्च) (A1)

TS 1.5.2.1

परा वा एष यज्ञं पञ्जून्. वपति यो ऽग्निमुद्वासयते पञ्चकपालः पुरोडाशो भवति पाङ्क्तो यज्ञः पाङ्क्ताः पशवो यज्ञमेव पशूनव रुन्धे वीरहा वा एष देवानां यो उग्निमुद्वासयते न वा एतस्य ब्राह्मणा ऋतायवः पुरा उन्नमक्षन् पङ्कत्यो याज्यानुवाक्या भवन्ति पाङ्क्तो यज्ञः पाङ्क्तः पुरुषो देवानेव वीरं निरवदायाग्निं पुनरा – [ ] 5 TS 1.5.2.2 धत्ते राताक्षरा भवन्ति रातायुः पुरुषः रातेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठति यद्-वा अग्निराहितो नर्द्ध्यते ज्यायो भागधेयं निकामयमानो यदाग्नेय ए सर्वं भवति सैवास्यर्द्धिः सं ँवा एतस्य गृहे वाक्सृज्यते यो ऽग्निमुद्वासयते स वाच् स्प्सृष्टां यजमान ईश्वरो उनु पराभवितो विभक्तयो भवन्ति वाचो विधृत्यै यजमानस्या-पराभावाय - [ ] 6

TS 1.5.2.3

विभक्तिं करोति ब्रह्मैव तदकरुपा ्शु यजित यथा वामं वसु । । । । । । विविदानो गूहित तादृगेव तदिग्नं प्रति स्विष्टकृतं निराह यथा वामं TS 1.5.2.4

जुहोति यजमानमेवोभयतः प्राभः परि गृह्णातिकृतयेजुः
संभृतसंभार इत्याहुर्न संभृत्याः संभारा न यजुः कर्तव्यमित्यथो खलु
संभृत्या एव संभाराः कर्तव्यं यजु र्यज्ञस्य समृद्ध्येपुनर्निष्कृतो

रथो दक्षिणा पुनरुथ्स्यूतं वासः पुनरुथ्सृष्टो उन्ड्वान् पुनर्थियस्य
समृद्ध्ये सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्ला इत्यग्निहोत्रं
जुहोति यत्रयत्रैवास्य न्यक्तं तत – [] 8

TS 1.5.2.5

```
TS 1.5.3.1
भूमि भूम्ना द्यौ विरिणा उन्तरिक्षं महित्वा ।
उपस्थे ते देव्यदिते उग्निमन्नादमन्नाद्यायाऽऽ दधे ॥
आ ऽयं गौः पृश्चिरक्रमीदसनन् मातरं पुनः ।
पितरं च प्रयन्थ्सुवः ॥
त्रिण्शद्-धाम वि राजति वाक् पतङ्गाय शिश्रिये।
प्रत्यस्य वह द्युभिः ॥ अस्य प्राणादपानत्यन्तश्चरति रोचना ।
व्यंख्यन् महिषः सुवः ॥
यत्त्वा-[ ] 10
TS 1.5.3.2
क्रुब्दः परोवप मन्युना यदवर्त्या ।
सुकल्पमग्ने तत्तव पुनस्त्वोद्-दीपयामसि ॥
यते मन्युपरोप्तस्य पृथिवीमनु दद्ध्वसे ।
आदित्या विश्वे तद्-देवा वसंवश्च समाभरत्र् ॥
मनो ज्योति र्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञ ए समिमं दधातु ।
```

बृहस्पतिस्तनुतामिमं नो विश्वे देवा इह मादयन्तां ॥ सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्वाः सप्तर्. – [ ] 11 TS 1.5.3.3 . षयः सप्त धाम प्रियाणि । । । सप्त होत्राः सप्तधा त्वा यजन्ति सप्त योनीरा <mark>पृणस्वा</mark> घृतेन ॥ । । । । । । । पुनरूर्जा नि वर्तस्व पुनरग्न इषा ऽऽयुषा । पुनर्नः पाहि विश्वतः ॥ सह रय्या नि वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया । विश्वफ्सिनया विश्वतस्परि ॥ लेकः सलेकः सुलेकस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु केतः सकेतः सुकेतस्ते न () आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु विवस्वा 🗸 अदिति र्देवजूतिस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु ॥ 12 (त्वा-जिह्वाः सप्त-सुकेतस्ते न-स्त्रयोदश च) (A3) TS 1.5.4.1 भूमि भूम्ना द्यौ विरिणेत्याहाऽऽशिषैवैनमा धत्तेसर्पा वै जीर्यन्तो ऽमन्यन्त स एतं कसर्णीरः काद्रवेयो मन्त्रमपश्यत् ततो वै ते ॥ । । । । । जीर्णास्तन्रपाघ्नतं सर्पराज्ञिया ऋग्भि गरि्.हपत्यमा दधाति

पुनर्नवमेवैनम्जरं कृत्वा ऽऽ धृत्ते ऽथो पूतमेव पृथिवीमृनाद्यं । नोपानमध्सैतं – [] 13

TS 1.5.4.2

मन्त्रमपञ्चत् ततो वै तामन्नाद्य-मुपानमद् -यथ् सर्पराज्ञिया ऋग्भिर्
गार्.हपत्य-मादधात्यन्नाद्यस्यावरुद्ध्या अथो अस्यामेवैनं
प्रतिष्ठितमाधत्ते यत्त्वा कुद्धः परोवपेत्याहाप हुत एवास्मै तत्
पुनस्त्वोद्दीपयामसीत्याह समिन्ध एवैनं यत्ते मन्युपरोप्तस्येत्याह
देवताभिरेवै - [ ] 14

TS 1.5.4.3

न्य सं भरति वि वा एतस्य युज्ञिछ्छते यो ऽग्निमुद्धासयते

बृहस्पतिवत्यर्चोप तिष्ठते ब्रह्म वै देवानां बृहस्पति ब्रह्मणैव

यज्ञ सं दधाति विच्छिन्नं यज्ञ समिमं दधात्वित्याह सन्तत्यै

विश्वे देवा इह मादयन्तामित्याह सन्तत्यैव यज्ञं देवेभ्यो ऽनु दिशति

सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्ना – [ ] 15

TS 1.5.4.4 इत्याह सप्तसप्त वै सप्तधा उग्नेः प्रियास्तनुवस्ता एवाव रुन्धे पुनरूजी सह रय्येत्यभितः पुरोडाशमाहुती जुहोति यजमानमेवोर्जा चं रय्या चोभयतः परि गृह्णात्यादित्या वा अस्माल्लोकादमुं ँलोकमायन्ते उमुष्मिन् ँलोके व्यतृष्यन्त इमं ँलोकं पुनरभ्यवेत्याग्निमाधायैतान्. () होमानजुहवुस्त आर्द्ध्नुवन्ते सुवर्गं लोकमायन्. यः पराचीनं पुनराधेयादग्निमादधीत स एतान्. होमान् जुहुयाद् यामेवाऽऽदित्या ऋब्डिमार्द्ध्नुवन् तामेवर्द्ध्नोति ॥ 16 (सैतं-देवताभिरेव-जिह्वा-एतान्-पञ्चवि प्शतिश्च) (A4) TS 1.5.5.1 उपप्रयन्तो अद्ध्वरं मन्त्रं वोचेमाग्नये । आरे अस्मे च शृण्वते ॥ अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयं। अपाण् रेताण्सि जिन्वति ॥ अयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्. होता यजिष्ठो अद्ध्वरेष्वीड्यः।

```
यमप्नवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्रं विभुवं विशेविशे ॥
उभा वामिन्द्राग्नी आहुवद्ध्या – [] 17
TS 1.5.5.2
उभा राधसः सह मादयद्ध्यै ।
उभा दाताराविषा एं रयीणामुभा वाजस्य सातये हुवे वां ॥
अयं ते योनिर्. ऋत्वियो यतो जातो अरोचथाः।
तं जानन्नग्न आ रोहाथा नो वर्द्धया रियं ॥
अग्न आयू ्षि पवस आ सुवोर्जिमिषं च नः ।
आरे बाधस्व दुच्छुनां ॥
ा । ॥
अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चः सुवीयं ।
दधत् पोष 💇 रियं – [ ] 18
TS 1.5.5.3
मयि ॥
अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्नया।
आ देवान्. विक्षि यिक्षे च ॥
```

```
स नः पावक दीदिवो ऽग्ने देवा एं इहाऽऽ वह ।
उप यज्ञ ्र हविश्च नः॥
अग्निः शुचिव्रततमः शुचिर्विप्रः शुचिः कविः।
्। । । । । । । युन्न शुची रोचत आहुतः ॥ उदग्ने शुचयस्तव शुक्रा भ्राजन्त ईरते ।
।
तव ज्योती⊌ष्यर्चयः॥
आयुर्दा अग्ने ऽस्यायुर्मे [ ] 19
TS 1.5.5.4
देहि वर्चोदा अग्ने ऽसि वर्चो मे देहि तनूपा अग्ने ऽसि तनुवं मे
पाह्यग्ने यन्मे तनुवा ऊनं तन्म आ पृण चित्रावसो स्वस्ति ते
वयस्कृतं व्यास्वन्तो यशस्कृतं सुवीरासो अदाभ्यं।
अग्ने सपत्नदंभनं वर्.षिष्ठे अधि नाके ॥
सं त्वमग्ने सूर्यस्य वर्चसा () ऽगथाः समृषीणा ७ स्तुतेन
सं प्रियेण धाम्ना ।
त्वमग्ने सूर्यवर्चा असि सं मामायुषा वर्चसा प्रजया सृज ॥ 20
```

। । । । (आहु वद्ध्यै-पोष्ण् रियं-मे-वर्चसा-सप्तदश च)(A5)

TS 1.5.6.1

सं पश्यामि प्रजा अह-मिडप्रजसो मानवीः । । सर्वा भवन्तु नो गृहे ॥

अंभः स्थाम्भो वो भक्षीय महः स्थ महो वो भक्षीय सहः स्थ सहो वो भक्षीयोर्जः स्थोर्जं वो भक्षीय रेवती रमद्ध्वमस्मिन् ॥ लोके ऽस्मिन् गोष्ठे ऽस्मिन् क्षये ऽस्मिन्. योनाविहैव स्तेतो मा ऽप गात बह्वीमें भूयास्त – [ ] 21

TS 1.5.6.2

स्र्हिता ऽसि विश्वरूपीरा मोर्जा विशा ऽऽगौपत्येनाऽऽ ग्यस्पोषेण सहस्रपोषं वः पुष्यासं मयि वो रायः श्रयन्तां ॥
उप त्वा ऽग्ने दिवेदिवे दोषावस्तर्द्धिया वयं । नमो भरन्त एमिसि ॥
राजन्तमद्ध्वराणां गोपामृतस्य दीदिविं । वर्द्धमान् स्वे दमे ॥
स नः पितेव सूनवे ऽग्ने सूपायनो भव । सचस्वा नः स्वस्तये ॥
अग्ने – [] 22

```
TS 1.5.6.3
त्वं नो अन्तमः । उत त्राता शिवो भव वरूत्थ्यः ॥
तं त्वा शोचिष्ठ दीदिवः । सुम्नाय नूनमीमहे सखिभ्यः ॥
वसुरग्नि वसुश्रवाः । अच्छा निक्ष द्युमत्तमो रियं दाः ॥
ऊर्जा वः पश्याम्यूर्जा मा पश्यत रायस्पोषेण वः पश्यामि रायस्पोषेण
मा पश्यतेडाः स्थ मधुकृतः स्योना माऽऽ विशतेरा मदः।
सहस्रपोषं वः पुष्यासं – [ ] 23
TS 1.5.6.4
मयि वो रायः श्रयन्तां ॥
तथ्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥
सोमान स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणस्पते । कक्षीवन्तं य औशिजं ॥
कदा चन स्तरीरिस नेन्द्र सश्चिस दाश्र्षे ।
उपोपेनु मघवन्भूय इनु ते दानं देवस्य पृच्यते ॥
परि त्वा उग्ने पुरं वयं विप्रश् सहस्य धीमहि ।
थृषद्वर्णं () दिवेदिवे भेतारं भङ्गरावतः ॥
```

अग्ने गृहपते सुगृहपतिरहं त्वया गृहपतिना भूयासण् सुगृहपतिर्मया त्वं गृहपतिना भूयाः शत्र हिमास्तामाशिषमा शासे तन्तवे ज्योतिष्मतीं तामाशिषमा शासे ऽमुष्मै ज्योतिष्मतीं ॥ 24 (भूयास्त-स्वस्तयेऽग्ने-पुष्यासं-धृषद्वर्ण-मेकान्नन्नि एशच्च) (A6) TS 1.5.7.1 अयज्ञो वा एष यो उसामोपप्रयन्तो अद्ध्वरमित्याह स्तोममेवास्मै युनक्त्युपेत्याह प्रजा वै पशव उपेमं लोकं प्रजामेव पशूनिमं ँलोकमुपैत्यस्य प्रलामनु द्युतमित्याह सुवर्गो वै लोकः प्रलः पुवर्गमेव लोक 🗸 समारोहत्यग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुदित्याह मूर्द्धान- [ ] 25 TS 1.5.7.2 — । । । । मेवैन ं समानानां करोत्यथो देवलोकादेव मनुष्यलोके प्रति । । । । । । । । तिष्ठत्ययमिह प्रथमो धायि धातृभिरित्याह मुख्यमेवैनं करोत्युभा ा । । वामिन्द्राग्नी आहुवद्ध्या इत्याहौजो बलमेवाव रुन्धे ऽयं ते योनिर्.

ऋत्विय इत्याह प्रावो वै रियः प्रानेवाव रुन्धे षडिभरुपतिष्ठते षड् वा – [] 26

TS 1.5.7.3

ऋतव ऋतुष्वेव प्रति तिष्ठति षड्भिरुत्तराभिरुप तिष्ठते द्वादश् संपद्यन्ते द्वादश् मासाः सँवथ्सरः सम्वथ्सर एव प्रति तिष्ठति यथा वै पुरुषो ऽश्वो गौर्जीर्यत्येव—मग्निराहितो जीर्यति सम्वथ्सरस्य परस्तादाग्निपावमानीभि—रुप तिष्ठते पुनर्नव—मेवैन—मजरं करोत्यथो पुनात्येवोप तिष्ठते योग एवास्यैष उप तिष्ठते — [ ] 27

TS 1.5.7.4

दम एवास्यैष उप तिष्ठते याच्ञैवास्यैषोप तिष्ठते यथा पापीयाञ्छ्रेयस आहत्य नमस्यित तादृगेव तदायुर्दा अग्ने उस्यायुर्मे देहीत्याहा ऽऽयुर्दा होष वर्चोदा अग्ने ऽिस वर्चो मे देहीत्याह वर्चोदा होष तनूपा अग्ने ऽिस तनुवं मे पाहीत्याह – [ ] 28

TS 1.5.7.5

तनूपा होषो उग्ने यन्मे तनुवा ऊनं तन्म आ पृणेत्याह यन्मे । । । प्रजायै पशूनामूनं तन्म आ पूर्येति वावैतदाह चित्रावसो स्वस्ति ते

पारमंशीयेत्याह रात्रिवै चित्रावसुरव्युष्ट्यै वा एतस्यै पुरा जाह्मणा अभैषुर्व्युष्टिमेवाव रुन्ध इन्धानास्त्वा शत्र ् – [ ] **29** TS 1.5.7.6 हिमा इत्याह रातायुः पुरुषः रातेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठत्येषा वै सूर्मी कर्णकावत्येतयां ह स्म वै देवा असुराणा ए ज्ञाततर्.हा ७ स्तृ एहिन्ति यदेतया समिधमादधाति वज्रमेवैतच्छत्रहिनीं यजमानो भ्रातृव्याय प्र हरति स्तृत्या अछंबट्कार एं सं त्वमग्ने सूर्यस्य वर्चसा ऽगथा इत्याहैतत् त्वमसीदमहं () भूयासमिति वावैतदाह त्वमग्ने सूर्यवर्चा असीत्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते ॥ 30 (मूर्ब्धान - पड्वा - एष उप तिष्ठते - पाहीत्याह - शत - मह - ए षोडश च) (A7) TS 1.5.8.1 सं पश्यामि प्रजा अहमित्याह यावन्त एव ग्राम्याः पशवस्तानेवाव रुन्धे उम्भः स्थाम्भां वो भक्षीयेत्याहाम्भो ह्यंता महः स्थ महो वो

भक्षीयत्याह महो होताः सहः स्थ सहो वो भक्षीयत्याह सहो होता ऊर्जः स्थोर्जं वो भक्षीयत्या – [] 31

TS 1.5.8.2

-होर्जो होता रेवती रमद्ध्वमित्याह पशवो वै रेवतीः पशूनेवात्मन्
रमयत इहैव स्तेतो मा ऽप गातेत्याह धुवा एवैना अनपगाः कुरुत
इष्टकचिद्-वा अन्यो ऽग्निः पशुचिदन्यः स्र्हिता ऽसि विश्वरूपीरिति
वथ्समभि मृशत्युपैवैनं धत्ते पशुचितमेनं कुरुते प्र — [ ] 32

TS 1.5.8.3

वा एषो ऽस्माल्लोकाच्च्यवते य आहवनीयमुप तिष्ठते गार्.हपत्य-मुपतिष्ठते ऽस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठत्यथो गार्.हपत्यायैव नि ह्नुते गायत्रीभिरुप तिष्ठते तेजो वै गायत्री तेज एवात्मन् धत्ते ऽथो यदेतं त्चमन्वाह सन्तत्यै गार्.हपत्यं वा अनु द्विपादो वीराः प्र जायन्ते य एवं विद्वान् द्विपदाभि गार्.हपत्य-मुपतिष्ठत – [] 33

TS 1.5.8.4

आ ऽस्य वीरो जायत ऊर्जा वः पश्याम्यूर्जा मा पश्यतेत्याहा । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ऽऽशिषमेवैतामा शास्ते तथ्सवितुर्वरेण्यमित्याह प्रसूत्यै सोमान् स्वरणमित्याह सोमपीथमेवाव रुन्धे कृणुहि ब्रह्मणस्पत इत्याह ब्रह्मवर्चसमेवाव रुन्धेकदा चन स्तरीरसीत्याह न स्तरी श् रात्रिं वसति – [] 34

TS 1.5.8.5

य एवं विद्वान्गि—मुपतिष्ठते परि त्वा उग्ने पुरं व्यमित्याह

परिधिमेवैतं परि दधात्यस्कन्दायाग्ने गृहपत इत्याह

यथायजुरेवैतच्छत्र हिमा इत्याह ञ्चतं त्वा हेमन्तानिन्धिषीयेति

वावैतदाह पुत्रस्य नाम गृह्णात्यञ्चादमेवैनं करोति तामाशिषमा शासे

तन्तवे ज्योतिष्मतीमिति ब्रूयाद्—यस्य पुत्रो उजातः स्यात्

तेजस्व्येवास्य ब्रह्मवर्चसी पुत्रो जायते तामाशिषमा शासे उमुष्मै

ज्योतिष्मती () मिति ब्रूयाद्—यस्य पुत्रो जातः स्यात् तेज एवास्मिन्

ब्रह्मवर्चसं दधाति ॥ 35

(ऊर्ज वो भक्षीयेति—प्र—गार्.हपत्यमुपतिष्ठते—वसति—ज्योतिष्मती—

मेकान्नत्रिण्शच्च) (A8)

प्राचित्रं जुहोति यदेव किं च यजमानस्य स्वं तस्यैव तद्-रेतः

सिञ्चित प्रजनने प्रजनन्णे हि वा अग्निरथौषधीरन्तगता दहित

तास्ततो भूयसीः प्र जायन्ते यथ्सायं जुहोति रेत एव तथ्सिञ्चित

प्रौव प्रातस्तनेन जनयित तद्-रेतः सिक्तं न त्वष्ट्रा ऽविकृतं प्र जायते

यावच्छो वै रेतसः सिकस्य – [ ] 36

TS 1.5.9.2

न्वष्टा रूपाणि विकरोति तावच्छो वै तत् प्र जायत एष वै दैव्यस्त्वष्टा यो यजते बहीभिरुप तिष्ठते रेतस एव सिक्तस्य बहुशो रूपाणि वि करोति स प्रैव जायते श्वःश्चो भूयान् भवति य एवं विद्वानिग्नमुपतिष्ठते ऽहर्देवानामासीद्-रात्रिरसुराणां ते ऽसुरा यद्-देवानां वित्तं वैद्यमासीत् तेन सह- [ ] 37

TS 1.5.9.3

TS 1.5.9.4

त्यादित्यो वा अस्माल्लोकादमुं लोकमैथ्सो उमुँलोकं गत्वा पुनिरमं लोकमभ्यद्ध्यायथ् स इमं लोकमागत्य मृत्योरिबभेन्मृत्युसँ युत । ॥ इव ह्ययं लोकः सो उमन्यतेम—मेवाग्नि स्तवानि स मा स्तुतः । ॥ सुवर्गं लोकं गमयिष्यतीति सो उग्निमस्तौथ् स एन स्तुतः सुवर्गं लोकमगमयद् य — [] 39

TS 1.5.9.5

एवं विद्वानिग्निप्पतिष्ठते सुवर्गमेव लोकमेति सर्वमायुरेत्यभि
वा एषो उग्नी आ रोहति य एनावुपतिष्ठते यथा खलु वै
श्रेयानभ्यारूढः कामयते तथा करोति नक्तमुप तिष्ठते न प्रातः
स्र हि नक्तं वृतानि सृज्यन्ते सह श्रेया श्रेया आसाते
ज्योतिर्वा अग्निस्तमो रात्रिर्य – [] 40

TS 1.5.9.6 न्नक्तमुपतिष्ठते ज्योतिषैव तमस्तरत्युपस्थेयो ऽग्नी(3) र्नोपस्थेया(3) इत्याहर्मनुष्यायेन् न्वै यो ऽहरहराहृत्या ऽथैनं याचिति स इन् न्वै तमुपार्च्छत्यथ को देवानहरहर् याचिष्यतीति तस्मान्नोपस्थेयो ऽथो वल्वाहराशिषे वै कं यजमानो यजत इत्येषा खलु वा – [] 41 TS 1.5.9.7 आहिताग्नेराशी र्यदग्निमुपतिष्ठते तस्मादुपस्थेयः प्रजापतिः पशूनसृजत ते सृष्टा अहोरात्रे प्राविशन् ताञ्छन्दोभिरन्वविन्दद्-यच्छन्दोभि-रुपतिष्ठते स्वमेव तदन्विच्छति न तत्र जाम्यस्ती-त्याहुर्यो ऽहरहरूप तिष्ठत इति यो वा अग्निं प्रत्यङ्ङुप् तिष्ठते प्रत्येनमोषति यः पराङ् विष्वंङ् प्रजया पशुभि () रेति कवातिर्यङ्ङिवोप तिष्ठेत नैनं प्रत्योषति न विष्वङ् प्रजया पशुभिरेति ॥ 42 (सिक्तस्य-सह-भवति-यो-यत्-खलु वै-पशुभि-स्त्रयोदश च) (49)

```
TS 1.5.10.1
मम् नाम प्रथमं जातवेदः पिता माता च दधतुर्यदग्रे ।
तत्त्वं बिभृहि पुनरा मदैतोस्तवाहं नामं बिभराण्यग्ने ॥
मम नाम तव च जातवेदो वाससी इव विवसानौ ये चरावः।
आयुषे त्वं जीवसे वयं यथायथं वि परि दधावहै पुनस्ते ॥
नमो उग्नये उप्रतिविद्धाय नमो उनाधृष्टाय नमः सम्राजे ।
अषाढो - [ ] 43
TS 1.5.10.2
अग्निर्बृहद्वया विश्वजिथ्सहन्त्यः श्रेष्ठो गन्धर्वः ॥
त्वत्पितारो अग्ने देवा-स्त्वामाहुतय-स्त्वद्विवाचनाः ।
सं मामायुषा सं गौपत्येन सुहिते मा धाः ॥
अयमग्निः श्रेष्ठतमो ऽयं भगवत्तमो ऽय एं सहस्रसातमः ।
अस्मा अस्तु सुवीयं ॥
मनो ज्योति र्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञ ए समिमं दधातु ।
```

```
प्रथमकाण्डे - पञ्चमः प्रश्नः - (TS-1.5)
```

```
या इष्टा उषसों निमुचंश्च ताः सं दंधामि हविषा घृतेन ॥
।
पयस्वतीरोषधयः – [] 44
TS 1.5.10.3
पयस्वद्-वीरुधां पयः।
अपां पयसो यत्पयस्तेन मामिन्द्र सर् सृज ॥
ा । ।
अग्ने व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तच्छकेयं तन्मे राद्ध्यतां ॥
अग्निण् होतारमिह तण् हुवे देवान्. यज्ञियानिह यान्. हवामहे ॥
आ यन्तु देवाः सुमनस्यमाना वियन्तु देवा हविषो मे अस्य ॥
कस्त्वा युनिक स त्वा युनकु यानि घर्मे
॥ ।
कपालान्यूपचिन्वन्ति-[] 45
TS 1.5.10.4
वेधसः।
पूष्णस्तान्यपि व्रत इन्द्रवायू वि मुञ्चतां ॥
अभिन्नो घर्मो जीरदानुर्यत आत्तस्तदगन् पुनः।
इद्ध्मो वेदिः परिधयश्च सर्वे यज्ञस्याऽऽयुरनु सं चरन्ति ॥
```

त्रयस्त्रिण्शतन्तवो ये वितित्रिरे य इमं यज्ञ स्वधया ददन्ते तेषां छिन्नं प्रत्येतद्दधामि स्वाहा घर्मो देवा ए अप्येतु ॥ 46 (अषाढ-ओषधय-उपचिन्वन्ति-पञ्चचत्वारिश्राच्च) (A10) TS 1.5.11.1 । वैश्वानरो न ऊत्या ऽऽ प्र यातु परावतः । अग्निरुक्थेन वाहसा ॥ ऋतावानं ँवैश्वानरमृतस्य ज्योतिषस्पतिं । अजस्रं घर्ममीमहे ॥ वैश्वानरस्य दर्सनाभ्यो बृहदरिणादेकः स्वपस्यया कविः । उभा पितरा महयन्नजायताग्नि र्घावापृथिवी भूरिरेतसा ॥ पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यां पृष्टो विश्वा ओषधीरा विवेश । वैश्वानरः सहसा पृष्टो अग्निः स नो दिवा स – [ ] 47 TS 1.5.11.2 रिषः पातु नक्तं॥ जातो यदंग्ने भुवना व्यख्यः पशुं न गोपा इर्यः परिज्मा । वैश्वानर ब्रह्मणे विन्द गातुं यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ त्वमंग्ने शोचिषा शोशुंचान आ रोदसी अपृणा जायमानः।

```
त्वं देवा ए अभिशस्तेरमुञ्चो वैश्वानर जातवेदो महित्वा ॥
अस्माकमग्ने मघवथ्सु धारयानामि क्षत्रमजर्ण् सुवीर्यं ।
वयं जयेम शतिन ं सहस्रिणं वैश्वानर – [ ] 48
TS 1.5.11.3
वाजमग्ने तवोतिभिः॥
वैश्वानरस्य सुमतौ स्याम राजा हिकं भुवनाना-मभिश्रीः।
इतो जातो विश्वमिदं वि चष्टे वैश्वानरो यतते सूर्येण ॥
अव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः।
। ।
क्षयन्नस्मभ्यमसुर प्रचेतो राजन्नेना एसि शिश्रथः कृतानि ॥
अथा वयमादित्य - [ ] 49
TS 1.5.11.4
व्रते तवानांगसो अदितये स्याम ॥
दधिक्राव्.ण्णो अकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ॥
सुरभिनो मुखा करत् प्र ण आयू ्षि तारिषत् ॥
। । । । । । । । ।
आ दिधक्राः शवसा पञ्च कृष्टीः सूर्य इव ज्योतिषा ऽपस्ततान ।
```

```
सहस्रसाः शतसा वाज्यर्वा पृणकु मद्ध्वा समिमा वचा एसि ॥
अग्निमूर्द्धा>^{1}, भुवः>^{2}।
मरुतो यद्भवो दिवः सुम्नायन्तो हवामहे ।
आ तू न – [ ] 50
TS 1.5.11.5
उप गन्तन ॥
या वः राम रारामानाय सन्ति त्रिधातूनि दाराषे यच्छताधि ।
अस्मभ्यं तानि मरुतो वि यन्त रियं नो धत्त वृषणः सुवीरं ॥
अदितिर्न उरुष्यत्वदितिः शर्म यच्छतु । अदितिः पात्व एहसः ॥
महीमू षु मातर एं सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ।
तुविक्षत्रा-मजरन्ती-मुरूची एं सुशर्माणमदिति एं सुप्रणीतिं ॥
सुत्रामाणं पृथिवीं द्यामनेहसं सुर्श्माण() मदिति एं सुप्रणीतिं।
दैवीं नाव 🖟 स्वरित्रा-मनागस-मस्रवन्तीमा रुहेमा स्वस्तये ॥
```

```
प्रथमकाण्डे - पञ्चमः प्रश्नः - (TS-1.5)
```

```
ड्मा ए सु नावमा ऽरुह ए श्वातित्रा ए श्वातस्पयां।
अच्छिद्रां पारियष्णुं ॥ 51
(दिवा स-सहस्रिणं वैश्वानरा-दित्य- तू नो-ऽनेहस ए सुशर्माण-
मेकान्नवि एश्विश्व )(A11)
```

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :
(देवासुरा:-परा-भूमि-भूमि-रुपप्रयन्तः-सं पश्या-म्ययज्ञः
।

सं पश्या-म्यग्निहोत्रं-मम् नाम-वैश्वान्र-एकादश)।

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
(देवासुरा:-क्रुब्द:-सं पश्यामि-सं पश्यामि-नक्त-मुपगन्त
।

नैकपञ्चाशत्)

First and Last Padam of Fifth Prasnam :-। (देवासुरा:-पारियष्णुं)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे

पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

1.5.1 **Annexure for 1.5**

<u>1.5.11.4 अग्निमूर्द्धा</u> > 1

<mark>अग्निमूर्द्धा</mark> दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या अयं । । अपा*ण्* रेताण्सि जिन्वति । (TS 4-4-4-1)

1.5.11.4 भुवः >

भुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सचसे शिवाभिः।

दिवि मूर्धानं दिधषे सुवर्.षा जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहं।

(TS 4-4-4-4)

=================

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः याजमानकाण्डं

TS 1.6.1.1 सं त्वा सिञ्चामि यजुषा प्रजामायुर्द्धनं च। बृहस्पतिप्रसूतो यजमान इह मा रिषत् ॥ आज्यमिस सत्यमिस सत्यस्याद्ध्यक्षमिस हविरिस वैश्वानरं ॥ । वैश्वदेव-मुत्पूतशुष्म एं सत्यौजाः सहो ऽसि सहमानमसि सहस्वारातीः सहस्वारातीयतः सहस्व पृतनाः सहस्व पृतन्यतः । सहस्रवीर्यमिस तन्मा जिन्वाज्यस्याज्यमिस सत्यस्य सत्यमंसि सत्यायुं -[] 1 TS 1.6.1.2 रिस सत्यशुष्ममिस सत्येन त्वा ऽभि घारयामि तस्य ते भक्षीय पञ्चानां त्वा वातानां यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामिपञ्चानां त्व<mark>र्त</mark>ूनां यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामिपञ्चानां त्वा दिशां यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामि पञ्चानां त्वा पञ्चजनानां यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामिचरोस्त्वा । पञ्चिबलस्य यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामिब्रह्मणस्त्वा तेजसे यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामिब्रह्मणस्त्वा तेजसे यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामिब्रह्मणस्त्वा तेजसे यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामि क्षत्रम्य त्वौजसे यन्त्राय – [] 2

TS 1.6.1.3

धर्त्राय गृह्णामि विशे त्वा यन्त्राय धर्त्राय गृह्णामिस्वीर्याय त्वा गृह्णामि प्रमुजास्त्वाय त्वा गृह्णामिरायस्पोषाय त्वा गृह्णामि ब्रह्मवर्चसाय त्वा गृह्णामि भूरस्माक ए हिविर्देवाना — माशिषो यजमानस्य देवानां त्वा देवताभ्यो गृह्णामि कामाय त्वा गृह्णामि ॥ 3

(सृत्यायु-रोजसे युन्त्रायु-त्रयस्त्रिप्शच्च) (A1)

पुवो ऽसि ध्रुवो ऽह ए सजातेषु भूयासं धीरश्चेता

वस्विदुग्रो ऽस्युग्रो ऽह ए सजातेषु भूयासमुग्रश्चेता

वस्वि-दिभिभूरस्यभिभूरह ए सजातेषु भूयास-मिभूश्चेता

वस्विद् युनज्मि त्वा ब्रह्मणा दैव्येन ह्व्यायास्मै वोढ्वे जातवेदः॥

इन्धानास्त्वा सुप्रजसः सुवीग् ज्योग् जीवेम बिल्हितो वयं ते ॥ ग्यन्मे अग्ने अस्य यज्ञस्य रिष्याद् – [] 4

TS 1.6.2.2

यद्-वा स्कन्दादाज्यस्योत विष्णो ।
तेन हिन्म स्पत्नं दुर्मग्रयुमैनं दधामि निर्ऋत्या उपस्थे ।
भूर्भुवस्सुवरुच्छुष्मो अग्ने यजमानायैधि निशुष्मो अभिदासते ।
अग्ने देवेद्ध मन्विद्ध मन्द्रजिह्वा-मर्त्यस्य ते
होतर्मूर्द्धन्ना जिघर्मि ग्रयस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्यायमनो ऽसि
प्राजापत्यं मनसा मा भूतेनाऽऽ विश् वागस्यैन्द्री
स्पत्नक्षयणी – [] 5

TS 1.6.2.3

वाचा मेन्द्रियेणाऽऽ विश वसन्तमृतूनां प्रीणामि स मा प्रीतः प्रीणातु गृष्टिममृतूनां प्रीणामि स मा प्रीतः प्रीणातु वर्षा ऋतूनां प्रीणामि ता मा प्रीताः प्रीणामि सा मा प्रीतः प्रीणामि सा मा प्रीताः प्रीणामि ता मा प्रीताः प्रीणन्तु श्रारदमृतूनां प्रीणामि सा मा प्रीता प्रीणातु हमन्तिशिश्चिरावृतूनां प्रीणामि तौ मा प्रीतौ प्रीणीता—मग्नीषोमयोरहं

देवयज्यया चक्षुष्मान् भूयासमग्नेरहं देवयज्यया उन्नादो भूयासं - [] 6 TS 1.6.2.4 दब्धिरस्यदब्धो भूयासममुं दभेय-मग्नीषोमयोरहं देवयज्यया वृत्रहा भूयासमिन्द्राग्नियोरहं देवयज्ययेन्द्रियाव्यन्नादो भूयासमिन्द्रस्याहं देवयज्ययेन्द्रियावी भूयासं महेन्द्रस्याहं देवयज्यया जेमानं महिमानं गमेयमग्नेः स्विष्टकृतो ऽहं देवयज्यया ऽऽयुष्मान्. यज्ञेन प्रतिष्ठां गमेयं ॥ 7 ॥ । । । । । । । । । (रिष्याथ्-सपत्नक्षयण्य-न्नादो भूयास ्-षट्त्रिण्राच्च) (A2) TS 1.6.3.1 अग्निर्मा दुरिष्टात् पातु सविता उघश्र एसाद्-यो मे उन्ति दूरे उरातीयति तमेतेन जेष ए सुरूपवर्.षवर्ण एहीमान् भद्रान् दुर्या ए अभ्येहि मामनुव्रता न्यु शीर्.षाणि मृढ्वमिड एह्यदित एहि सरस्वत्येहि रन्तिरसि रमतिरसि सूनर्यसि जुष्टे जुष्टिं ते उञ्चीयोपहूत उपहवं-[] 8

TS 1.6.3.2 तें उज्ञीय सा में सत्या ऽऽज्ञीरस्य यज्ञस्य भूयादरेंडता मनसा तच्छकेयं यज्ञो दिवं रोहतु यज्ञो दिवं गच्छतु यो देवयानः पन्थास्तेन यज्ञो देवा ् अप्येत्वस्मास्विन्द्र इन्द्रियं दधात्वस्मान् राय उत यज्ञाः संचन्तामस्मासुं सन्त्वाशिषः सा नः प्रिया सुप्रतूर्तिर्मघोनी ज्षिरिस ज्षस्व नो जुष्टा नो - [] 9 TS 1.6.3.3 ऽसि जुष्टिं ते गमेयं मनो ज्योति जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञ ए समिमं दधातु । बृहस्पति-स्तनुतामिमं ना विश्वे देवा इह मादयन्तां। ब्रद्ध्न पिन्वस्व ददतो मे मा क्षायि कुर्वतो मे मोप दसत् प्रजापते-र्भागो ऽस्यूर्जस्वान् पयस्वान् प्राणापानौ मे पाहि समानव्यानौ मे पाह्यदानव्यानौ मे पाह्यक्षितो ऽस्यक्षित्यै त्वा ( ) मा में क्षेष्ठा अमुत्रामुष्मिन् लोके ॥ 10 (उपहवं-जुष्टान-स्त्वा षट्चं) (A3)

TS 1.6.4.1 ा ॥ ॥ । बर्.हिषो ऽहं देवयज्यया प्रजावान् भूयासं नराश्र्सस्याहं । देवयज्यया पश्मान् भ्रयासमग्नेः स्विष्टकृतो ऽहं देवयज्यया ऽऽयुष्मान्. यज्ञेन प्रतिष्ठां गमेयमग्नेरह-मुज्जिति-मनूज्जेष् सोमस्याह-मुज्जिति-मनुज्जेषमग्नेरह-मुज्जिति-मनू जोषमग्नीषोमयोरह-मुज्जिति-मनू जोष-मिन्द्राग्नियोरह-मुज्जिति-मनुज्जेष-मिन्द्रस्याह- [ ] 11 TS 1.6.4.2 मुज्जितिमनू जोषं महेन्द्रस्याह-मुज्जिति-मनू जोषमग्नेः स्विष्टकृतो ऽह मुज्जिति-मनुज्जेषं वाजस्य मा प्रसवेनोद्ग्राभेणोदग्रभीत्। अथा सपता एं इन्द्रों में निग्राभेणाधरा एं अकः ॥ उद्ग्राभं च निग्राभं च ब्रह्म देवा अवीवृधन् । अथा सपता-निन्द्राग्नी मे विषूचीनान् व्यस्यतां ॥ एमा अग्मन्नाशिषो दोहकामा इन्द्रवन्तो – [ ] 12

TS 1.6.4.3

वनामहे धुक्षीमहि प्रजामिषं॥ रोहितेन त्वा अग्निर्देवतां गमयतु हरिभ्यां त्वेन्द्रो देवतां गमयत्वेत शेन त्वा सूर्यो देवतां गमयतु वि ते मुञ्चामि रशना वि रश्मीन्. वि योक्त्रा यानि परिचर्तनानि धत्तादस्मासु द्रविणं यच्च भद्रं प्र णो ब्रुताद्-भागधान् देवतासु ॥ ा । । । । । । विष्णोः शम्ँयोरहं देवयज्यया यज्ञेन प्रतिष्ठां गमेय ुं सोमस्याहं देवयज्यया – [ ] 13 TS 1.6.4.4 सुरेता रेतो धिषीय त्वष्टुरहं देवयज्यया पशूना ए रूपं पुषेयं देवानां पत्नीरग्नि गृहपति र्यज्ञस्य मिथुनं तयोरहं देवयज्यया मिथुनेन प्र भूयासं वैदो ऽसि वितिरसि विदेय कर्मासि करुणमसि क्रियासण् सनिरसि सनिता ऽसि सनेयं घृतवन्तं कुलायिनण्

, मिन्द्रवन्तः–सोमस्याहं देवयज्यया–चतुश्चत्वारि⊍्शच्च)(A4)

TS 1.6.5.1 आ प्यायतां धुवा घृतेन यज्ञंयज्ञं प्रति देवयद्भ्यः। सूर्याया ऊधो उदित्या उपस्थ उरुधारा पृथिवी यज्ञे अस्मिन्न् ॥ प्रजापतेर्विभान् नाम लोकस्तस्मि स्त्वा दधामि सह यजमानेन सदिस सन्मे भूयाः सर्वमिस सर्वं मे भूयाः पूर्णमिस पूर्णं मे भूया अक्षितमसि मा मे क्षेष्ठाः प्राच्यां दिशि देवा ऋत्विजो मार्जयन्तां दक्षिणायां - [ ] 15 TS 1.6.5.2 दिशि मासाः पितरो मार्जयन्तां प्रतीच्यां दिशि गृहाः पशवो मार्जयन्तामुदीच्यां दिश्याप ओषधयो वनस्पतयो मार्जयन्तामूर्द्ध्वायां दिशि यज्ञः संवथ्सरो यज्ञपति मर्जियन्तां विष्णोः क्रमो उस्यभिमातिहा गायत्रेण छन्दसा पृथिवीमनु वि क्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मो विष्णोः क्रमो उस्यभिशस्तिहा त्रैष्टुभेन छन्दसा उन्तरिक्षमनु विक्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मो विष्णोः क्रमो उस्यरातीयतो हन्ता जागतेन छन्दसा दिवमनु वि क्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मो विष्णोः क्रमो ऽसि शत्रूयतो हन्ता ऽऽनुष्टुभेन छन्दसा दिशो ऽनु

वि क्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मः ॥ 16
(दक्षिणाया – मन्तरिक्षमनु वि क्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मो विष्णो –
रेकान्नित्रिश्चा (A5)

TS 1.6.6.1

अगन्म सुवः सुवरगन्म सन्दृशस्ते मा छिथ्सि यत्ते तपस्तस्मै ते

मा ऽऽ वृक्षि सुभूरिस श्रेष्ठो रञ्गीनामायुर्द्धा अस्यायुर्मे धेहि वर्चोधा
असि वर्चो मिय धेहीदमहममुं भ्रातृव्यमाभ्यो दिग्भ्यो ऽस्यै दिवो
ऽस्मादन्तरिक्षादस्यै पृथिव्या अस्मादन्नाद्यान्त्रिर्भजामि
निर्मक्तः स यं द्विष्मः ॥ 17

TS 1.6.6.2

सं ज्योतिषा ऽभूवमैन्द्री-मावृत-मन्वावर्ते समहं प्रजया सं मया
प्रजा समह ् ग्रायस्पोषेण सं मया ग्रायस्पोषः सिमद्धो अग्ने मे
दीदिहि समेद्धा ते अग्ने दीद्यासं वसुमान्. यज्ञो वसीयान्
भूयासमग्न आयू ्षि पवस आ सुवोर्जिमिषं च नः।
आरे बाधस्व दुच्छुनां॥ अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चः सुवीयं। 18

TS 1.6.6.3 दधत्पोषं एं रियं मियं । अग्ने गृहपते सुगृहपतिरहं त्वया गृहपतिना भूयास ए सुगृहपतिर्मया त्वं गृहपतिना भूयाः शत्र हिमास्तामाशिषमा शासे तन्तवे ज्योतिष्मतीं तामाशिषमा शासे ऽमुष्मै ज्योतिष्मतीं कस्त्वा युनिक स त्वा वि मुञ्चत्वग्ने व्रतपते व्रतमचारिषं तदशकं तन्मे ऽराधि यज्ञो . बभ्व स आ —[] 19 बभ्व स प्र जज्ञे स वावृधे। स देवानामधिपति र्बभूव सो अस्मा ए अधिपतीन् करोतु वय ॥ स्याम पतयो रयीणां ॥ गोमां अग्ने ऽविमां अश्वी यज्ञो नृवथ्सखा सदमिदप्रमृष्यः। ्राचा ्राचा च्राचा च च्राचा च्राचा च्राचा च्राचा च्राचा च्राचा च्राचा (द्विष्मः-सुवीर्य ्-स आ-पञ्चित्र ्शच्च) (A6)

TS 1.6.7.1

यथा वै समृतसोमा एवं वा एते समृतयज्ञा यद्-दर्. रापूर्णमासौ

कस्य वा ऽह देवा यज्ञमागच्छन्ति कस्य वा न बहूनां

यजमानानां यो वै देवताः पूर्वः पिरगृह्णाति स एनाः श्वो

भूते यजत एतद्-वै देवानामायतनं यदाहवनीयो उन्तरा उग्नी

पर्शूनां गार्.हपत्यो मनुष्याणा-मन्वाहार्यपचनः

पितृणामग्निं गृह्णाति स्व एवायतने देवताः परि – [ ] 21

TS 1.6.7.2

TS 1.6.7.3

इन् न्वा उपस्तीर्ण-मिच्छन्ति किमु देवा येषां नवावसान-॥ । । मुपास्मिञ्छ्वो यक्ष्यमाणे देवता वसन्ति य एवं विद्वान्गि- TS 1.6.7.4

वा आरण्यमिन्द्रियमेवाऽऽत्मन् धत्ते यदनाश्वानुपवसेत् क्षोधुकः
स्याद्-यदञ्जीयाद्-रुद्रो ऽस्य पञ्चनिभ मन्येतापो ऽञ्जाति
तन्नेवाञ्चितं नेवा ऽनिञ्चतं न क्षोधुको भवित नास्य रुद्रः पञ्चनिभ
। नन्यते वज्रो वै यज्ञः क्षुत्खलु वै मनुष्यस्य भ्रातृव्यो

यदनाश्वानुपवसित वज्रेणैव साक्षात् () क्षुधं भ्रातृव्य रुद्रिन्ते ॥ 24

(परि-मनुष्या-इन्द्रिय ्-साक्षात्-त्रीणि च) (A7)

TS 1.6.8.1

यो वै श्रद्धामनारभ्य यज्ञेन यजते नास्येष्टाय श्रद्-दधते उपः प्र णयति श्रद्धा वा आपः श्रद्धामेवाऽऽरभ्य यज्ञेन यजत उभये उस्य देवमनुष्या इष्टाय श्रद्धते तदाहुरति वा एता वर्त्रं नेदन्त्यित वाचं मनो वावैता नितन्तीति मनसा प्र णयतीयं वै मनो – [ ] 25

TS 1.6.8.2 ऽनयैवैनाः प्र णयत्यस्कन्नहिव भीवति य एवं वैद यज्ञायुधानि सं भरति यज्ञो वै यज्ञायुधानि यज्ञमेव तथ्सं भरति यदेकमेक ए संभरेत् पितृदेवत्यानि स्युर्यथ् सह सर्वाणि मानुषाणि द्वेद्वे सं भरति याज्यानुवाक्ययोरेव रूपं करोत्यथो मिथुनमेव यो वै दश यज्ञायुधानि वेद मुखतो उस्य यज्ञः कल्पते स्फ्यः – [] 26 TS 1.6.8.3 च कपालानि चाग्निहोत्रहवणी च शूर्पं च कृष्णाजिनं च शम्या चोलूखलं च मुसलं च दृषच्चोपला चैतानि वै दश यज्ञायुधानि य एवं वैद मुखतो उस्य यज्ञः कल्पते यो वै देवेभ्यः प्रतिप्रोच्य यज्ञेन यजते जुषन्ते ऽस्य देवा हव्य 💛 हवि र्निरुप्यमाणमभि मन्त्रयेताग्नि ए होतारमिह त ए हुंव इति -[ ] 27 TS 1.6.8.4

TS 1.6.9.1

पूजापति र्य्ज्ञा-नसृजताग्निहोत्रं चाग्निष्टोमं च पौर्णमासीं चोक्थ्यं चामावास्यां चातिरात्रं च तानुदिममीत यावदिग्निहोत्र-मासीत् वावानिग्छोमो यावती पौर्णमासी तावानुकथ्यो यावत्यमावास्या तावानित्रात्रो य एवं विद्वानग्निहोत्रं जुहोति यावदिग्निष्टोमेनोपाप्नोति वावदुपाऽऽप्नोति य एवं विद्वान पौर्णमासीं यजते यावदुकथ्येनोपाऽऽप्नोति – [ ] 29

TS 1.6.9.2

पर्मां काष्ठामगच्छत् तेनाग्नीषोमौ निरवासाययत् तेनाग्नीषोमौ । परमां काष्ठामगच्छतां ँय – [] 30

TS 1.6.9.3

TS 1.6.9.4

चाधिश्रयत्याज्यं च स्तंबयजुश्च हरत्यिभ च गृह्णाति वेदिं च

पिरगृह्णाति पत्नीं च संनह्णाति प्रोक्षणिश्चाऽऽसादयत्याज्यं चैतानि वै

परिगृह्णाति पत्नीं च संनह्णाति प्रोक्षणिश्चाऽऽसादयत्याज्यं चैतानि वै

ह्यादश हुन्ह्यानि दर् शपूर्णमासयोस्तानि य एव ए संपाद्य यजते

प्रजातेनैव यज्ञेन यजते प्र प्रजया पशुभि र्मिथुनै र्जायते ॥ 32

(उक्थ्येनोपाप्नोत्य-गच्छतां यः- पुरोडाशं-चत्वारि एशच्च) (A9)

ा प्राचित्री विज्ञा । प्राचित्री विज्ञान विज

TS 1.6.10.2

वैनं युनिक यज्ञस्य वै समृद्धेन देवाः सुवर्गं लोकमायन्. यज्ञस्य व्यद्धेनासुरान् परा ऽभावयन्. यन्मे अग्ने अस्य यज्ञस्य रिष्यादित्याह यज्ञस्यैव तथ्समृद्धेन यजमानः सुवर्गं लोकमेति यज्ञस्य व्यद्धेन यज्ञम्य परा भावयत्यग्निहोत्र—मेताभि व्यहितीभिरुप सादयेद् यज्ञमुखं वा अग्निहोत्रं ब्रह्मैता व्याहतयो यज्ञमुखं एव ब्रह्म— [] 34

<u>TS 1.6.10.3</u> । । । ਨਾਲਰੇ ਸ਼ਾੱਕਆਮੇ ਸੁਸ਼ਸ਼ਿਤ ਸ਼ੁਰਾधਿਤਰੀਸ਼ ਸਮ

कुरुते सँवथ्सरे पूर्यागत एताभिरेवोप सादयेद्-ब्रह्मणैवोभयतः सँवथ्सरं परि गृह्णाति दर्. शपूर्णमासौ चातुर्मास्यान्यालभमान एताभिर्व्याहतीभिर्ह्वी ७ ष्याऽऽ सादयेद् यज्ञमुखं वै दर्. शपूर्णमासौ चातुर्मास्यानि ब्रह्मैता व्याहतयो यज्ञमुख एव ब्रह्म कुरुते सँवथ्सरे पर्यागत एताभिरेवाऽऽ सादयेद् ब्रह्मणैवोभयतः संवथ्सरं परिगृह्णाति यद्-वै यज्ञस्य साम्ना क्रियते राष्ट्रं – [ ] 35

TS 1.6.10.4

यूज्ञस्याऽऽशीर्गच्छिति यद्वा विशं युज्ञस्याऽऽशीर्गच्छत्यथे

बाह्मणो ऽनाशीर्केण युज्ञेन यजते सामिधेनी-रनुवक्ष्यन्नेता व्याहृतीः

पुरस्ताद्-दद्ध्याद् ब्रह्मैव प्रतिपदं कुरुते तथा ब्राह्मणः साशीर्केण

यज्ञेन यजते यं कामयेत यजमानं भ्रातृव्यमस्य युज्ञस्याऽऽशीर्गच्छेदिति

तस्यै ता व्याहृतीः पुरोनुवाक्यायां दद्ध्याद् भ्रातृव्यदेवृत्या वै

पुरोनुवाक्या भ्रातृव्यमेवास्य यज्ञस्या – [ ] 36

TS 1.6.10.5

ऽऽशीर्गच्छिति यान् कामयेत यजमानान्थ् समावत्येनान्. यज्ञस्या ऽऽशीर्गच्छेदिति तेषामेता व्याहृतीः पुरोनुवाक्याया अर्द्धर्च एकां दद्ध्याद्याज्याये पुरस्तादेकां याज्याया अर्द्धर्च एकां तथेनान्थ् समावती यज्ञस्याऽऽशीर्गच्छिति यथा वै पूर्जन्यः सुवृष्टं वर्.षत्येवं यूजो यजमानाय वर्षित स्थलयोदकं परिगृह्णन्त्याशिषा यूजं यजमानः परि गृह्णाति मनो ऽसि प्राजापत्यं – [] 37 TS 1.6.10.6 मनसा मा भूतेनाऽऽ विशेत्याह मनो वै प्राजापत्यं प्राजापत्यो

मनसा मा भूतेनाऽऽ विशेत्याह मनो वै प्राजापत्यं प्राजापत्यो

यज्ञो मन एव यज्ञमात्मन् धत्ते वागस्यैन्द्री सपलक्षयणी वाचा

मन्द्रियेणाऽऽ विशेत्याहैन्द्री वै वाग्वाच—मेवैन्द्री—मात्मन् धत्ते ॥ 38

(तेनै-व ब्रह्म- गष्ट्र-मेवास्य यज्ञस्य-प्राजापत्य ्-षट्त्रि ्शच्च)

(A10)

TS 1.6.11.1

यो वै सप्तद्शं प्रजापितं यज्ञमन्वायत्तं वेद प्रति यज्ञेन तिष्ठति
न यज्ञाद् भ्रज्ञत आ श्रावयेति चतुरक्षरमस्तु श्रौषडिति चतुरक्षरं
यजेति द्व्यक्षरं ये यजामह इति पञ्चाक्षरं द्व्यक्षरो वषट्कार
एष वै सप्तद्शः प्रजापित र्यज्ञमन्वायत्तो य एवं वेद प्रति यज्ञेन
तिष्ठति न यज्ञाद् भ्रज्ञते यो वै यज्ञस्य प्रायणं प्रतिष्ठा- [ ] 39

TS 1.6.11.2

-मुदयनं वैद प्रतिष्ठितेनारिष्टेन यज्ञेन स्≝स्थां गच्छत्याश्रावयास्तु । शौषड् यज् ये यजामहे वषट्कार एतद्-वै यज्ञस्य प्रायणमेषा प्रतिष्ठैतदुदयनं य एवं वेद प्रतिष्ठितेनारिष्ठेन यज्ञेन

प्रतिष्ठैतदुदयनं य एवं वेद प्रतिष्ठितेनारिष्ठेन यज्ञेन

म्था गच्छति यो वै सूनृतायै दोहं वेद दुह एवैनां यज्ञो

सम्भूताऽऽ श्रावयेत्यैवैना-मह्रदस्तु - [] 40

TS 1.6.11.3

श्रौषडित्युपावास्राग्-यजेत्युदनैषीद्-ये यजामह इत्युपा ऽसदद्वषट्कारेण दोग्ध्येष वै सूनृतायै दोहो य एवं वेद दुह एवैनां देवा
वै सत्रमासत तेषां दिशो ऽदस्यन् त एतामार्द्रां पङ्कितमपश्यन्
नाऽऽ श्रावयेति पुरोवात-मजनयन्नस्तु श्रौषडित्यभ्र समप्लावयन्.
यजेति विद्युत – [] 41

TS 1.6.11.4

-मजनयन्. ये यजामह इति प्रावर षय-न्नभ्यस्तनयन् वषट्कारेण ततो वै तेभ्यो दिशः प्राप्यायन्त य एवं वैद प्रास्मै दिशः प्यायन्ते प्रजापतिं त्वोवेद प्रजापति-स्त्वंवेद यं प्रजापतिर्वेद स पुण्यो भवत्येष वै छन्दस्यः प्रजापतिरा श्रावयास्तु श्रौषड् यज् ये यजामहे वषट्कारो य एवं वेद पुण्यो भवति वसन्त – [ ] 42

TS 1.6.11.5 -मृतूनां प्रीणामीत्याहर्तवो वै प्रयाजा ऋतूनेव प्रीणाति ते उस्मै प्रीता । । । । यथापूर्वं कल्पन्ते कल्पन्ते ऽस्मा ऋतवो य एवं वैदाग्नीषोमयोरहं । । । । । । । दवयज्यया चक्षुष्मान् भूयासमित्याहाग्नीषोमाभ्यां वै यज्ञश्चक्षुष्मान् ताभ्यामेव चक्षुरात्मन् धत्ते उग्नेरहं देवयज्यया उन्नादो भ्यासमित्याहाग्नि वैं देवानामन्नादस्ते नै वा – [] 43 TS 1.6.11.6 ऽन्नाद्य-मात्मन् धत्ते दब्धिरस्यदब्धो भूयासममुं दभेय-मित्याहैतया वै दब्ध्या देवा असुरानदभ्नुवन् तयैव भ्रातृव्यं दभ्नोत्यग्नीषोमयोरहं देवयज्यया वृत्रहा भ्यासमित्याहा ऽग्नीषोमाभ्यां वा इन्द्रो वृत्रमहन् ताभ्यामेव भ्रातृव्य स्तृणुत इन्द्राग्नियोरहं वेवयज्ययेन्द्रियाव्यन्नादो भूयासमित्याहेन्द्रियाव्येवान्नादो । भवतीन्द्रस्या — [ ] **44** TS 1.6.11.7 उहं देवयज्ययेन्द्रियावी भूयासमित्याहेन्द्रियाव्येव भवति महेन्द्रस्याहं देवयज्यया जेमानं महिमानं गमेयमित्याह

जेमानमेव महिमानं गच्छत्यग्नेः स्विष्टकृतो ऽहं देवयज्यया ऽऽयुष्मान्. यज्ञेन प्रतिष्ठां गमेयमित्याहायुरेवात्मन् धत्ते प्रति यज्ञेन तिष्ठति ॥ 45 प्रतिष्ठा-महृदस्तु-विद्युतं-वसन्तं-तेनैवे-न्द्रस्या-ष्टात्रिण्शच्च) (A11) TS 1.6.12.1 इन्द्रं वो विश्वतस्परि हवामहे जनेभ्यः । अस्माकमस्तु केवलः ॥ इन्द्रं नरो नेमधिता हवन्ते यत्पार्या युनजते धियस्ताः । इन्द्रियाणि शतक्रतो या ते जनेषु पञ्चसु । इन्द्र तानि त आ वृणे ॥ अनु ते दायि मह इन्द्रियाय सत्रा ते विश्वमनु वृत्रहत्ये । अनु – [ ] 46 TS 1.6.12.2 क्षत्रमनु सहो यजत्रेन्द्र देवेभिरनु ते नृषद्ये ॥ आयस्मिन् थ्सप्त वासवा स्तिष्ठन्ति स्वारुहो यथा । न्नः । । । ऋषिर्. ह दीर्घश्रुत्तम इन्द्रस्य घर्मो अतिथिः ॥

```
आमासु पक्वमैरय आ सूर्य ् रोहयो दिवि ।
घमं न सामन् तपता सुवृक्तिभिर्जुष्टं गिर्वणसे गिरः॥
इन्द्रमिद् गाथिनो बृहदिन्द्र-मर्केभि-रर्किणः । इन्द्रं वाणीरनूषत ॥
गायन्ति त्वा गायत्रिणो – [ ] 47
TS 1.6.12.3
्।
ऽर्चन्त्यर्क–मर्किणः ।
ब्रह्माणस्त्वा शतक्रतवुद् व ्श-मिव येमिरे ॥
अंशिमुचे प्र भरेमा मनीषा-मोषिष्ठदाव्.न्ने सुमितं गृणानाः ।
इदमिन्द्र प्रति हव्यं गृभाय सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः ॥
। । । । । । विवेष यन्मा धिषणा जजान स्तवै पुरा पार्यादिन्द्र-महः।
अंश्हर्सो यत्र पीपरद्-यथा नो नावेव यान्तमुभये हवन्ते ॥
प्रसम्राजं प्रथम-मद्ध्वराणा - [ ] 48
TS 1.6.12.4

।

–म्होमुचं वृषभं युज्ञियानां।
। । । । । । । अपां नपातमश्चिना हयन्त-मस्मिन् नर इन्द्रियं धत्तमोजः ॥
वि न इन्द्र मृधो जिह नीचा यच्छ पृतन्यतः।
```

```
अधस्पदं तमीं कृधि यो अस्मा ् अभिदासति ॥
इन्द्र क्षत्रमभि वाममोजो ऽजायथा वृषभ चर्.षणीनां।
अपानुदो जन-मित्रयन्त-मुरुं देवेभ्यो अकृणो-रु लोकं ॥
मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः परावत – [ ] 49
TS 1.6.12.5
आ जगामा परस्याः।
सृक्षण् सण्शाय पविमिन्द्र तिग्मं वि शत्रून् ताढि विमृधो नुदस्व ॥
वि शत्रून्. वि मृधो नुद विवृत्रस्य हनू रुज ।
वि मन्युमिन्द्र भामितो ऽमित्रस्याभिदासतः ॥
त्रातार-मिन्द्र-मवितार-मिन्द्र एं हवेहवे सुहव एं शूरमिन्द्रं।
हुवे नु शक्रं पुरुहूतमिन्द्र अस्वस्ति नो मघवा धात्विन्द्रः॥
मा ते अस्या ् - [ ] 50
TS 1.6.12.6
संहसावन् परिष्टावघायं भूम हरिवः परादै।
त्रायस्व नो ऽवृकेभि-र्वरूथैस्तव प्रियासः सूरिषु स्याम ॥
```

प्रथमकाण्डे - षष्ठः प्रश्नः - (TS-1.6)

अनवस्ते रथमश्चाय तक्षन् -त्वष्टा वज्रं पुरुहूत द्युमन्तं ।

ब्रह्माण इन्द्रं महयन्तो अर्कैरवर्द्धयन्नहये हन्तवा उ॥

वृष्णे यत् ते वृषणो अर्कमर्चानिन्द्र ग्रावाणो अदितिः सजोषाः ।

अनश्चासो ये पवयो ऽरथा इन्द्रेषिता अभ्यवर्तन्त दस्यून् ॥ 51

(वृत्रहत्येऽनु -गायित्रणो -ऽद्ध्वराणां -परावतो -ऽस्या
मष्टाचत्वारि ्शच्च) (A12)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
(सन्त्वा – बर्.हिषोऽहं – ँयथा वा – एवं ँ विद्या – ञ्छ्रौषट्थ् – साहसाव –

।
नेकपञ्चारात्।)

First and Last Padam of Sixth Prasnam:। (सन्त्वा सिञ्चामि – दस्यून् ।)

। ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे

षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

_____

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1.7 <u>प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रञ्नः याजमान-ब्राह्मणं</u> TS 1.7.1.1

TS 1.7.1.2

यजते उप्यन्यं यजमानं दुहे सा में सत्या उऽशीरस्य यज्ञस्य मूयादित्याहैष वै यज्ञस्य दोहस्तेनैवैनं दुहे प्रता वै गौर्दुहे प्रतेडा यजमानाय दुह एते वा इडायै स्तना इडोपहूतेति वायुर्वथ्सो यर्.हि होतेडामुपह्रयेत तर्.हि यजमानो होतारमीक्षमाणो वायुं मनसाद्ध्यायेन् – [] 2

TS 1.7.1.3

मात्रे वथ्स-मुपावसृजित सर्वण वै यज्ञेन देवाः सुवर्गं लोकमायन्
पाकयज्ञेन मनुरश्राम्यथ्सेडा मनुमुपावर्तत तां देवासुरा व्यह्वयन्त
पाकयज्ञेन पराचीमसुराः सा देवानुपावर्तत प्रावो वै तद्
प्रतीचीं देवाः पराचीमसुराः सा देवानुपावर्तत प्रावो वै तद्
देवानवृणत प्रावो ऽसुरानजहुर्यं कामयेताप्राः स्यादिति पराचीं
तस्येडामुप ह्रयेताप्रारेव भवति यं – [] 3

TS 1.7.1.4

कामयेत पशुमान्थ् स्यादिति प्रतीचीं तस्येडा-मुप ह्रयेत पशुमानेव भवति ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वा इडामुप ह्रयेत य इडामुप- ह्रयात्मान-मिडायामुपह्रयेतेति सा नः प्रिया मुपह्रयति—र्मघोनीत्याहेडा-मेवोपह्रयाऽऽत्मान-मिडायामुपह्रयते वयस्तिमव वा एतद्यज्ञस्य यदिडा सामि प्राञ्जन्ति – [] 4

TS 1.7.1.5

सामि मार्जयन्त एतत् प्रति वा असुराणां यज्ञो व्यच्छिद्यत । । । । ब्रह्मणा देवाः समद्धु र्बृहस्पति-स्तनुतामिमं न इत्याह । । । । ब्रह्म वै देवानां बृहस्पति र्ब्रह्मणैव यज्ञ ए सं द्धाति विच्छिन्नं यूज्र समिमं देधात्वित्याह सन्तत्यै विश्वे देवा इह मादयन्तामित्याह सन्तत्यैव यज्ञं देवेभ्यो ऽनु दिशति यां वै – [] 5

<u>TS 1.7.1.6</u>

यज्ञे दक्षिणां ददाति तामस्य प्रावो उनु सं क्रांमिन्त स एष ईजानो उप्रशुर्भावुको यजमानेन खलु वै तत्कार्य-मित्याहुर्यथा देवत्रा दत्तं कुर्वीतात्मन् प्रशून् रमयेतेति ब्रद्ध्न पिन्वस्वेत्याह यज्ञो वै ब्रद्ध्नो यज्ञमेव तन्महयत्यथो देवत्रैव दत्तं कुरुत आत्मन् प्रशून् रमयते ददतो मे () मा क्षायीत्याहाक्षिति-मेवोपैति कुर्वतो मे मोप दस्दित्याह भूमानमेवोपैति ॥ 6

(विद्वान्-ध्यायेद्-भवति यं-प्राञ्जन्ति-यां वैनम्-- । । - - - - प्राञ्जन्ति यां वैनम्-एकान्नविज्ञतिश्च)(A1)

TS 1.7.2.1

 पितृनिति छिनति सा न छिनती(३) इति छिनतीति होवाच शरीरं वा - । अस्यै तदुपाह्वथा इति होवाच गौर्वा – [] 7

TS 1.7.2.2

अस्यै शरीरं गां वाव तौ तत् पर्यवदतां या यज्ञे दीयते सा प्राणेन देवान् दाधार यया मनुष्या जीवन्ति सा व्यानेन मनुष्यान्. यां पितृभ्यो घ्नन्ति सा ऽपानेन पितृन्. य एवं वेद पशुमान् भवत्यथ वै तामुपाह्व इति होवाच् या प्रजाः प्रभवन्तीः प्रत्याभवतीत्यन्नं वा अस्यै तदु – [] 8

TS 1.7.2.3

पाह्नथा इति होवाचौषधयो वा अस्या अन्नमोषधयो वै प्रजाः

प्रभवन्तीः प्रत्या भवन्ति य एवं वैदान्नादो भवत्यथ वै तामुपाह्न इति
होवाच या प्रजाः पराभवन्ती-रनुगृह्णाति प्रत्याभवन्ती गृह्णातीति प्रतिष्ठां

वा अस्यै तदुपाह्नथा इति होवाचेयं वा अस्यै प्रतिष्ठे- [] 9

TS 1.7.2.4

यं वै प्रजाः पराभवन्तीरनु गृह्णाति प्रत्याभवन्तीर्गृह्णाति य एवं वैद प्रत्येव तिष्ठत्यथ वै तामुपाह्व इति होवाच् यस्यै

निक्रमणे घृतं प्रजाः सञ्जीवन्तीः पिबन्तीति छिनति सा न छिनती(3) इति न छिनतीति होवाच प्रतु जनयतीत्येष वा इडामुपाह्वथा इति () होवाच वृष्टिर्वा इडा वृष्ट्यै वै निक्रमणे घृतं प्रजाः सञ्जीवन्तीः पिबन्ति य एवं वैद प्रैव जायते उन्नादो भवति ॥ **10**

। । । । । । । । (गौर्वा-अस्यै-तत्-प्रतिष्ठा-ऽह्वथा-इति-विप्शतिश्च) (A2) TS 1.7.3.1

परोक्षं वा अन्ये देवा इज्यन्ते प्रत्यक्षमन्ये यद्यजते य एव देवाः परोक्षमिज्यन्ते तानेव तद्यजितयदन्वाहार्य-माहरत्येते वै देवाः प्रत्यक्षं ँयद् ब्राह्मणास्तानेव तेन प्रीणात्यथो दक्षिणैवास्यैषा ऽथो यज्ञस्यैव छिद्रमपि दधाति यद्-वै यज्ञस्य क्रूरं यद्-विलिष्टं तदन्वाहार्येणा- [ ] 11

TS 1.7.3.2 । । । ऽन्वाहरित तदन्वाहार्यस्या—न्वाहार्यत्वं देवदूता वा एते यदृत्विजो यदन्वाहार्य-माहरति देवदूतानेव प्रीणातिप्रजापतिर्देवेभ्यो यज्ञान् व्यादिशृथ् स रिरिचानो ऽमन्यत स एतमन्वाहार्य-मभक्त-मपश्यत् तमात्मन्नधत्त स वा एष प्राजापत्यो यदन्वाहार्यो यस्यैवं

ा । । । । ।
विदुषो उन्वाहार्य आह्रियते साक्षादेव प्रजापतिमृद्ध्नोत्य। । । ।
परिमितोनिरुप्यो उपरिमितः प्रजापतिः प्रजापते- [] 12

TS 1.7.3.3

राप्त्यै देवा वै यद्यज्ञे ऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा एतं

प्राजापत्य-मन्वाहार्य-मपञ्चन् तमन्वाहरन्त ततो देवा अभवन्

परा ऽसुरा यस्यैवं विदुषो उन्वाहार्य आह्रियते भवत्यात्मना परा ऽस्य
भातृव्यो भवति यज्ञेन वा इष्टी पक्वेन पूर्ती यस्यैवं विदुषो उन्वाहार्य
आह्रियते स त्वेवेष्टापूर्ती प्रजापतेर्भागो ऽसी- [] 13

TS 1.7.3.4

त्याह प्रजापितमेव भागधेयेन समर्द्धयत्यूर्जस्वान् पयस्वानित्याहोर्ज-मेवास्मिन् पयो दधाति प्राणापानौ मे पाहि समानव्यानौ मे पाहीत्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते ऽक्षितो उस्यक्षित्यै त्वा मा मे क्षेष्ठा अमुत्रामुष्मिन् लोक इत्याह क्षीयते वा अमुष्मिन् लोके ऽन्न-मितःप्रदान् इ्यमुष्मिन् लोके () प्रजा उपजीवन्ति यदेव- मभिमृश्चात्यक्षिति-मेवैनद्गमयति नास्यामुष्मिन् ँलोके उन्नं क्षीयते ॥ 14 (अन्वाहार्येण-प्रजापते-रसि-ह्यमुष्मिन् ँलोके-पञ्चदश च)*(A3)* TS 1.7.4.1 ——— । ॥ ॥ । बर्.हिषो ऽहं देवयज्यया प्रजावान् भूयासमित्याह बर्.हिषा वै प्रजापतिः प्रजा असृजत तेनैव प्रजाः सृजते नराश्र 🗸 सस्याहं देवयज्यया पशुमान् भूयासमित्याह नराश्र सेन वै प्रजापतिः पशूनसृजत तेनैव पशून्थ् सृजते उग्नेः स्विष्टकृतो ऽहं देवयज्यया ऽऽयुष्मान्. यज्ञेन प्रतिष्ठां गमेयमित्याहाऽऽयुरेवात्मन् धत्ते प्रति यज्ञेन तिष्ठति दर्.शपूर्णमासयोर् – [ ] 15 **TS 1.7.4.2** वै देवा उज्जिति-मनूदजयन् दर्.शपूर्णमासाभ्या-मसुरानपा-नुदन्ताग्ने-रहमुज्जिति-मनुज्जेष-मित्याह दर्.शपूर्णमासयोरेव देवतानां यजमान उज्जितिमनू ज्जयित दर्. शपूर्णमासाभ्यां भ्रातृ व्यानप नुदते वाजवतीभ्यां व्यूहत्यन्नं वै वाजो उन्नमेवाव रुन्धे द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यैयो वै यज्ञस्य द्वौ दोहौ विद्वान्. यजत उभयत – [] 16

TS 1.7.4.3

एव यज्ञं दुहे पुरस्ताच्चोपरिष्टाच्चैष वा अन्यो यज्ञस्य दोह इडायामन्यो यर्हि होता यजमानस्य नाम गृह्णीयात् तर्हि ब्रूयादेमा । अग्मन्नािशषो दोहकामा इति स्थ्रस्तुता एव देवता दुहे ऽथो उभयत एव यज्ञं दुहे पुरस्ता-च्योपरिष्टा-च्यरोहितेन त्वा अग्निर्देवतां गमयत्वित्याहैते वै देवाश्चा – [] 17

TS 1.7.4.4

यजमानः प्रस्तरो यदेतैः प्रस्तरं प्रहरित देवाश्चरेव यजमान ् सुवर्गं लोकं गमयित वि ते मुञ्चामि रञ्चा वि रञ्मीनित्याहैष वा अग्नेर्विमोकस्ते—नैवैनं वि मुञ्चितिविष्णोः श्राँयोरहं देवयज्यया यज्ञेन प्रतिष्ठां गमेयमित्याहयज्ञो वै विष्णुर्यज्ञ एवान्ततः प्रतितिष्ठति सोमस्याहं देवयज्यया सुरेता — [] 18

TS 1.7.4.5

(द्र्ञापूर्णमासयो – रुभयतो – देवाश्वाः – सुरेताः – प्रजापतिर्मिथुनेना – । प्नोत्य – ष्टौ च) (A4)

TS 1.7.5.1

जायते य एवं वैद ॥ 20

धुवां वै रिच्यमानां यज्ञो उनु रिच्यते यज्ञं यजमानो यजमानं प्रजा
धुवामाप्यायमानां यज्ञो उन्वा प्यायते यज्ञं यजमानो यजमानं प्रजा
आ प्यायतां धुवा घृतेनेत्याह धुवामेवाऽऽ प्याययति—तामाप्यायमानां

यज्ञो उन्वा प्यायते यज्ञं यजमानो यजमानं प्रजाः प्रजापतेर्विभान्नाम लोकस्तस्मि एस्त्वा दधामि सह यजमानेनेत्या – [ ] 21 TS 1.7.5.2 हायं वै प्रजापते र्विभान्नाम लोकस्तस्मिन्नेवैनं दधाति सह यजमानेन रिच्यत इव वा एतद्यद्यजतेयद्यजमानभागं प्राञ्जात्यात्मानमेव प्रीणात्येतावान्. वै यज्ञो यावान्. यजमानभागो यज्ञो यजमानो यद्यजमानभागं प्राञ्ञाति यज्ञ एव यज्ञं प्रति ष्ठापयत्येतद्-वै सूयवंस 🗸 सोदंकं यद् बर्.हिश्चाऽऽपश्चैतद् – [ ] 22 TS 1.7.5.3 यजमानस्याऽऽयतनं यद्–वेदिर्यत् पूर्णपात्र–मन्तर्वेदि निनयति स्व एवाऽऽयतने सूयवंस एं सोदंकं कुरुते सदिस सन्में भूया इत्याहाऽऽपो वै यज्ञ आपो ऽमृतं यज्ञमेवामृत-मात्मन् धत्ते सर्वाणि वै भूतानि व्रत-मुपयन्त-मनूपयन्ति प्राच्यां दिशि देवा ऋत्विजो मार्जयन्तामित्याहैष वै दर्.शपूर्णमासयो-रवभृथो - [ ] 23 TS 1.7.5.4 यान्येवैनं भूतानि व्रतमुपयन्त-मनूपयन्ति तैरेव सहावभृथमवैति विष्णुमुखा वै देवा इछन्दोभिरिमान् ँलोका-ननपजय्यमभ्यजयन्.

यद्-विष्णुक्रमान् क्रमते विष्णुरेव भूत्वा यजमान रछन्दोभिरिमान्-ँलोका-ननपजय्यमभि जयति विष्णोः क्रमो ऽस्यभिमातिहेत्याह गायत्री वै पृथिवी त्रैष्टुभमन्तरिक्षं जागतीद्यौरानुष्टुभीर्दिश रछन्दोभिरेवेमान्-ँलोकान्. यथापूर्वमभि जयति ॥ 24 (यजमानेनेति–चै तद–वभृथो–दिशः–सप्त च) (A5) TS 1.7.6.1 अगन्म सुवः सुवरगन्मेत्याह सुवर्गमेव लोकमेतिसन्दृशस्ते मा छिथ्सि यत्ते तपस्तस्मै ते मा ऽऽ वृक्षीत्याहयथा-यजुरेवैतथ् सुभूरिस श्रेष्ठो रञ्मीनामायुर्द्धा अस्यायुर्मे धेहीत्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते प्रवा एषो ऽस्मान्ँ लोकाच्च्यवते यो – [] 25 TS 1.7.6.2 विष्णुक्रमान् क्रमते सुवर्गाय हि लोकाय विष्णुक्रमाः क्रम्यन्ते ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वै विष्णुक्रमान् क्रमेत य इमान् ँलोकान् भातृव्यस्य संविद्य पुनिरमं लोकं प्रत्यवरोहेदित्येष वा अस्य लोकस्य प्रत्यवरोहो यदाहेदमहममुं भ्रातृव्यमाभ्यो दिग्भ्यो ऽस्यै दिव इतीमानेव

लोकान् भ्रातृव्यस्य सँविद्य पुनरिमं ँलोकं प्रत्यवरोहति सं – [ ] 26

TS 1.7.6.3

TS 1.7.6.4

मेवैतामा शास्ते समिद्धो अग्ने मे दीदिहि समेद्धा ते अग्ने
दीद्यासमित्याह यथायज् – रेवैतद् – वसुमान्. यज्ञो वसीयान् –
भूयास – मित्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते बहु वै गार्.हपत्यस्यान्ते
मिश्रमिव चर्यत आग्निपावमानीभ्यां गार्.हपत्यमुप तिष्ठते पुनात्येवाग्निं
पुनीत आत्मानं द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्या अग्ने गृहपत इत्याह – [] 28

TS 1.7.6.5

 ब्रह्मवर्चसी पुत्रो जायते तामाशिषमा शासे ऽमुष्मै ज्योतिष्मतीमिति । ब्रूयाद्यस्य पुत्रो – [ ] 29

TS 1.7.6.6

जातः स्यातेज एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं दथाति यो वै यज्ञं प्रयुज्य न विमुञ्चत्यप्रतिष्ठानो वै स भवति कस्त्वा युनिक स त्वा वि । । । । । । । । । । । । । मुञ्चत्वित्याह प्रजापतिर्वे कः प्रजापतिनैवैनं युनिक प्रजापतिना । वि मुञ्चिति प्रतिष्ठित्या ईश्वरं वै व्रतमिवसृष्टं प्रदहो ऽग्ने व्रतपते । व्रतमचारिषमित्याह व्रतमेव – [] 30

TS 1.7.6.7

```
(यः-स-मासिषं-गृहपत-इत्याहा-मुष्मै ज्योतिष्मतीमितिं ब्रूयाद्-
यस्य पुत्रो-व्रतमेव-खलु-वै-चतुर्वि एशतिश्च) (A6)
TS 1.7.7.1
देव सिवतः प्र सुव यज्ञं प्र सुव यज्ञपितं भगाय दिव्यो गन्धर्वः ।
केतपूः केतं नः पुनातु वाचस्पति र्वाचमद्य स्वदाति नः ॥
इन्द्रस्य वज्रो ऽसि वार्त्रघनस्त्वया ऽयं वृत्रं वद्ध्यात् ॥
वाजस्य नु प्रसवे मातरं महीमदितिं नाम वचसा करामहे ।
यस्यामिदं विश्वं भुवन-माविवेश तस्यां नो देवः सविता
धर्म साविषत् ॥
अफ्स्व - [ ] 32
TS 1.7.7.2
न्तरमृतमफ्सु भेषजमपामुत प्रशस्तिष्वश्वा भवथ वाजिनः॥
वायुर्वी त्वा मनुर्वा त्वा गन्धर्वाः सप्तवि ए्रातिः ।
ते अग्रे अश्वमायुञ्जन्ते अस्मिञ्जवमा उद्धुः ॥
```

अपां नपादाशुहेमन्. य ऊर्मिः ककुद्मान् प्रतूर्ति र्वाजसातमस्तेनायं ँवाज[्] सेत्॥ विष्णोः क्रमो ऽसि विष्णोः क्रान्तमसि विष्णो र्विक्रान्तमस्यङ्कौ न्यङ्का () विभितो रथं यौ ध्वान्तं वाताग्रमनु सञ्चरन्तौ दूरेहेति-रिन्द्रियावान् पतत्री ते नो ऽग्नयः पप्रयः पारयन्तु ॥ 33 (अफ्सु-न्यङ्कौ-पञ्चदश च) *(A7)* TS 1.7.8.1 देवस्याह एं सवितुः प्रसवे बृहस्पतिना वाजजिता वाजं जेषं देवस्याहण् सवितुः प्रसवे बृहस्पतिना वाजजिता वर्.षिष्ठं नाकण् रुहेयमिन्द्राय वाचं वदतेन्द्रं वाजं जापयतेन्द्रो वाजमजयित्॥ । । । अश्वाजिन वाजिन वाजेषु वाजिनीवत्यश्वान् थ्समथ्स् वाजय ॥ अर्वा ऽसि सप्तिरसि वाज्यसि वाजिनो वाजं धावत मरुतां प्रसवे जयत वियोजना मिमीद्ध्वमद्ध्वनः स्कभ्नीत – [ ] 34 TS 1.7.8.2 काष्ठां गच्छत वाजेवाजे ऽवत वाजिनो नो धनेषु विप्रा अमृता ऋतज्ञाः ॥

```
अस्य मद्ध्वः पिबत मादयद्ध्वं तृप्ता यात पथिभि र्देवयानैः ॥
ते नो अर्वन्तो हवनश्रुतो हवं विश्वे शृण्वन्त् वाजिनः ॥
मितद्रवः सहस्रसा मेधसाता सनिष्यवः।
महो ये रल्ं समिथेषु जिभिरे शाली भवन्तु वाजिनो हवेषु ॥
देवताता मितद्रवः स्वर्काः ।
जंभयन्तो ऽहिं वृंक ए रक्षा एसि सनेम्यस्मद् युयव – [] 35
TS 1.7.8.3
न्नमीवाः ॥
एष स्य वाजी क्षिपणिं तुरण्यति ग्रीवायां बद्धो अपिकक्ष आसनि ।
कतुं दिधका अनु सन्तवीत्वत् पथामङ्का ७स्यन्वापनीफणत् ॥
ा ।
उत स्मास्य द्रवत-स्तुरण्यतः पर्णं न वे-रनु वाति प्रगर्छिनः ।
इयेनस्येव ध्रजतो अङ्कसं परि दधिक्राव्.णणः सहोर्जा तरित्रतः ॥
आ मा वाजस्य प्रसवो जगम्यादा द्यावापृथिवी विश्वशंभू ।
आ मा गन्तां पितरा - [ ] 36
```

TS 1.7.8.4

मातरा चाऽऽ मा सोमो अमृतत्वाय गम्यात् ॥
वाजिनो वाजितो वाज्यं सिष्यन्तो वाजं जेष्यन्तो बृहस्पते
भागमव जिघ्रत वाजिनो वाजितो वाज्यं ससृवाय्सो वाजं
जिगिवाय्सो बृहस्पतेर्भागे नि मृह्विमियं वः सा सत्या
सन्धा ऽभूद् यामिन्द्रेण समधद्ध्वमजीजिपत वनस्पतय इन्द्रं वाजं
विमुच्यद्ध्वं ॥ 37

(स्कभनीत-युयवन्-पितग्-द्विचत्वारिण्शच्च) (A8)

TS 1.7.9.1

क्षत्रस्योल्बमिस क्षत्रस्य योनिरिस जाय एहि सुवो रोहाव रोहाव हि सुवरहं नावुभयोः सुवो रोक्ष्यामि वाजश्च प्रस्तवश्चापिजश्च क्रतुश्च सुवश्च मूर्द्धा च व्यिञ्जश्चाऽऽन्त्यायन श्चान्त्यश्च भौवनश्च भुवनश्चाधिपतिश्च। अयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतामपानो – [ ] 38

TS 1.7.9.2 यज्ञेन कल्पतां व्यानो यज्ञेन कल्पतां चक्ष्र्यज्ञेन कल्पता 🛩 श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां मनो यज्ञेन कल्पतां वाग्यज्ञेन कल्पता-मात्मा यज्ञेन कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पता ए सुवर्देवा ए अगन्मामृता अभूम प्रजापतेः प्रजा अभूमसमहं प्रजया सं मया प्रजा समह रायस्पोषेण सं मया रायस्पोषो उन्नाय त्वा उन्नाद्याय त्वा वाजाय () त्वा वाजजित्यायै त्वा ऽमृतमिस पुष्टिरिस प्रजननमिस ॥ 39 (अपानो-वाजाय-नव च) (४९) TS 1.7.10.1 वाजस्येमं प्रसवः सुषुवे अग्रे सोम ए राजानमोषधीष्वपस् । ता अस्मभ्यं मधुमतीर्भवन्तु वय्ं राष्ट्रे जाग्रियाम पुरोहिताः॥ वाजस्येदं प्रसव आ बभूवेमा च विश्वा भुवनानि सर्वतः । स विराजं पर्येति प्रजानन् प्रजां पुष्टिं वर्द्धयमानो असमे ॥ वाजस्येमां प्रसवः शिश्रिये दिवमिमा च विश्वा भुवनानि सम्राट् । अदिथ्सन्तं दापयतु प्रजानन् रियं – [ ] 40

```
TS 1.7.10.2
च नः सर्ववीरां नि यच्छत् ॥
अग्ने अच्छा वदेह नः प्रति नः सुमना भव।
प्र णो यच्छ भुवस्पते धनदा असि नस्त्वं ॥
प्र णो यच्छत्वर्यमा प्र भगः प्र बृहस्पतिः ।
प्र देवाः प्रोत सूनृता प्र वाग्देवी ददातु नः ॥
अर्यमणम् बृहस्पतिमिन्द्रं दानाय चोदय ।
वाचं विष्णु एं सरस्वती एसवितारं - [] 41
TS 1.7.10.3
च वाजिनं ॥
सोम एं राजानं वरुणमग्नि-मन्वारभामहे ।
आदित्यान्. विष्णु 💛 सूर्यं ब्रह्माणं च बृहस्पतिं ॥
देवस्य त्वा सिवतुः प्रसवे ऽश्विनो र्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्या ए
सरस्वत्यै वाचो यन्तु र्यन्त्रेणाग्नेस्त्वा साम्राज्येनाभि षिञ्चामीन्द्रस्य
बृहस्पतेस्त्वा साम्राज्येनाभि षिञ्चामि ॥ 42
।
(रियण्-सिवतारण्-षट्त्रिण्शच्च)(A10)
```

TS 1.7.11.1 अग्निरेकाक्षरेण वाचमुदजयदश्विनौ द्व्यक्षरेण प्राणापानावुदजयतां विष्णुस्त्र्यक्षरेण त्रीन् लोकानुदजयथ् सोमश्चतुरक्षरेण चतुष्पदः पशूनुदजयत् पूषा पञ्चाक्षरेण पङ्क्तिमुदजयद् धाता षडक्षरेण षड्-ऋतूनुदंजयन् मरुतः सप्ताक्षरेण सप्तपंदा ए शक्वरीमुदंजयन् बृहस्पतिरष्टाक्षरेण गायत्रीमुदजयन् मित्रो नवाक्षरेण त्रिवृत ७ स्तोममुदजयद् – [ ] 43 TS 1.7.11.2 वरुणो दशाक्षरेण विराज-मुदजयदिन्द्र एकादशाक्षरेण त्रिष्टुभ-मुदजयद् विश्वे देवा द्वादशाक्षरेण जगतीमुदजयन् वसंवस्त्रयोदशाक्षरेण त्रयोदश स्तोममुदजयन् रुद्राश्चतुर्दशाक्षरेण चतुर्दश स्तोममुदजयन्नादित्याः पञ्चदशाक्षरेण पञ्चदश स्तोममुदजयन्नदितिः षोडंशाक्षरेण षोडश् स्तोममुदजयत् प्रजापतिः सप्तदशाक्षरेण सप्तदश् स्तोममुदजयत् ॥ 44 (त्रिवृत ७ स्तोममुदजयथ् -षट्चत्वारि एशच्च) (A11)

```
TS 1.7.12.1
उपयामगृहीतो ऽसि नृषदं त्वा दृषदं भुवनसदिमन्द्राय
जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वोपयामगृहीतो ऽस्यफ्सुषदं
त्वा घृतसदं व्योमसदिमन्द्राय जुष्टं गृह्णाम्येष ते
योनिरिन्द्राय त्वोपयामगृहीतो ऽसि पृथिविषदं त्वा ऽन्तरिक्षसदं
नाकसदमिन्द्राय जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा ॥
ये ग्रहाः पञ्चजनीना येषां तिस्रः परमजाः ।
दैव्यः कोशः - [] 45
TS 1.7.12.2
समुब्जितः।
तेषां विशिष्रियाणा-मिषमूर्ज ए समग्रभीमेष ते योनिरिन्द्राय त्वा ॥
अपाण् रसमुद्वयसण् सूर्यरिंगण् समाभृतं ।
अपार् रसस्य यो रसस्तं वो गृह्णाम्युत्तममेष ते योनिरिन्द्राय त्वा ॥
अया विष्ठा जनयन् कर्वराणि स हि घृणिरुरुर्वराय गातुः ।
स प्रत्युदैद् धरुणो मद्ध्वो अग्रं स्वायां यत् तनुवां () तनूमैरयत ।
```

```
उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिः
प्रजापतये त्वा ॥ 46
(कोश-स्तनुवां-त्रयोदश च)(A12)
TS 1.7.13.1
अन्वह मासा अन्विद्-वनान्यन्वोषधीरनु पर्वतासः ।
अन्विन्द्र 💇 रोदसी वावशाने अन्वापो अजिहत जायमानं ॥
अनु ते दायि मह इन्द्रियाय सन्ना ते विश्वमनु वृत्रहत्ये ।
अनु क्षत्रमनु सहो यजत्रेन्द्र देवेभिरनु ते नृषद्ये ॥
इन्द्राणीमासु नारिषु सुपत्नी-महमश्रवं।
न ह्यस्या अपरं चन जरसा - [ ] 47
TS 1.7.13.2
मरते पतिः ॥
नाहमिन्द्राणि रारण सख्युर्वृषाकपेर्. ऋते ।
यस्येदमप्य 🗸 हिवः प्रियं देवेषु गच्छिति ॥
यो जात एव प्रथमो मनस्वान् देवो देवान् क्रतुना पर्यभूषत्।
यस्य शुष्माद्-रोदसी अभ्यसेतां नृम्णस्य महा स जनास इन्द्रः ॥
```

```
प्रथमकाण्डे - सप्तमः प्रश्नः - (TS-1.7)
```

आ ते मह इन्द्रोत्युग्र समन्यवो यथ् समरन्त सेनाः। पताति दिद्युन्नर्यस्य बाहुवोर्मा ते - [ ] 48 TS 1.7.13.3 मनों विष्वद्रियग् वि चारीत् ॥ मा नो मर्द्धीरा भरा दिख्ड तन्नः प्र दाशुषे दातवे भूरि यत् ते । नव्ये देष्णे शस्ते अस्मिन् त उक्थे प्र ब्रवाम वयमिन्द्र स्तुवन्तः ॥ आ तू भर माकिरेतत् परि ष्ठाद्-विद्या हि त्वा वसुपतिं वसूनां। इन्द्र यत् ते माहिनं दन्नमस्त्यस्मभ्यं तब्द्वर्यश्च - [ ] 49 TS 1.7.13.4 प्र यन्धि ॥ प्रदातार एं हवामह इन्द्रमा हविषा वयं। उभा हि हस्ता वसुना पृणस्वाऽऽ प्र यच्छ दक्षिणादोत सव्यात् ॥ प्रदाता वजी वृषभस्तुराषाट्छुष्मी राजा वृत्रहा सोम्पावा । अस्मिन्. यज्ञे बर्.हिष्या निषद्यार्था भव यजमानाय शं योः ॥ इन्द्रः सुत्रामा स्ववा ए अवोभिः सुमृडीको भवतु विश्ववेदाः । बाधतां द्वेषो अभयं कृणोतु सुवीर्यस्य - [] 50

TS 1.7.13.5

```
पतयः स्याम ॥
तस्य वय एं सुमतौ यज्ञियस्यापि भद्रे सौमनसे स्याम ।
स सुत्रामा स्ववाण् इन्द्रो अस्मे आराच्चिद्द्वेषः सनुतर्युयोतु ॥
रेवतीर्नः सधमाद इन्द्रे सन्तु तुविवाजाः ।
क्षुमन्तो याभिर्मदेम ॥
प्रो ष्वस्मै पुरोरथमिन्द्राय शूषमर्चत ।
अभीके चिदु लोककृथ् सङ्गे समथ्सु वृत्रहा ।
। ॥
अस्माकं बोधि चोदिता नभन्ता-मन्यकेषां ।
ज्याका अधि ( ) धन्वसु ॥ 51
(जरसा-मा ते-हर्यश्व-सुवीर्यस्या-द्ध्ये-कं च ) (A13)
```

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 13 Anuvaakams :
(पाक्रयज्ञ ्—स्श्रवा:—परोक्षं—बर्.हिषोऽहं—ध्रुवा—मगन्मेत्याह —

(पाक्रयज्ञ ्—स्श्रवा:—परोक्षं—बर्.हिषोऽहं—ध्रुवा—मगन्मेत्याह —

ा

देव सवित—र्देवस्याहं—क्ष्रत्रस्योल्बं—वाजस्येम—मग्निरेकाक्षरेणो—

।

पयामगृहीतोऽ—स्यन्वह मासा—स्त्रयोदश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
(पाकयज्ञं-परोक्षं-ध्रुवां-ँवि सृजते-च नः सर्ववीरां
।

पतयः स्या-मैकपञ्चाशत्)

First and Last Padam of Seventh Prasnam :
(पाकयज्ञं-धन्वसु।)

। ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे

सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥

_____

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1.8 <u>प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रञ्नः राजसूयः</u>

हिविष्मत्यसि मुञ्चेम-मण्हसः स्वाहा नमो य इदं चकारा ऽऽदित्यं

चुरुं निर्वपति वरो दक्षिणा ऽऽग्नावैष्णव-मेकादशकपालं

ँवामनो वही दक्षिणा ऽग्नीषोमीय – [ ] 1

TS 1.8.1.2

 चरुं वासो दक्षिणा सरस्वत्यै चरु सरस्वते चरुं मिथुनौ गावौ दक्षिणा ॥ 2 (अग्नीषोमीयं-चतुस्त्रिण्शच्च) A1) TS 1.8.2.1 आग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति सौम्यं चरुण् सावित्रं-द्वादशकपालण् सारस्वतं चरुं पौष्णं चरुं मारुत ए सप्तकपालं वैश्वदेवी-मामिक्षां । । द्यावापृथिव्य-मेककपालं ॥ 3 (आग्नेयर् सौम्यं मारुत-मष्टादश) (A2) TS 1.8.3.1 ऐन्द्राग्न-मेकादशकपालं मारुती-मामिक्षां वारुणी-मामिक्षां कायमेककपालं प्रघास्यान्. हवामहे मरुतो यज्ञवाहसः करंभेण सजोषसः ॥ मो षू ण इन्द्र पृथ्सु देवास्तु स्म ते शुष्मिन्नवया। मही ह्यस्य मीढुषो यव्या। हविष्मतो मरुतो वन्दते गीः॥ यद् ग्रामे यदरण्ये यथ् सभायां यदिन्द्रिये। यच्छूद्रे यदर्य एनश्चकृमा वयं।

यदे () कस्याधि धर्मणि तस्यावयजनमसि स्वाहा ॥ अक्रन् कर्म कर्मकृतः सह वाचा मयोभुवा। देवेभ्यः कर्म कृत्वा उस्तं प्रेत सुदानवः ॥ 4 (वयं ँयद्-विज्ञातिश्च) (A3) TS 1.8.4.1 अग्नये ऽनीकवते पुरोडाश-मष्टाकपालं निर्वपति साक्ण सूर्येणोद्यता मरुद्भ्यः सान्तपनेभ्यो मद्ध्यन्दिने चरुं मरुद्भ्यो गृहमेधिभ्यः सर्वासां दुग्धे सायं चरुं पूर्णा दर्वि परा पत सुपूर्णा पुनरा पत । वस्नेव वि क्रीणावहा इषमूर्ज ् शतक्रतो ॥ देहि मे ददामि ते नि मे धेहि नि ते दधे। निहारमिन्नि में हरा निहारं [ ] 5 TS 1.8.4.2 नि हरामि ते ॥ मरुद्भ्यः क्रीडिभ्यः पुरोडाश्ण् सप्तकपालं निर्वपति साक्रण् सूर्येणोद्यता ऽऽग्नेय-मष्टाकपालं निर्वपति सौम्यं चरु

सावित्रं द्वादेशकपाल एं सारस्वतं चरुं पौष्णं चरुमैन्द्राग्न-मेकादशकपाल-मैन्द्रं चरुं वैश्वकर्मण-मेककपालं ॥ 6 । (हरा निहारं–त्रि*ण्*शच्च) (A4) TS 1.8.5.1 सोमाय पितृमते पुरोडाञा ए षट्कपालं निर्वपति पितृभ्यो बर्.हिषद्भ्यो धानाः पितृभ्यो अग्निष्वात्तेभ्यो अभिवान्यायै दुग्धे मन्थमेतत् ते तत ये च त्वा-मन्वेतत् ते पितामह प्रपितामह ये च त्वामन्वत्र पितरो यथाभागं मन्दद्ध्व ्सुसन्दृशं त्वा वयं मघवन् मन्दिषीमहि । प्र नूनं पूर्णवन्धुरः स्तुतो यासि वशा ए अनु । योजा न्विन्द्र ते हरी ॥ 7 TS 1.8.5.2 अक्षन्नमीमदन्त ह्यव प्रिया अधूषत । अस्तोषत स्वभानवो विप्रा नविष्ठया मती । ्। योजा न्विन्द्र ते हरी॥ अक्षेन् पितरो उमीमदन्त पितरो उतीतृपन्त पितरो उमीमृजन्त पितरः ॥ परेत पितरः सोम्या गम्भीरैः पथिभिः पूर्व्यैः । अथा पितृन्थ् सुविदत्राण् अपीत यमेन ये सधमादं मदन्ति ॥ मनो न्वा हुवामहे नाराञा एसेन स्तोमेन पितृणां च मन्मभिः॥ आ - [] 8 TS 1.8.5.3 . न एतु मनः पुनः क्रत्वे दक्षाय जीवसे । ज्योक् च सूर्यं दृशे ॥ पुनर्नः पितरो मनो ददातु दैव्यो जनः। जीवं वातं सचेमहि॥ यदन्तरिक्षं पृथिवीमुत द्यां यन्मातरं पितरं वा जिहि एसिम। अग्निर्मा तस्मादेनसो गार्.हपत्यः प्र मुञ्चतु दुरिता यानि चकृम करोतु मा-मनेनसं ॥ 9 (हरी-मन्मभिरा-चतुश्चत्वारिङ्शच्च) (A5)

TS 1.8.6.1 प्रतिपूरुषमेककपालान्निर्वपत्येक-मतिरिक्तं यावन्तो गृह्याः स्मस्तेभ्यः कमकरं पशूना ् शर्मासि शर्म यजमानस्य शर्म मे यच्छैक एव रुद्रो न द्वितीयाय तस्थ आखुस्ते रुद्र पशुस्तं जुषस्वैष ते रुद्र भागः सह स्वस्रा ऽम्बिकया तं जुषस्व भेषजं गवे ऽश्वाय पुरुषाय भेषजमथो अस्मभ्यं भेषज् ए सुभेषजं - [ ] 10 TS 1.8.6.2 ँयथा ऽसंति । सुगं मेषाय मेष्या अवांब रुद्र-मदिमहाव देवं त्र्यंबकं। यथा नः श्रेयसः करद्यथा नो वस्यसः करद्यथा नः पशुमतः करद्यथां नो व्यवसाययात् ॥ त्रयंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्द्धनं । उर्वारुकमिव बन्धनान् मृत्यो मुक्षीय मा ऽमृतात् ॥ एष ते रुद्र भागस्तं जुषस्व तेनावसेन परो मूजवतो ऽतीह्य () । वततथन्वा पिनाकहस्तः कृत्तिवासाः ॥ 11 (सुभेषज-मिहि त्रीणि च) (A6)

TS 1.8.7.1

पेन्द्राग्नं द्वादेशकपालं वैश्वदेवं चरुमिन्द्राय शुनासीराय पुरोडाशं द्वादेशकपालं वायव्यं पयः सौर्यमेककपालं द्वादशग्व ए सीरं दक्षिणा उर्ग्नेय – मृष्टाकपालं निर्वपित रौद्रं गाविधुकं चरुमैन्द्रं दिध वारुणं यवमयं चरुं वहिनी धेनुर्दक्षिणा ये देवाः पुरस्सदो ऽग्निनेत्रा दक्षिणसदो यमनेत्राः पश्चाथ्सदः सिवृत्नेत्रा उत्तरसदो वरुणनेत्रा उपरिषदो बृहस्पतिनेत्रा रक्षोहणस्ते नः पान्तु ते नो ऽवन्तु तेभ्यो – [ ] 12

TS 1.8.7.2

नमस्तेभ्यः स्वाहा समूढ्ण रक्षः सन्दंग्ध्ण्रक्षं इदमहण् रक्षो ऽभि
सं दहाम्यग्नये रक्षोघ्ने स्वाहा यमाय सिवित्रे वरुणाय बृहस्पतये

दुवस्वते रक्षोघ्ने स्वाहा प्रष्टिवाही रथो दक्षिणा देवस्य त्वा सिवतुः

प्रस्तवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याण् रक्षसो वधं जुहोमि हतण्

रक्षो ऽविधिष्म रक्षो यहस्ते तहिक्षणा ॥ 13

(तेभ्यः-पञ्चचत्वारिज्ञच्च) (A7)

पात्रे पुरोडाशं द्वादशकपालं निर्वपत्यनुमत्यै चरुण् राकायै चरुण् सिनीवाल्यै चरुं कुह्रै चरुं मिथुनौ गावौ दक्षिणा

ऽऽग्नावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपत्यैन्द्रावैष्णवमेकादशकपालं वामनो वही दक्षिणा ऽग्नीषोमीय-मेकादशकपालं निर्वपतीन्द्रासोमीय-मेकादशकपालं चिर्वपतीन्द्रासोमीय-मेकादशकपालं चर्म चरुं बभुर्दक्षिणा सोमापौष्णं चरुं निर्वपत्यैन्द्रापौष्णं चरुं पौष्णं चरुं श्र्यामो दक्षिणा वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपति हिरण्यं दक्षिणा वारुणं यवमयं चरुमश्चोदक्षिणा । 14 (वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्षे च) (A8)

TS 1.8.9.1

बार्.हस्पत्यं चरुं निर्वपति ब्रह्मणो गृहे शितिपृष्ठो दक्षिणौन्द्र—
मेकादशकपाल ए राजन्यस्य गृह ऋषभो दक्षिणा ऽऽदित्यं चरुं महिष्यै
गृहे धेनुर्दक्षिणानैर्.ऋतं चरुं परिवृक्त्यै गृहे कृष्णानां विहीणां
नखनिर्भिन्नं कृष्णा कूटा दक्षिणा ऽऽग्नेयमष्टाकपाल ए सेनान्यो गृहे
हिरण्यं दक्षिणा वारुणं दशकपाल ए सूतस्य गृहे महानिरष्टो दक्षिणा

मारुत एं सप्तकपालं ग्रामण्यो गृहे पृठ्ठिजर्दक्षिणा — — — सावित्रं द्वादशकपालं — [ ] 15

TS 1.8.9.2

क्षतुर्गृह उपद्ध्वस्तो दक्षिणा ऽऽश्विनं द्विकपाल ए सङ्ग्रहीतुर्गृहे सवात्यौ दक्षिणा पौष्णं चरुं भागदुघस्य गृहे श्यामो दक्षिणा गौदुं गाविधुकं चरुमक्षावापस्य गृहे शबल उद्यागे दक्षिणेन्द्राय सुत्राम्णे पुरोडाश—मेकादशकपालं प्रति निर्वपतीन्द्राया एहो मुचे ऽयं नो राजा वृत्रहा राजा भूत्वा वृत्रं वद्ध्यान् मैत्राबार्.हस्पत्यं भवति श्वेतायै । श्वेतवथ्सायै दुग्धे स्वयंमूर्ते स्वयंमथित आज्य आश्वत्थे – [] 16

TS 1.8.9.3

पात्रे चतुस्स्रकौ स्वयमवपन्नायै शाखायै कर्णा श्राकर्णा श्राक्षणां श्राक्षणां श्राक्षणां श्राक्षणां श्राक्षणां स्वयमवपन्नाये ये कर्णाः स पयसि बार्.हस्पत्यो ये ऽकर्णाः स आज्ये मैत्रः स्वयंकृता वेदिर्भवति स्वयन्दिनं बर्.हिः । । । स्वयंकृत इद्ध्यः सैव श्रेता श्रेतवथ्सा दक्षिणा ॥ 17 । (सावित्रं द्वादशकपाल-माश्रत्थे त्रयस्त्रिष्शच्य) (49)

TS 1.8.10.1 ा । । । । । । । । । । अग्नये गृहपतये पुरोडाञामष्टाकपालं निर्वपति कृष्णानां व्रीहीणा 🗸 सोमाय वनस्पतये श्यामाकं चरु संवित्रे सत्यप्रसवाय पुरोडाशं द्वादशकपाल-माशूनां ँव्रीहीणा⊍् रुद्राय पशुपतये गावीधुकं चरुं बृहस्पतये वाचस्पतये नैवारं चरुमिन्द्राय ज्येष्ठाय पुरोडाश-मेकादशकपालं महावीहीणां मित्राय सत्याया ऽऽम्बानां चरुं ्वरुणाय धर्मपतये यवमयं चरुं सविता त्वा प्रसवानां सुवतामग्नि र्गृहपतीना एं सोमो वनस्पतीना एं रुद्रः पशूनां – [ ] 18 TS 1.8.10.2 बृहस्पति र्वाचामिन्द्रो ज्येष्ठानां मित्रः सत्यानां वरुणो धर्मपतीनां ये देवा देवसुवः स्थ त इम-मामुष्यायण-मनमित्राय सुवद्ध्वं महते क्षत्राय महत आधिपत्याय महते जानराज्यायैष वो भरता राजा सोमो ऽस्माकं ब्राह्मणाना ए राजा प्रति त्यन्नाम राज्य-मधायि स्वां तनुवं वरुणो अशिश्रेच्छुचेर्मित्रस्य व्रत्यां अभूमामन्मिह महत ऋतस्य नाम सर्वे व्राता () वरुणस्याभूवन् वि मित्र एवै-रराति-मतारीदसूषुदन्त यज्ञिया ऋतेन

व्यु त्रितो जरिमाणं न आनड् विष्णोः क्रमो ऽसि विष्णोः क्रान्तमसि विष्णोर्विक्रान्त-मसि ॥ 19 (पशूनां-ँवाताः-पञ्चवि एशतिश्च) (४१०) TS 1.8.11.1 अर्थेतः स्थापां पतिरसि वृषा ऽस्यूर्मि वृषसेनो ऽसि व्रजक्षितः स्थ मरुतामोजः स्थ सूर्यवर्चसः स्थ सूर्यत्वचसः स्थ मान्दाः स्थ वाशाः स्थ शक्वरीः स्थ विश्वभृतः स्थ जनभृतः स्थाग्नेस्तेजस्याः स्थापामोषधीना ए रसः स्थापो देवीर्मधुमती-रगृह्णत्रूर्जस्वती राजसूर्याय चितानाः । याभि र्मित्रावरुणाव-भ्यषिञ्चन्. याभि-रिन्द्र-मनयन्नत्य ( ) रातीः ॥ राष्ट्रदाः स्थं राष्ट्रं दत्त स्वाहां राष्ट्रदाः स्थं राष्ट्रममुष्मै दत्त ॥ 20 (अत्ये-कादश च) (A11) TS 1.8.12.1 देवीरापः सं मधुमतीर्मधुमतीभिः सृज्यद्ध्वं महि वर्चः क्षत्रियाय वन्वाना अनाधृष्टाः सीदतोर्जस्वतीर्महि वर्चः क्षत्रियाय

दधतीरनिभृष्टमिस वाचो बन्धुंस्तपोजाः सोमस्य दात्रमिसशुक्रा वः र्गुक्रेणोत्पुनामि चन्द्राश्चन्द्रेणामृता अमृतेन स्वाहा राजसूयाय चितानाः ॥ सधमादो द्युम्निनीरूर्ज एता अनिभृष्टा अपस्युवो वसानः । पस्त्यासु चक्रे वरुणः सधस्थमपां शिशु – [] 21 TS 1.8.12.2 र्मातृतमास्वन्तः ॥ क्षत्रस्योल्बमिस क्षत्रस्य योनिरस्याविन्नो अग्नि गृहपतिराविन्न इन्द्रो वृद्धश्रवा आविन्नः पूषा विश्ववेदा आविन्नौ मित्रावरुणा वृतावृधावाविन्ने द्यावापृथिवी धृतव्रते आविन्ना देव्यदिति र्विश्वरूप्याविन्नो ऽयमसावामुष्यायणो ऽस्यां विश्वयस्मिन् राष्ट्रे महते क्षत्राय महत आधिपत्याय महते जानराज्यायैष वो भरता राजा सोमो ऽस्माकं ब्राह्मणाना ुं राजेन्द्रस्य – [] 22 TS 1.8.12.3 वज्रो उसि वार्त्रध्नस्त्वया ऽयं वृत्रं वद्ध्याच्छत्रुबाधनाः स्थपात मा । । । । । । । । । । । । । । । । प्रत्यञ्चं पात मा तिर्यञ्चमन्वञ्चं मा पात दिग्भ्यो मा पात विश्वाभ्यो मा नाष्ट्राभ्यः पात हिरण्यवर्णा – वुषसां विशेके ऽयःस्थूणा – वुदितौ

सूर्यस्याऽऽ रोहतं वरुण मित्र गर्त ततश्चक्षाथामदितिं दितिं च ॥ 23

(शिशु – रिन्द्रस्यै – कचत्वारि एशच्च) (A12)

TS 1.8.13.1

स्मिध्मा तिष्ठ गायत्री त्वा छन्दसामवतु त्रिवृथ्स्तोमो रथन्तर्ण् सामाग्निर्देवता ब्रह्म द्रविणमुग्रामा तिष्ठ त्रिष्ठुप् त्वा छन्दसामवतु पञ्चदशस्स्तोमो बृहथ्सामेन्द्रो देवता क्षत्रं द्रविणं विराजमा तिष्ठ जगती त्वा छन्दसामवतु सप्तदशस्स्तोमो वैरूप् साम मुरुतो देवता विड् द्रविण-मुदीचीमा-तिष्ठानुष्ठुप् त्वा - [] 24

TS 1.8.13.2

छन्दसा-मवत्वेकविण्ञाः स्तोमो वैराजण् साम मित्रावरुणौ वेवता बलं द्रविण-मूर्द्ध्वामा तिष्ठ पङ्क्तिस्त्वा छन्दसामवतु नित्रणवत्रयस्त्रिण्शौ स्तोमौ शाक्वररैवते सामनी बृहस्पतिर्देवता वर्चो द्रविण-मीदृङ् चान्यादृङ् चैतादृङ् च प्रतिदृङ् च मितश्च सम्मितश्च सभराः।

श्कर्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्मा ७श्च सत्यश्चर्तपाश्चा – [ ] 25 TS 1.8.13.3 ऽत्य७्हाः । अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहेन्द्राय स्वाहा घोषाय स्वाहा ३लोकाय स्वाहा ऽ्ञाय स्वाहा भगाय स्वाहा क्षेत्रस्य पतये स्वाहा पृथिव्यै स्वाहा उन्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्रमसे स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहा ऽद्भ्यः स्वाहौषधीभ्यः स्वाहा वनस्पतिभ्यः स्वाहा चराचरेभ्यः स्वाहा परिप्लवेभ्यः स्वाहा सरीसृपेभ्यः स्वाहा ॥ 26 (अनुष्ट्रप्त्व-र्तपाश्च – सरीसृपेभ्यः स्वाहां) (A13) TS 1.8.14.1 सोमस्य त्विषिरसि तवेव मे त्विषिर्भूया-दमृतमसि मृत्योर्मा पाहि सोमो राजा वरुणो देवा धर्मसुवश्च ये।

ते ते वाच ्यस्वन्तां ते ते प्राण ्यस्वन्तां ते ते चक्षुः सुवन्तां ते ते विश्वाः सुवन्तां ते ते विश्वाः सुवन्तां ते ते श्रोत्र या श्रोत्र ्यस्वन्तां ते ते विश्वाम्य त्वा द्युम्नेनाभि षिञ्चाम्य ने – [] 27 TS 1.8.14.2

स्तेजसा सूर्यस्य वर्चसेन्द्रस्येन्द्रियेण मित्रावरुणयोर्वीर्येण
मरुतामोजसा क्षृत्राणां क्षृत्रपतिरस्यति दिवस्पाहि

समाववृत्रत्र-धरागुदीची-रहिं बुद्ध्नयमनु सञ्चरन्तीस्ताः
पर्वतस्य वृष्भस्य पृष्ठे नावश्चरन्ति स्विसच इयानाः ॥

रुद्र यत्ते क्रयी परं नाम तस्मै हुतमिस यमेष्टमिस ।
प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता () बभूव ।
यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वय च्रिस्याम पतयो रयीणाम् ॥ 28

(अग्ने-स्तै-कादश च) (A14)

TS 1.8.15.1

इन्द्रस्य वजो ऽिस वार्त्रघ्नस्त्वया ऽयं वृत्रं वद्ध्यान् मित्रावरुणयोस्त्वा प्रशास्त्रोः प्रशिषा युनज्मि यज्ञस्य योगेन् विष्णोः क्रमो ऽिस विष्णोः क्रान्तमसि विष्णोर्विक्रान्तमिस मरुतां प्रस्तवे जेषमाप्तं मनः समहमिन्द्रियेण वीर्येण पशूनां मन्युरिस तवेव मे मन्युर्भूयान्नमो मात्रे पृथिव्यै मा ऽहं मातरं पृथिवी ् हि ्सिषं मा – [] 29

TS 1.8.15.2

मां माता पृथिवी हि एसीदियदस्यायु – रस्यायुर्मे धेह्यूर्गस्यूर्जं मे धेहि युङ्कास्त वर्चो प्रसि वर्चो मिय धेह्यग्नये गृहपतये स्वाहा सोमाय वनस्पतये स्वाहेन्द्रस्य बलाय स्वाहा मरुतामोजसे स्वाहा हु एसः चृष्ठिषद् वसुरन्तरिक्ष – सद्धोता वेदिषदिविधिदुरोणसत्। नृषद् वरसदृतसद् व्योमसद्ब्जा गोजा ऋतजा() अद्रिजा ऋतं बृहत्॥ 30

(हिं सिषं म-र्तजा-स्त्रीणि च) (A15)

TS 1.8.16.1

मित्रो ऽसि वरुणो ऽसि समहं विश्वैर्देवैः क्षत्रस्य नाभिरिस क्षत्रस्य योनिरिस स्योनामा सीद सुषदामा सीद मा त्वा हि एसीन्मा मा हि एसीन्ना मा हि एसीन्ना प्राप्त वरुणः पस्त्यास्वा साम्राज्याय सुक्रतुर्

ब<mark>्रह्मा(३)न्</mark> त्वर्ण् राजन् ब्रह्मा ऽसि सविता ऽसि सत्यसवो ब्र<mark>ह्मा(३)न्</mark> । । । त्वर्ण् राजन् ब्रह्मा ऽसीन्द्रो ऽसि सत्यौजा – [ ] 31

TS 1.8.16.2

ब्रह्मा(3)न् त्व ् राजन् ब्रह्मा ऽसि मित्रो ऽसि सुशेवो ब्रह्मा(3)न् त्व ् राजन् ब्रह्मा ऽसि वरुणो ऽसि सत्यधर्मेन्द्रस्य वजो ऽसि वार्त्रघ्नस्तेन मे रद्ध्य दिशो ऽभ्यय ् राजा ऽभूथ् सुश्लोकाँ(4) सुमङ्गलाँ(4) सत्यराजा(3)न् ।

अपां नप्त्रे स्वाहोर्जो नप्त्रे स्वाहा उग्नये गृहपतये स्वाहा ॥ 32 ॥ ॥ ॥ ३२ (सत्यौजा-श्रत्वारिण्शच्च)(A16)

TS 1.8.17.1

आग्नेयम्ष्टाकपालं निर्वपित हिरण्यं दक्षिणा सारस्वतं च्हं
वथ्सत्तरी दक्षिणा सावित्रं द्वादशकपाल-मुपद्ध्वस्तो दक्षिणा पौष्णं
चरु श्यामो दक्षिणा बार्.हस्पत्यं चरु शितिपृष्ठो
दक्षिणौन्द्र-मेकादशकपाल-मृषभो दक्षिणा वारुणं दशकपालं
महानिरष्टो दक्षिणा सौम्यं चरुं बभुर्दक्षिणा त्वाष्ट्रमृष्टाकपालं

TS 1.8.18.1

सहो दीक्षयित सहः सोमं क्रीणित पुण्डिरिस्नजां प्र यच्छिति

दशिभविष्सत्रैः सोमं क्रीणिति दश्पेयो भवित शतं ब्राह्मणाः

पिबन्ति सप्तदश् स्तोत्रं भवित प्राकाशावद्ध्वर्यवे ददाति

सज-मुद्गात्रे रूक्मण् होत्रे ऽश्वं प्रस्तोतृप्रतिहृतृभ्यां द्वादश पष्ठौही

र्ब्रह्मणे वशां मैत्रावरुणायर् षभं ब्राह्मणाच्छ्ण्सिने वाससी

नेष्टापोतृभ्याण् स्थूरि यवाचित-मच्छावाकायान् इवाह – मग्नीधे भार्गवो

होता भवित श्रायन्तीयं ब्रह्मसामं भवित वारवन्तीय ()

-मिनिष्टोमसामण् सारस्वती – रपो गृह्णाति ॥ 34

(वारवन्तीयं चत्वारि च) (A18)

TS 1.8.19.1

आग्नेयम्षाकपालं निर्वपित हिरण्यं दक्षिणैन्द्र-मेकादशकपालमृषभो दक्षिणा वैश्वदेवं चुरुं पिशङ्गी पष्टौही दक्षिणा मैत्रावरुणी-मामिक्षां वशा दक्षिणा बार्.हस्पत्यं चुरु शितिपृष्ठो दक्षिणा ऽऽदित्यां मल्.हां

गर्भिणीमा लभते मारुतीं पृठिञं पष्टौही-मश्चिभ्यां पूष्णे पुरोडाञां द्वादशकपालं निर्वपति सरस्वते सत्यवाचे चरु सवित्रे सत्यप्रसवाय पुरोडाशं द्वादशकपालं तिसृधन्व 🤟 र्ज्ञेष्कदृति दिक्षिणा ॥ 35 (आग्नेय ए हिरण्यमैन्द्रमृषभो वैश्वदेवं पिशङ्गी बार्.हस्पत्यण्-सप्तचत्वारिण्शत्) (A19) आग्नेयम्ष्टाकपालं निर्वपति सौम्यं चरुण् सावित्रं द्वादशकपालं बार्.हस्पत्यं चरुं त्वाष्ट्रमष्टाकंपालं वैश्वानरं द्वादंशकपालं दक्षिणो रथवाहनवाहो दक्षिणा सारस्वतं चरुं निर्वपति पौष्णं चरुं मैत्रं चरुं वारुणं चरुं क्षेत्रपत्यं चरुमादित्यं चरुमुत्तरो रथवाहनवाहो दक्षिणा ॥ 36 (आग्नेयण् सौम्यं बार्.हस्पत्यं-चतुस्त्रिण्शत्) (A20)

TS 1.8.21.1 स्वाद्वीं त्वा स्वादुना तीव्रां तीव्रेणामृताममृतेन सृजामि सर्सोमेन सोमो उस्यश्विभ्यां पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय सुत्राम्णे पच्यस्व पुनातुं ते परिस्रुत ए सोम ए सूर्यस्य दुहिता। वारेण शश्वता तना ॥ वायुः पूतः पवित्रेण प्रत्यङ् ख्सोमो अतिद्रृतः । इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥ कुविदङ्ग यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्त्यनुपूर्वं वियूय। इहेहैषां कृणुत भोजनानि () ये बर्.हिषो नमोवृक्तिं न जग्मुः॥ आश्विनं धूम्रमा लभते सारस्वतं मेषमैन्द्रमृषभ-मैन्द्र-मेकादशकपालं निर्वपति सावित्रं द्वादशकपालं वारुणं दश कपाल ् सोमप्रतीकाः पितरस्तृष्णुत वडबा दक्षिणा ॥ 37 (भोजनानि-षड्विण्शतिश्च) (A21) TS 1.8.22.1 अग्नाविष्णू महि तद्वां महित्वं वीतं घृतस्य गुह्यानि नाम । दमेदमे सप्त रत्ना दधाना प्रति वां जिह्वा घृतमा चरण्येत् ॥

```
अग्नाविष्णू महि धाम प्रियं वां वीथो घृतस्य गुह्या जुषाणा ।
दमेदमे सुष्टुतीर्वावृधाना प्रति वां जिह्वा घृतमुच्चरण्येत् ॥
प्रणो देवी सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवती।
धीना-मवित्र्यवतु ।
अा नो दिवो बृहतः — [ ] 38
TS 1.8.22.2
पर्वतादा सरस्वती यजता गन्तु यज्ञं।
हवं देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नो वाचमुशती शृणोतु ॥
बृहस्पते जुषस्व नो हव्यानि विश्वदेव्य ।
रास्व रलानि दाशुषे ॥
एवा पित्रे विश्वदेवाय वृष्णे यज्ञैर्विधेम नमसा हविर्भिः।
बृहस्पते सुप्रजा वीरवन्तो वय स्याम पतयो रयीणां ॥
। । । ।
बृहस्पते अति यदर्यो अर्.हाद् द्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु ।
यद् दीदयच्छवस- [ ] 39
```

TS 1.8.22.3

```
र्तप्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं।
ा
आ नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूति-मुक्षतं ।
मद्ध्वा रजां ्सि सुक्रतू ॥
प्र बाहवा सिसृतं जीवसे न आ नो गव्यूति-मुक्षतं घृतेन ।
आ नो जने श्रवयतं र्युवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवेमा ॥
अग्निं वः पूर्व्यं गिरा देवमीडे वसूनां।
सपर्यन्तः पुरुप्रियं मित्रं न क्षेत्रसाधसं ॥
मक्षु देववतो रथः - [ ] 40
TS 1.8.22.4
त्र्रो वा पृथ्सु कासु चित्।
देवानां य इन्मनो यजमान इयक्षत्यभीदयज्वनो भुवत् ॥
न यजमान रिष्यसि न सुन्वान न देवयो ॥
। । ।
असदत्र सुवीर्यमुत त्यदाश्वश्चियं ॥
निकष्टं कर्मणा नशन्न प्रयोषन्न योषति ॥
```

उप क्षरन्ति सिन्धवो मयोभुव ईजानं च यक्ष्यमाणं च धेनवः। पृणन्तं च पपुरिं च - [ ] 41 TS 1.8.22.5 श्रवस्यवो घृतस्य धारा उप यन्ति विश्वतः ॥ सोमारुद्रा वि वृहतं विषूचीममीवा या नो गय-माविवेश। आरे बाधेथां निर्ऋतिं पराचैः कृतं चिदेनः प्र मुमुक्त-मस्मत् ॥ सोमारुद्रा युव-मेतान्यस्मे विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तं। अवं स्यतं मुञ्चतं यन्नो अस्ति तनूषु बद्धं कृतमेनो अस्मत्॥ सोमापूषणा जनना रयीणां जनना दिवो जनना () पृथिव्याः । जातौ विश्वस्य भुवनस्य गोपौ देवा अकृण्वन्नमृतस्य नाभिं॥ इमौ देवौ जायमानौ जुषन्तेमौ तमा एसि गूहता-मजुष्टा। आभ्यामिन्द्रः पक्वमामास्वन्तः सोमापूषभ्यां जनदुस्रियासु ॥ 42 (बृहतः-शवसा-रथः-पपुरिं च-दिवो जनना-पञ्चवि एशतिश्च) (A22)

```
First and Last Padam of Eighth Prasnam :-
। ।
(अनुमत्या—उस्रियासु ।)
```

```
Kanda Korvai with starting Padams of Eight Prasnas of Kandam 1:-
(ड्रष-आपो-देवस्या-ऽऽ ददे-देवासुराः-सं त्वा-पाकय्ज्ञ-

।

मनुमत्यै।)
```

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां प्रथमकाण्डे

अष्टमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति प्रथमं काण्डं ॥

Summary break up of padam - In Kaandam1, Prasnam 1 to 8

Particulars		Example (in Pada PaaTam)	No. of Padams as per Pada PaaTam
सामान्य पदानि	Ord	इषे । त्वा । ऊर्जे ।	12862
उपसर्ग पदानि	PRE	एति = (आ+इति) । उपेति = (उप+इति) । प्रेति = (प्र+इति) ।	1042
वेष्टन पदानि	PS	उपायवः = उपायव इत्युप - आयवः । बाहुभ्याम् = बाहुभ्यामिति बाहु - भ्याम्) ।	2534
प्रग्रह पदानि	PG	ते = (ते इति) । त्वे = (त्वे इति) । चक्षुषी = (चक्षुषी इति) । विष्णो = विष्णो इति ।	96
प्रग्रह वेष्टन पदानि	PGS	अधिषवणे = अधिषवणे इत्यधि - सवने । इन्द्राग्नी = इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी	38
		Total Padams in entire Kaandam 1	<mark>16572</mark>

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 1

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	14	28	1530
Prasna 2	14	34	1690
Prasna 3	14	31	1567
Prasna 4	46	54	1810
Prasna 5	11	51	2717
Prasna 6	12	51	2509
Prasna 7	13	51	2655
Prasna 8	22	42	2094
`	146	342	16572